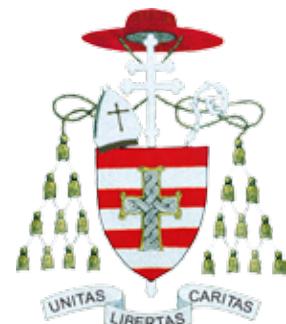

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 11-12/2014. STUDENI / PROSINAC

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Mons. Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Roland Jelić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisk: IT CENTAR - BIOGRAD

Na svetkovinu Krista Kralja u nedjelju 23. studenog, za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja u katedrali sv. Stošije u Zadru, zadarski nadbiskup Želimir Puljić za svećenika je zaredio đakona Tomislava Vlahovića, a za đakone akolite Zadarske nadbiskupije, Ivicu Bašića, Valtera Kotlara i fra Leopolda Mičića

UVODNA RIJEČ

Prije dvije tisuće godina dogodio se Božić u maloj zemlji Palestini, u gradu Betlehemu. Marija zaručena s Josipom rodila je dijete kojem dadoše ime Isus. Kad se Isus rodio povili su ga u pelene i položili u jasle, jer u betlehemske kućama za njih nije bilo mjesta. No, Božić nije samo obično rođenje. On je obilježen nebeskom i božanskom dimenzijom jer su anđeli taj događaj pjesmom opjevali. U malom, dakle, djetetu Isusu, koga je rodila Marija, valja nam prepoznati Božju nakanu da radi ljudi i njihovog spasenja dođe s nebesa i postane čovjekom. O tom otajstvenom Božjem dolasku na zemlju govore nam čitanja predviđena za tu svečanost.

Uobičajeno je da svećenici na Božić slave polnočku, ranu i pučku misu. A za taj božićni liturgijski troplet predviđena su čitanja koja žele naglasiti različite vidike istog otajstva. Čitanja za polnočku opisuju događaj Isusovog rođenja s osobitim pojedinostima. Rana pak jutarnja misa prikazuje pastire kako nakon anđelove objave idu u Betlehem, pa i nama poručuju da pođemo i poklonimo se djetetu Isusu. Pučka misa donosi Prolog iz Ivanovog evanđelja koji nas vodi na početke stvaranja. A onda otkriva i tumači kako je Vječna Božja Riječ, koja je postojala prije vremena i po kojoj je sve stvoreno, utjelovila se u vremenu i prostoru i čovjekom postala. Pokušajmo malo razmišljati nad tim evanđeoskim tekstovima.

U polnoćnoj liturgiji slušamo Luku kako nas vodi u Davidov grad Betlehem, te izvješćuje o anđelima, pastirima i drugim protagonistima tog osobitog događaja. A anđeo Gospodnji, kojem je bilo povjereni objaviti Isusovo rođenje i njegovo značenje, pristupa pastirima i javlja im "blagovijest i veliku radost za sav narod". I dok im tumači kako ga mogu pronaći i prepoznati, pridruži mu se silna nebeska vojska koja je pjevala: "Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima miljenicima njegovim" (Lk 2, 14). Ovu divnu anđeosku pjesmu Crkva je već u drugom stoljeću učinila sastavnim dijelom misnoga slavlja i dodala još nekoliko hvalbenih zaziva: "Hvalimo te, blagoslivljamo te". I klanjamo ti se, jer u Tebi, maleni Isuse, prepoznajemo utjelovljenog Boga, koga u našem narodnom govoru Božićem zovemo.

Hrvatska riječ Božić čarobna je i puna osobite miline i sadržaja. U njoj je kao u narodnoj riznici sabrana i pohranjena vjera, nada i ljubav našeg puka. Nju su s jednakim zanosom izgovarali mlini kao i današnji naraštaji. Drugi europski narodi opisuju svetu stvarnost Božjeg utjelovljenja kao "Kristov dan" (na engleskom "Christmas"), kao "Svetu noć" (na njemačkom "Weihnachten"), ili pak jednostavno kao Isusov "rođendan" (na talijanskom "Natale"). Mi velimo to je "Božić"; mali Bog u velikom otajstvu. Ovu riječ na hrvatskom prati nebeska i anđeoska melodija. Veliki Bog u maloj hrvatskoj riječi Božić. Vječni i nevidljivi Sin Božji, počelo od počela i svjetlo od svjetla, uzeo je ljudsko tijelo da nas obogati svojim božanstvom, kako bismo i mi postali dionicima njegove punine. Koje li veličine i neshvatljive tajne o kojoj nam zbore božićna liturgijska čitanja?!

Na samom početku došašća slušali smo kako se psalmist raduje što mu rekoše "hajdemo u dom Gospodnji". Na božićnoj misi zornici evanđelist Luka piše kako pastiri povjerovaše anđelu, pa pohitiše u Betlehem gdje nađoše dijete povijeno u jaslama. A kraj njega Josip i Marija u molitvi i kontemplaciji. Ovaj opis s mise zornice potiče i nas da ovom otajstvenom događaju pristupamo s vjerom i adoracijom. A na to nas pozivaju i naše divne božićne pjesme u kojima je opjevana tajna Božjeg rođenja na vrlo jednostavan i duboko teološki način. "U jaslicam prostim

rođio se Bog, koji s neba siđe radi puka svog. S neba siđe dolje radi grješnika, rodi se u štali radi čovjeka". Dakle, božićno slavlje je radi nas ljudi i radi našega spasenja.

S pravom je sveti Karlo Boromejski o tom otajstvu ovako zborio: "Evo nam toli slavljenog vremena, dana spasenja, mira i pomirenja. Evo vremena za kojim nekoć s toliko želja i uzdaha žuđahu žarko i gorljivo drevni patrijarsi i proroci. Evo nam dana što ga Crkva oduvijek svečano slavi jer Otac nam je poslao Onoga koji će nam samu istinu otkriti i poštenu nas življenju poučiti" (sv. K. Boromejski, 1683, 916). O tom Božjem naumu pripovijeda sveti Ivan koji nas svojim Prologom na pučkoj božićnoj misi vodi na početke dok je još mirna tišina posvuda vladala.

Ovu božićnu poruku, braćo i sestre, završavam stihovima pjesme koja je nastala u tišini noći, a obilježena je divljenjem, vjerom i radosnom mirnoćom. "Tiha noć, sveta noć. Ponoć je, spava sve. Samo Marija s Josipom bdi. Divno djetešće pred njima spi. I rajskega resi mir". Ova Gruberova "himna" svetoj otajstvenoj noći ima svoju osobitu poruku. Govori nam o tišini i šutnji koja pomaže ljudima otkriti Božje lice u djetu Isusu. Takva nam je tišina potrebna danas kao zrak i voda. Jer, piše filozof Kierkegaard da je "svijet obolio od buke i galame". Neka nam sveto božićno vrijeme bude prigoda otkrivati ljepotu obiteljske tišine i radosne trenutke liturgijske mirnoće.

Knjiga Mudrosti u tom duhu ovako opisuje Božji silazak na zemlju: "Dok je mirna tišina posvuda vladala i noć brzim tijekom stigla do sredine svoga puta, jurnula je tvoja svemoguća riječ s nebesa, s kraljevskog prijestolja" (Mudr 18, 14-15). Pjesma Tiha noć, kao i opis iz knjige Mudrosti daju nam naslutiti kako Bog voli tišinu i dolazi tamo gdje je ona nazočna. A Marija Bogorodica u tomu je izvrstan primjer. Ona je uzor tihe i sabrane žene koja sve te događaje pohranjuje i prebire u svom srcu. Ne, na trgu i ulici, internetu i televiziji, nego u svom srcu. Marija, dakle, šuti, razmatra, klanja se i moli. Pred veličinom otajstvene zbilje koja će se i ove godine dogoditi među nama, pridružimo se, braćo i sestre, andeoskim korovima i pjevajmo radosno i odano: "Teb' Isuse hvalimo, sveto Trojstvo slavimo, Majku tvoju častimo, svetu Djevu Mariju".

Želim čestit Božić svima i već sada sretnu Novu 2015. godinu, koja neka bude ispunjena mirom, radošću, blagostanjem i svakim Božjim blagoslovom.

Vaš nadbiskup Želimir

SVETA STOLICA

Osobine i vrline služitelja

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 12. studenoga 2014.

U prethodnim smo katehezama istaknuli kako Gospodin nastavlja pasti svoje stado kroz službu biskupa, kojima u tome pomažu prezbiteri i đakoni. U njima se Isus uprisutnuje, u snazi svoga Duha, i nastavlja služiti Crkvi, jačajući u njoj vjeru, nadu i svjedočenje ljubavi. Te službe, dakle, predstavljaju veliki Gospodinov dar za svaku kršćansku zajednicu i za čitavu Crkvu, jer su živi znak njegove prisutnosti i njegove ljubavi.

Danas se želimo zapitati: što se traži od tih poslužitelja Crkve da svoju službu mogu živjeti na autentičan i plodonosan način?

1. U "pastoralnim poslanicama" upućenim svojim učenicima Timoteju i Titu, apostol Pavao se zaustavlja na liku biskupa, prezbitera i đakona – kao i na liku vjernika, starješina, mlađih. Zadržava se na opisu svakog kršćanina u Crkvi, opisujući za biskupe, prezbitere i đakone ono na što su pozvani i osobine koje moraju biti prepoznate u onima koji su izabrani i kojima su povjerene te službe. Znakovito je kako, zajedno s osobinama svojstvenim vjeri i duhovnom životu – koje se ne smije zanemariti, jer su sam život –, nabrojene su neke čisto ljudske osobine: srdačnost, trijeznost, strpljivost, blagost, pouzdanost, dobrodušnost. To je abeceda, osnovna gramatika svake službe! To mora biti osnovna gramatika svakog biskupa, svakog svećenika, svakog đakona, jer bez te lijepi i istinske predispozicije za susretanjem, za upoznavanjem, za dijalogom, poštivanjem i izgradnjom odnosa s braćom ispunjenih poštivanjem i iskrenošću, nije moguće pružiti doista radosnu i uvjerljivu službu i svjedočenje.

2. Postoji nadalje temeljni stav kojeg Pavao preporučuje svojim učenicima i, samim tim, svima onima koji su postavljeni u pastoralnu službu, bili oni biskupi, svećenici, prezbiteri ili đakoni. Apostol potiče neprestano ponovno oživljavati primljeni dar (usp. 1 Tim 4, 14; 2 Tim 1, 6). To znači da mora uvijek postojati živa svijest da netko nije biskup, svećenik ili đakon zato što je inteligentniji, vrjedniji i bolji, već isključivo na temelju jednog dara, dara ljubavi kojeg razdjeljuje Bog, u snazi Duha Svetoga, za dobro svoga naroda. Ta svijest je doista važna i predstavlja milost za koju treba moliti svakoga dana! Naime, pastir koji je svjestan da je njegova služba isključivo plod Božjeg milosrđa i srca neće moći nikada zauzimati autoritaran stav, kao da su svi ostali njezini podanici a zajednica njegovo vlasništvo, njegovo osobno carstvo.

3. Svijest da je sve dar, da je sve milost, pomaže pastiru također da ne padne u napast da se stavlja u središte pozornosti i da se oslanja isključivo na vlastite snage. To su napasti taštine, oholosti, samodostatnosti. Jao nama ako neki biskup, svećenik ili đakon misle da znaju sve, da uvijek imaju ispravan odgovor na sve i da nikog ne trebaju. Naprotiv, svijest da je on prvi predmet Božjeg milosrđa i samilosti mora dovesti crkvenog služitelja do toga da bude uvijek ponizan u ophodjenju s drugima i da ima razumijevanja za druge. Premda svjestan da je pozvan hrabro čuvati polog vjere (usp. 1 Tim 6, 20), on će osluškivati glas naroda. Svjestan je, naime, da ima uvijek nešto za naučiti, pa i od onih koji mogu biti daleko od vjere i Crkve. Nadalje, sve to mora dovesti do toga da u odnosima sa svojom subraćom zauzme novi stav, prožet dijeljenjem, suodgovornošću i zajedništvom. Dragi prijatelji, moramo biti uvijek zahvalni Gospodinu, što u osobi i službi biskupa, svećenika i đakona nastavlja voditi i graditi svoju Crkvu, pomažući joj rasti na putu svetosti. Istodobno moramo nastaviti moliti da pastiri naših zajednica budu uvijek žive slike Božjeg zajedništva i ljubavi.

Apostolsko putovanje u Tursku

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 3. prosinca 2014.

Draga braće i sestre, dobar dan! No ne čini se baš da je dan dobar, vrijeme nije baš lijepo... Ali vi ste hrabri pa i kada je dan ružan vaše je lice vedro, i idemo dalje! Ova se audijencija održava na dva različita mjesta, kao što uvijek činimo kada pada kiša: ovdje na Trgu te s bolesnicima u dvorani Pavla VI. Već sam se s njima susreo, pozdravio ih i oni prate audijenciju na velikom video-zidu, jer su bolesni i ne mogu biti na kiši. Pozdravimo ih odavde pljeskom.

Danas želim s vama podijeliti neke stvari sa svoga hodočašća u Tursku na kojem sam boravio od prošlog petka do nedjelje. Kao što sam zamolio da svojom molitvom pratite pripreme i sam tijek toga putovanja, sada vas molim da zahvalite Gospodinu na njegovu ostvarenju te da urodi plodovima dijaloga kako u našim odnosima s pravoslavnim braćom, tako u odnosima s muslimanima kao i u hodu prema miru među narodima. Osjećam, u prvom redu, svojom dužnošću ponovno uputiti izraze zahvalnosti Predsjedniku Republike, Predsjedniku Vlade i Predsjedniku za vjerske poslove i ostalim vlastima, koji su me primili s poštivanjem i jamčili da svi događaji proteknu prema planu. To zahtijeva zalaganje, i oni su to rado učinili. Upućujem bratski pozdrav biskupima Katoličke Crkve u Turskoj, predsjedniku Biskupske konferencije, koji je tako dobar, i zahvaljujem katoličkim zajednicama za njihovu zauzetost, kao i ekumenskom patrijarhu Njegova voj Svetosti Bartolomeju I., na srdačnom gostoprimstvu. Blaženi Pavao VI. i sveti Ivan Pavao II., koji su boravili u Turskoj, i sveti Ivan XXIII., koji je bio papinski delegat u toj zemlji, s neba su svojim zagovorom pratili moje hodočašće, koje se dogodilo osam godina nakon hodočašća moga predšasnika Benedikta XVI. Ta je zemlja draga svim kršćanima, posebno zato jer u njoj rođen apostol Pavao, jer je bila domaćinom sedam koncila, i jer se ondje, u blizini Efeza, nalazi "Marijina kuća". Tradicija kaže da je ondje živjela Gospa, nakon silaska Duha Svetoga.

Prvoga dana apostolskog putovanja susreo sam se s predstavnicima vlasti te zemlje, čije je stanovništvo velikom većinom muslimansko, ali koja je po ustavu sekularna država. I s vlastima sam razgovarao o nasilju. Upravo zaborav Boga, a ne njegovo slavljenje, rađa nasiljem. Zbog toga sam insistirao na važnosti da se kršćani i muslimani zajedno zalažu za solidarnost, za mir i pravednost, rekavši kako svaka država mora zajamčiti građanima i vjerskim zajednicama stvarnu slobodu vjeroispovijesti.

Danas prije nego što poči pozdraviti bolesnike bio sam s grupom kršćana i muslimana koji sudjeluju na skupu koji je organizirao dikasterij za međureligijski dijalog, pod vodstvom kardinala Taurana, te su i oni sami izrazili tu želju da nastave u tome bratskom dijalogu među katolicima, kršćanima i muslimanima.

Drugoga dana posjetio sam neka mjesta-simbole različitih vjeroispovijesti prisutnih u Turskoj. Čineći to osjećao sam u srcu zaziv upućen Gospodinu, Bogu neba i zemlje, milosrdnom Ocu čitavog čovječanstva. Središnji događaj dana bilo je euharistijsko slavlje u katedrali na kojem su se okupili pastiri i vjernici različitih katoličkih obreda prisutnih u Turskoj. Nazočili su također ekumenski patrijarh, armenski apostolski patrijarhijski vikar, sirsko-pravoslavni metropolit i predstavnici protestantskih Crkava. Zajedno smo zazivali Duha Svetoga, tvorca jedinstva Crkve: jedinstva u vjeri, jedinstva u ljubavi, jedinstva u duhovnoj povezanosti. Božji narod, u bogatstvu svojih tradicija i artikulacija, pozvan je pustiti da ga vodi Duh Sveti, u stalnom stavu otvorenosti, poučljivosti i poslušnosti. Na našem putu ekumenskog dijaloga kao i našega jedinstva, naše Katoličke Crkve, Duh Sveti je taj koji sve čini. Na nama je pustiti mu da to čini, prihvatajući ga i slijedeći njegova nadahnuća.

Treći i ujedno posljednji dan, na blagdan svetog Andrije apostola, pružio je idealan kontekst za jačanje bratskih odnosa između rimskog biskupa, Petrova nasljednika, i carigradskog ekumen-skog patrijarha, nasljednika Andrije, brata Šimuna Petra, koji je osnovao tu Crkvu. S Njegovom Svetosću Bartolomejem ponovno sam izrazio spremnost da čemo nastaviti ići putem prema ponovnoj uspostavi punog zajedništva između katolika i pravoslavnih. Zajedno smo potpisali zajedničku izjavu, posljednju etapu toga hoda. Posebno je bilo znakovito da se taj čin dogodio na kraju svećane liturgije blagdana svetog Andrije, na kojoj sam sudjelovao s velikom radošću, i nakon koje je uslijedio dvostruki blagoslov kojeg su udijelili carigradski patrijarh i rimski biskup. Molitva je temelj za svaki plodni ekumenski dijalog pod vodstvom Duha Svetoga, koji je, kao što sam rekao, tvorac jedinstva.

Posljednji susret – to je bilo lijepo i bolno – bio je sa skupinom mladih izbjeglica, koje su zbrinuli salezijanci. Za mene je bilo veoma važno susresti neke izbjeglice iz ratom zahvaćenog područja na Bliskom istoku, bilo zato da im izrazim svoju blizinu i blizinu Crkve, bilo zato da istaknem vrijednost prihvatanja, u čemu se i Turska veoma zauzela. Zahvaljujem još jednom Turskoj za to prihvatanje tolikih izbjeglica i zahvaljujem od srca salezijancima iz Istanbula. Ti salezijanci rade s izbjeglicama, oni su dobri! Susreo sam se također s drugim svećenicima i jednim njemačkim isusovcem i drugima koji rade s izbjeglicama ali taj salezijanski oratorij za izbjeglice je nešto doista lijepo, to je skroviti rad. Od srca zahvaljujem svim onim osobama koje rade s izbjeglicama. I molimo za sve izbjeglice i prognanike, te da se uklone uzroci te bolne rane.

Isus je spasenje za sve ljude i sve narode

Papina poruka uz blagoslov Urbi et orbi, Božić 2014.

Draga braće i sestre, sretan Božić!

Isus, Sin Božji, Spasitelj svijeta, rodio se za nas. Rođen je u Betlehemu od Djevice, ispunivši tako drevna proročanstva. Djevica se zove Marija, njezin zaručnik Josip.

Oni su ponizni ljudi, puni nade u Božju dobrotu, koji prihvataju Isusa i prepoznaju ga. Duh Sveti je prosvjetlio betlehemske pastire, koji su pohrlili do špilje i poklonili se Djetetu. Kasnije je Duh vodio starce Šimuna i Anu, u jeruzalemском hramu, i oni su prepoznali u Isusu Mesiju. "Ta vidješe oči moje", uskliknuo je Šimun, "spasenje tvoje koje si pripravio pred licem svih naroda" (Lk 2, 30-31).

Da, braće i sestre, Isus je spasenje za sve ljude i sve narode!

Njega, Spasitelja svijeta, molim da pogleda našu braću i sestre u Iraku i Siriji, koji već predugo trpe posljedice sukoba koji se vodi i, zajedno s pripadnicima drugih etničkih i vjerskih skupina, izloženi su okrutnom progonu. Neka Božić donese nadu njima, kao i brojnim raseljenim osobama, prognanicima i izbjeglicama, djeci, odraslima i starijim osobama, iz tih krajeva i iz čitavoga svijeta. Neka promijeni ravnodušnost u blizinu a odbacivanje u prihvatanje, da bi svi koji sada pate mogli dobiti potrebnu humanitarnu pomoć da mogu preživjeti surovu zimu, vratiti se u svoje zemlje i živjeti dostojanstveno. Neka Gospodin otvorí srca da vjeruju, i neka podari svoj mir čitavom Bliskom istoku, počevši od zemlje blagoslovljene njegovim rođenjem, podupirući napore onih koji se učinkovito zalažu za dijalog između Izraelaca i Palestinaca.

Isuse, Spasitelju svijeta, svrni svoj pogleda na sve koji pate u Ukrajini i daj da njihova voljena zemlja nadiće tenzije, pobijedi mržnju i nasilje te krene novi putem bratstva i pomirenja.

Kriste Spasitelju podari mir Nigeriji, gdje se sve nova krv proljeva i mnoge se nepravedno odvaja od njihovih najmilijih, drži kao taoce ili ubija. Zazivam mir i za ostale dijelove afričkog kontinenta. Tu mislim posebno na Libiju, Južni Sudan, Srednjoafričku Republiku i razne krajeve Demokratske Republike Kongo. Molim sve koji imaju političku odgovornost da se dijalogom zauzmu za prevladavanje suprotnosti i izgradnju trajnog bratskog suživot.

SVETA STOLICA

Isuse, spasi mnogobrojnu djecu koja su žrtve nasilja, trgovine ljudima ili su prisiljeni postati vojnicima. Uđijeli utjehu obiteljima djece ubijenih u Pakistanu prošlog tjedna; djece, mnoge zlostavljanje djece. Utješi obitelji djece ubijene u Pakistanu prošloga tjedna. Budi blizu svima koji pate od bolesti, posebno žrtvama epidemije ebole, prije svega u Liberiji, Sierra Leoneu i Gvineji. Zahvaljujući od srca svima koji se hrabro posvećuju pomaganju bolesnima i članovima njihovih obitelji, još jednom upućujem hitan poziv da se osigura potrebna pomoć i lijekovi.

Djetešće Isuse, misao mi leti svoj djeci koju se danas ubija i zlostavlja, bilo onoj nerođenoj, lišenoj velikodušne ljubavi njihovih roditelja i pokopanoj u sebičnosti jedne kulture koja ne voli život; bilo djeci koja su izbjegla zbog ratova i progona, koju se zlostavlja i izrabljuje pred našim očima i uz naše tiho suučesništvo; kao i djeci masakriranoj u bombardiranjima, također ondje gdje se rodio sin Božji. I danas njihova nemoćna šutnja viče pod mačem tolikih Heroda. Nad njihovom se krvlju nadvija sjena današnjih Heroda. Doista je mnogo suza koje se liju na ovaj Božić zajedno sa suzama Maloga Isusa.

Draga braćo i sestre, neka Duh Sveti danas prosvijetli naša srca, kako bismo prepoznali u Djetu Isusu, rođenom u Betlehemu od Djevice Marije, spasenje kojeg Bog daruje svakome od nas, svakom muškarcu i ženi i svima narodima na zemlji. Neka se snaga Kristova, koja je sloboda i služenje, osjeti u mnogim srcima koja trpe ratove, progone i ropstva. Neka svojom krotkošću ta božanska snaga oduzme tvrdoču srca tolikim muškarcima i ženama uronjenim u svjetovnost i ravnodušnost, u globalizaciju ravnodušnosti. Neka njegova otkupiteljska snaga pretvori oružja u plugove, razaranje u kreativnost, mržnju u ljubav i nježnost. Tada ćemo moći radosno uskliknuti: "Vidješe oči naše tvoje spasenje".

S tim mislima svima sretan Božić!

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Poruka povodom početka Godine posvećenog života 2015.

*Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života i
Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica*

Poštovane redovnice, redovnici i laici posvećeni u svijetu, drage sestre i draga braćo u Kristu!

1. Papa Franjo nas je obradovao odredivši da od 1. prosinca 2014. do 2. veljače 2016. proslavimo Godinu posvećenog života. Kao što je već u najavi ove godine bilo rečeno, prilika je to da se sa zahvalnošću spomenemo nedavne prošlosti, osobito razdoblja od Drugoga vatikanskog sabora, da s nadom prigrlimo budućnost svjesni da kriza kroz koju prolazi društvo i sama Crkva dotiče u punini i posvećeni život, te da sa strašću živimo sadašnjost, u ozračju istinskoga prijateljstva, dubokoga zajedništva, a onda i prave zaljubljenosti u Krista. Na taj način odgovaramo i na poziv pape Franje da "izidemo iz sebe", da budemo "Crkva u izlasku", a to znači da živimo slobodu Božjega poziva. Potrebno je stoga napustiti ili premisliti neke tradicionalne oblike i načine prisutnosti i djelovanja posvećenih osoba kako bi se mogao udahnuti "čisti zrak Duha Svetoga, koji nas oslobađa usredotočenosti na same sebe skrivene pod plaštem izvanske pobožnosti lišene Boga" (Radost evanđelja, Apostolska pobudnica o navještaju evanđelja, 24. studenoga 2013., 97).

2. U ovom se duhu dobro nadahnuti na izvornoj karizmi svake pojedine zajednice. Neke su zajednice kroz protekle godine već obilježile značajne obljetnice. Tako je u franjevačkoj obitelji prvi franjevački red proslavio 800. obljetnicu svojega utemeljenja, a drugi red, to jest klarise, svojega, dok su pripadnici Franjevačkoga svjetovnog reda obilježili obljetnice svojih zaštitnika. Svjetovni instituti spomenuli su se prije dvije godine 65. obljetnice dokumenta kojim je papa Pio XII. i službeno potvrđio stalež potpune posvete Bogu u svijetu. Isusovci su proslavili 200. obljetnicu obnove Družbe Isusove, dok salezijanci obilježavaju 200. obljetnicu rođenja don Ivana Bosca. Karmeličanke i karmeličani obilježit će u 2015. godini 500. obljetnicu rođenja sv. Terezije Avilske. Dominikanci, dominikanke i cijela dominikanska obitelj već se nekoliko godina pripremaju za proslavu 800. obljetnice potvrde svojega reda koja će biti 2016. godine. Zasigurno bi se moglo nabrojati još važnih obljetnica zajednica koje djeluju u našem narodu. Ove obljetnice nisu tek prigoda za sjećanje i slavlje, nego milosni trenutak ponovnog promišljanja o vlastitim korijenima, kao i usklađivanja života zajednice i njezinih pojedinih članova s idealima koji su nam predloženi, vodeći računa o vremenu u kojem živimo i zadaćama koje to vrijeme stavlja pred nas.

3. Takvo usklađivanje dovodi do "izlaska" osoba posvećenog života i čitavih zajednica iz sebe samih, te ih otvara djelovanju Duha Svetoga. Pritom valja izbjegići opasnost da se u sukobu između ideala i stvarnosti osporava sve što je do sada činjeno, ali i opasnost pasivnog pristajanja uz sadašnje stanje. Krizu, koja se često očituje i kao kriza zvanja za posvećeni život, valja shvatiti kao izazov za promjene i poziv na osobno obraćenje, ali i na zauzetije zajedničko nasljedovanje Gospodina, zauzetiji zajednički hod kroz pustinju na putu izlaska. Pritom je od temeljnog značenja povjerenje u Boga koji izabire, poziva i šalje. Bog je svoj narod vodio kroz pustinju u obliku stupa od ognja i oblaka (usp. Izl 14,24). U tom oblaku prepoznajemo oganj Duha. "Ako ponekad i hodimo u tami i mlakosti, koje bi mogle uznemiriti naša srca (usp. Iv 14,1), neka vjera ponovno probudi sigurnost da unutar toga oblaka nije nestalo Gospodinove prisutnosti: ona je 'oblak s dimom danju, a noću sjaj ognja žarkoga' (Iz 4,5), te nadilazi tamu" (Ispitujte, Pismo Kongregacije za ustanove posvećenog života i zajednice apostolskoga života, 8. rujna 2014., 3). To znači uvijek iznova s povjerenjem kretati za Bogom i njegovim pozivom.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

4. Živeći i djelujući s takvim povjerenjem redovnica, redovnici i Bogu posvećeni laici u svijetu postaju znak Božjeg kraljevstva i u našem hrvatskom društvu opterećenu neimaštinom, nepovjerenjem i podjelama različitih vrsta. Vjernim življenjem zavjeta oni postaju znak vjernosti Bogu, a tako i znak svima koji nastoje živjeti predbračnu i bračnu vjernost u društvu u kojem ona nije na velikoj cijeni. Svojim zauzimanjem za svakog čovjeka i prepoznavanjem potreba svakoga, Bogu posvećene osobe na istaknuto mjesto stavljuju vrijednost života i vrijednost ljudske osobe, bez obzira na njezinu pripadnost, stalež i ulogu u društvu. Življenjem istinskoga siromaštva one mogu biti ljekovito obogaćenje društvu opterećenu korupcijom i slijepim gomilanjem materijalnih dobara, jer svojim životom pokazuju prema duhovnim dobrima i pravim vrijednostima. Bogu posvećene osobe znak su "mističnoga, kontemplativnog bratstva, koje zna gledati na svetu veličinu bližnjega, koje zna otkriti Boga u svakom čovjeku, koje zna podnosići neugodnosti zajedničkog života držeći se Božje ljubavi, koje zna otvoriti srce Božjoj ljubavi da traži sreću drugih kao što je traži Otac dobri" (Radost evanđelja, 92).

5. Godina posvećenog života prilika je i za cijelu Crkvu u našem narodu da još snažnije uoči vrijednost ovog oblika života. U tome će posebnu ulogu imati i slavlja otvaranja Godine posvećenog života koja će biti organizirana u pojedinim biskupijama. Pozivamo sve da se uključe u Nacionalno hodočašće i susret redovnika, redovnica i Bogu posvećenih laika u svijetu 14. ožujka 2015. u Mariji Bistrici. Posebno značenje kroz ovu godinu imat će zasigurno i Dan posvećenog života koji vam svima već sada od srca čestitamo. Na razini opće Crkve priprema se velik broj događanja. Izdvajamo molitveni lanac koji će se 8. prosinca 2014. održati u monaškim i kontemplativnim zajednicama u cijelome svijetu. Premda su izabrani samostani i zajednice iz cijelog svijeta koji će u tom molitvenom događaju sudjelovati, potičemo osobito kontemplativne samostane u našoj domovini da taj dan obilježe posebnom molitvom za sve Bogu posvećene osobe kao i za uspjeh nakana vezanih uz Godinu posvećenog života.

6. Pozivamo i sve ostale redovnike, redovnike i Bogu posvećene laike u svijetu da se u molitvenom ozračju zauzeto uključe u pripremu, obilježavanje i odgovorno življenje Godine posvećenog života, kako bi vrijedan biser njihova poziva ponovno u našoj domovini zasjao punim sjajem! S tim mislima od srca vam želimo blagoslovljenu Godinu posvećenog života!

Poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije za predsjedničke izbore 2014.

Draga braćo i sestre!

1. Povodom izbora za predsjednika/predsjednicu Republike Hrvatske, koji će se održati 28. prosinca ove godine, mi – katolički biskupi – želimo s vama, članovima Božjega naroda, ali i sa svim ljudima dobre volje, podijeliti svoja promišljanja te vas pozvati da, dajući savjesno i odgovorno svoj glas, osobno preuzmete odgovornost za općedruštveni boljšitak i daljnji razvoj demokracije u hrvatskome društvu.

Naime, političko djelovanje, kao oblik neposredne skrbi za zajedničko dobro, časno je i prijeko potrebno služenje u zajednici, jer ljudsko društvo ne može biti dobro uređeno ni plodno, ako u njemu nije prisutna zakonita vlast, koja osigurava red i pridonosi, u dovoljnoj mjeri, ostvarenju općega dobra (usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 1897.).

U tome smislu, dajući svoj glas osobi koja, po vašem uvjerenju, svojim životom i javnim djelovanjem najviše utjelovljuje mudrost, razboritost i odlučnost u vođenju državničkih poslova, ne samo da ostvarujemo Ustavom Republike Hrvatske zajamčeno biračko pravo nego, kao građani i vjernici, izražavamo i svoju ljubav koju gajimo prema Domovini. Istovremeno, ispunjavajući svoju građansku i vjerničku dužnost, izražavamo i zahvalnost svim prethodnim naraštajima koji su

nam svojim životom i žrtvom omogućili da uživamo blagodati nacionalne suverenosti u ozračju istinske slobode.

2. U želji da pripomognemo u donošenju što odgovornije i razboritije odluke, želimo skrenuti pozornost na neke važne vidove današnjih društvenih, kulturnih i političkih prilika hrvatskoga društva te na taj način izraziti i svoja očekivanja od budućega predsjednika, odnosno buduće predsjednice Republike Hrvatske. U duhu biblijske mudrosti koja ističe kako onaj "tko vlada ljudima pravedno i tko vlada u strahu Božjem, taj je kao jutarnja svjetlost kad ograne sunce" (2 Sam 23,3), predsjednik/predsjednica države već bi po odgovornosti službe koju obnaša trebao/la biti moralni autoritet i savjest društva.

U okolnostima teške gospodarske krize, a koja za posljedicu ima sve veće osiromašenje puka i socijalno raslojavanje hrvatskih građana, za očekivati je od predsjednika/predsjednice Republike da se svojim autoritetom snažno zauzme za pronalaženje izlaza iz gospodarskih poteškoća u koje svakodnevno sve dublje tonemo. Stoga smo uvjerenja da predsjednik/predsjednica države, kao ona/j koji/a "predstavlja i zastupa Republiku Hrvatsku u zemlji i inozemstvu" (Ustav Republike Hrvatske, čl. 93.), treba ojačati diplomaciju, naročito gospodarsku te tako pripomoći sveukupnom oporavku našega društva.

Zato se nadamo, da će se budući predsjednik/predsjednica, na čelu države koja je članica Europske unije, pridružiti pozivu pape Franje, upućenomu nedavno za posjeta Europskomu parlamentu u Strasbourg, te biti osoba koja će svojim primjerom prednjačiti u zauzimanju za prava obespravljenih, osobito siromašnih, upozoravati na nužnost promjene mentaliteta, odbacujući funkcionalističke i privatističke modele koji neizbjježno vode u "kulturu odbacivanja", te snažnije zahtijevati uspostavu pravednije raspodjele dobara i osiguravanje dostojanstvenoga rada, jer bez socijalne osjetljivosti nema ni razvoja društva u cjelini.

3. Upravo na tragu spomenutoga govora, u kojem je Sveti Otac naglasio kako je došao trenutak za zajedničku izgradnju Europe koja se ne vrti oko ekonomije, nego oko svetosti ljudskoga života, odnosno oko neotuđivih vrednota; Europe koja je nositeljica znanosti, umjetnosti, ljudskih vrednota, ali i vjere; Europe koja gleda na čovjeka, koja ga brani i štiti, osobito obitelj, temeljnu stanicu i dragocjeni element svakoga društva, pozvani smo kao vjernici poduprijeti programe onih predsjedničkih kandidata koji se zauzimaju za promicanje dostojanstva žene, za zaštitu braka kao zajednice muškarca i žene te promiču kulturu života.

Od državnoga poglavara također se očekuje da poštuje vjersku slobodu, slobodni izbor vjerskog odgoja i pravo na priziv savjesti protiv nepravednih građanskih zakona koji prisiljavaju ljude da djeluju protivno zahtjevima moralnoga reda, temeljnih prava osoba i naučavanja evanđelja, budući da je to potvrda demokratičnosti i poštivanja pluralnosti nekoga društva.

4. U svjetlu sve naglašenijih ideoloških prijepora u Republici Hrvatskoj koji ozbiljno narušavaju kulturu dijaloga, očekujemo od predsjednika/predsjednice Republike da nedvosmisleno osudi sve zločine (usp. Rezolucije Parlamentarne skupštine Vijeća Europe 1096/1996 i 1481/2006), bez razlike kada i u ime koje ideologije su počinjeni, jer je to nužan preduvjet za uspostavljanje društvenoga mira i nacionalnoga jedinstva. U tome smislu, od iznimne je važnosti da se predsjednik/predsjednica Republike zalaže i za iznošenje cjelovite istine o Domovinskom ratu te gaji poštovanje prema svim hrvatskim braniteljima zauzimajući se za ostvarivanje njihovih pravdnih zahtjeva.

Predsjednik/predsjednica, kao "prvi čovjek hrvatske države", pozvan/a je voljeti svoj narod, pružati primjer zdravoga domoljublja, poštjući simbole i znakovlje hrvatskoga nacionalnog identiteta i sprječavati rasprodaju nacionalnoga bogatstva. Na međunarodnoj se razini treba zauzimati i boriti se za interes svih hrvatskih građana i njihove države, a Hrvate koji žive u drugim državama doživljavati kao važan čimbenik u ostvarivanju dobrih međunarodnih odnosa te se

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

zauzimati za njihova politička i kulturna prava.

5. Iako je kriza zahvatila velik broj građana Republike Hrvatske te se osjeća stanovita ravnodušnost i napast malodušja, ne smijemo se prepustiti dojmu da se ništa ne može učiniti ni promjeniti. Podsjćamo stoga, kako je neizlazak na izbore također određeni oblik glasovanja, jer tada drugima prepuštamo da odlučuju u naše ime, pri čemu svi neizbjegno trpimo posljedice tih odluka. Pozivamo vas stoga da se dobro informirate o programima predsjedničkih kandidata i da se ne odričete svoga prava da na izborima aktivno suodlučujete i o svojoj budućnosti. Dajući glas određenoj osobi vi joj izražavate povjerenje i na stanovit ju način ovlašćujete da vas zastupa tijekom sljedećih pet godina.

Apeliramo i na predsjedničke kandidate da u predizbornoj kampanji sačuvaju osobno dostojanstvo i čast, jer izbjegavajući neprimjereno i nekorektno postupanje prema političkim protivnicima na najbolji način očituju svoju prikladnost za obnašanje te odgovorne državničke službe. Isto tako upućujemo poziv sredstvima društvenoga komuniciranja da, osim što se od njih očekuje da svoje poslanje u predizbornoj utrci ispune s visokim standardima profesionalnosti, također poštuju blagdanske dane i na taj način očituju visoku razinu tolerantnosti i demokratičnosti. S dubokim pouzdanjem u Božje čovjekoljublje i njegovu bezgraničnu ljubav koju nam očituje upravo u božićnim danima, pozivamo vas da nam se pridružite u molitvi za slogu i napredak naše Domovine i preporučimo ju zagovoru One koju vjekovima nazivamo Advocata Croatiae, Odvjetnikom Hrvatske, da bismo mogli što odgovornije i savjesnije pristupiti predstojećim predsjedničkim izborima.

Održana sjednica Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog

Između ostaloga članovi Vijeća su kao orijentacioni i savjetodavni materijal prihvatili „Orientacione natuknice Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog katoličkim organizatorima Molitvene osmine za jedinstvo kršćana u Hrvatskoj“, za one koji ga žele uzeti na uvid i u obzir.

Sjednica Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog, pod predsjedanjem mons. Vlade Košića, biskupa sisačkog i predsjednika toga Vijeća, održana je u petak, 21. studenoga u prostorijama Biskupijskog ordinarijata u Sisku.

Sjednica je započela zajedničkom molitvom svih članova Vijeća za potpunije jedinstvo kršćana i za potrebe braće ljudi u sisačkoj biskupiji, domovini i svijetu.

Predsjednik Vijeća, dr. Košić, je izvjestio Vijeće o svojim aktivnostima ekumenske naravi. Istaknuo je višekratne susrete s novim metropolitom zagrebačko-ljubljanskim, visokopreosvećenim gospodinom dr. Porfirijem Perićem, u Zagrebu i u Sisku, koji su se odvijali u ozračju obostrano iskazane dobre volje i prijateljskog gostoprимstva. Izvjestio je također i o svome susretu s muftijom gospodinom dr. Azizom Hasanovićem i opredijeljenosti da se nastavi putem dijaloga i suradnje religija u Hrvatskoj.

Tajnik Vijeća, prof. dr. Jure Zečević, izvjestio je o Međufakultetskom ekumenskom simpoziju "Teologija u dijalogu", održanom u Mariboru od 16. do 18. listopada 2014., kojim je obilježena 40. godišnjica početka održavanja „Međufakultetskih ekumenskih simpozija“ 1974. godine, kojima su svake druge godine bili domaćini ljubljanski, zagrebački i beogradski teološki fakultet. Zbog svih promjena koje su se u međuvremenu dogodile, u zajedničkim je savjetovanjima, kako na ovom simpoziju, tako i ranije, utvrđeno da je nekadašnji organizacijski okvir nadišen, te će se međufakultetska suradnja na području simpozija ubuduće odvijati u formama koje su primjereni aktualnim okolnostima. Program simpozija u Mariboru je inače obuhvaćao 4 plenarna predavanja i 48 predavanja razvrstanih u pet tematskih skupina (sekcija), na kojima su sudjelovali predavači sa katoličkih, pravoslavnih i protestantskih teoloških obrazovnih ustanova.

Članovi Vijeća također su izvjestili o vlastitim i drugim ekumenskim i međureligijskim aktivnostima te su razmatrali stanje na tom području, u svijetu i kod nas. Dr. Nediljko Ante Anić izvjestio je o ekumensko-dijaloškim aktivnostima na području Splitske metropolije, a s. Danijela Anić o aktivnostima ekumenske i međureligijske naravi u okvirima svoje redovničke Provincije. Gosp. Marija Znidarčić i gosp. Ivor Ivanišević opisali su djelovanje i aktualno stanje Kršćanskog mirovnog kruga, a dr. Tomislav Kovač izvjestio je o sudjelovanjima na tribinama i u radio-emisijama međureligijske naravi.

Vijeće je osobito u molitvu Bogu preporučilo na Fanaru, u Carigradu, 9. ožujka 2014. najavljeni „Sveti i veliki sabor Pravoslavne crkve”, koji bi se po sazivu Ekumenskog patrijarha Bartolomeja i pod njegovim predsjedanjem trebao održati 2016. godine, „ukoliko ne iskrsne nešto nepredviđeno”.

Vijeće je izrazilo suočećanje sa kršćanima i svima koji trpe u zemljama tzv. „bliskog istoka”, u Ukrajini i drugdje u svijetu te u tom kontekstu podsjetilo da su Visoki predstavnici vjerskih zajednica u Hrvatskoj već na svome 3. međureligijskom susretu židovske, kršćanske i islamske religije, održanom 14. studenog 2001. u Zagrebu, izričito osudili „pokušaje unošenja religijskih elemenata u zlodjela koja se čine” te su svaki govor koji „poziva na ubojstvo nevinih ljudi”, ako bi to činili i vjerski vođe, zajednički označili kao „manipulaciju religijom” i „antireligijskim postupkom”.

Tajnik vijeća je izvjestio o temi i pripravi Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2015. godine. Tekstove za slijedeću molitvenu osminu priredili su kršćani iz Brazila i ona će se odvijati pod geslom uzetim iz Ivanova Evandelja 4, 7: „Daj mi piti”. Članovi Vijeća su kao orijentacioni i savjetodavni materijal prihvatali „Orijentacione natuknice Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog katoličkim organizatorima Molitvene osmine za jedinstvo kršćana u Hrvatskoj”, za one koji ga žele uzeti na uvid i u obzir.

Sjednica Vijeća je zaključena molitvom, a potom je domaćin, mons. Košić, pozvao sve članove na zajednički objed u blagovaonici Ordinarijata, gdje im se pridružio i kancelar sisačke biskupije mons. Marko Cvitkušić.

Gosp. Marija Znidarčić je potom prezentirala i izvela vrlo dojmljivi i edukativni performans na temu „Jedinstvo u različitosti”, kojemu je sama i autorica ideje i izvodačica. Izvedbi je, uz gosp. Kancelara, bila prisutna i nekolicina sestara Kćeri Božje ljubavi, koje djeluju u Sisačkoj biskupiji. U popodnevnom dijelu programa članovi Vijeća su posjetili i župu sv. Lovre u Petrinji, gdje ih je sa poviješću župe i pastoralnim djelovanjem upoznao preč. Josip Samardžija, upravitelj župe. Poduze su se zadržali i u župnoj crkvi sv. Lovre, koja je u Domovinskom ratu bila potpuno srušena i kojoj je bio uklonjen svaki trag. Nakon oslobođenja Petrinje sagrađena je nova crkva istih oblika i dimenzija i na istom mjestu. Osobito dojmljive su riječi pok. sluge Božjega, kard. Franje Kuharića, izgovorene upravo tu, u Petrinji, na Lovrenčevu, 10. kolovoza 1991. te uklesane u spomen-ploču na vanjskom zidu iznova podignute crkve: „Ako je moj protivnik spalio moju kuću, ja neću zapaliti njegovu! Ako je razorio moju crkvu, ja neću ni dirnuti njegovu, dapače, čuvat ću je. Ako je napustio svoj dom, ja neću ni igle uzeti iz njegova. Ako je ubio moga oca, brata, sestru, ja neću vratiti istom mjerom, nego ću poštivati život njegova oca, brata, sina, sestre! To je Evandje, možda teško razumljivo pogaženom i poniženom čovjeku, ali to je Evandje zalog pobjede!” Na travnjaku, nedaleko od te ploče, postavljen je i spomen-kip sluzi Božjem, kard. Franji Kuhamiću, a time istovremeno i njegovom na ploči navedenom autentičnom evandeoskom stavu, koji i danas može nadahnjivati sve kršćane zahvaćene vrtlozima vremena i prostora, te nekršćanskih i rušilačkih ponašanja.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

KLANJANJE, KATEDRALA SV. STOŠIJE, ZADAR

“Euharistija (misa) središtekršćanskog života – tumačenje”; Nadbiskupova homilija

1. Kad je Isus htio pokazati vrijednost Božjeg kraljevstva o kojem je propovijedao, onda je rekao kako je ono poput blaga koje je sakriveno u njivi” (Mt 13, 44). Započinjem ovo klanjanje tom slikom koja nam može poslužiti za razumijevanje blaga koje mnogi kršćani dovoljno ne poznaju. A vrijedno je da toga budu svjesni. Blago na koje mislim jest sveta misa na kojoj nedjeljom i blagdanima, a i radnim danima rado sudjelujemo. Ali, moramo to priznati, ne poznajemo dovoljno njezinu širinu i dubinu, veličinu i uzvišenost. A ona je izvor i vrhunac života i poslanja Crkve, pa nam je potrebno, ne samo vraćati se izvorima svetih tajna, nego hraniti se tom hranom i produbljivati i naše znanje o njoj. Jer, s pravom se veli kako je božanska hrana koju primamo naša “poputbina”. Nešto slično kao što je prorok Ilijia dobivao hranu na svom putovanju kako bi kroz 40 dana i 40 noći izdržao i stigao do gore Horeba. Ova euharistijska godina lijepa je prigoda da produbimo svijest o neizmjernom blagu što ga je Krist povjerio svojoj Crkvi.

Nisu nam nužni, a ni potrebni neki izvanredni zahvati. Dovoljno je ne zadovoljiti se osrednošću naše duhovnosti, pa oživiti i osmisliti nedjeljna liturgijska slavlja, te osnažiti i oplemeniti redovito euharistijsko klanjanje izvan mise. Ako to dostoјno učinimo, pomoći ćemo sebi i onima s kojima živimo i skupa putujemo.

Tijekom ovih molitvenih susreta na prve petke u našoj prvostolnici pokušat ću skupa s vama razmišljati o ovom nebeskom blagu koje posjedujemo. Trudit ću se odgovoriti i na ono obično pitanje što je to sveta misa i kakvo je njezino ustrojstvo? Pokušat ćemo poći redom od ‘U ime Oca..’ do ‘Idite u miru’ kako bismo upoznali ljepotu i dubinu toga najkrasnijega i najsvetijega obreda što ga ljudi imaju na zemlji. Tko će nam u tome pomagati i gdje ćemo tražite izvore informacija? Odmah velim kako će nam biti tri glavna izvora u obrazlaganju ove teme: Prvi izvor je Isus Krist koji je slavio prvu misu one nezaboravne večeri u Gornjoj dvorani na Sionu. A on najbolje zna što je sv. Misa jer ju je predao nama. I odredio da se to čini njemu na spomen! Drugi izvor su njezovi apostoli koji su, nadahnuti Duhom Svetim, napisali knjige Novog zavjeta pa ćemo se služiti njima kad budemo objašnjavali nauku o sv. misi. A treći izvor će biti: učiteljstvo Crkve (papa i biskupi) koje vodi Duh Sveti

2. Crkva je stoljećima vjerovala i ispovijedala da je euharistija središte i vrhunac kršćanskog života, pa ljubomorno čuvala i branila ovaj predragocjeni dar. I dok su kroz povijest mnoge kulture nestajale, filozofski i politički sustavi se smjenjivali, u Crkvi je, nešto ostalo netaknuto i nepromjenjivo: njezina vjera u Kristovu stvarnu prisutnost u euharistiji, kao i vršenje spomen – čina u vjernosti onome “što je primila od Gospodina” (1 Kor 11, 23). Velika je to i nedokučiva tajna pred kojom s Tomom ponavljamo: “Ne shvaćamo, ne gledamo, al’ po jakoj vjeri znamo, što van reda biva tu!”

Premda je to tajna koja nadilazi naše sposobnosti shvaćanja, pokušajmo pitati apostola Pavla Što je to sv. misa? On će nam ponoviti ono što je prvi put pisao svojim dragim Korinćanima u 11. poglavlju za koje vele da je najstariji kršćanski dokument o sv. misi. Jer, napisan je prije svih evanđelja, još u 55. godini poslije Krista. Tamo apostol Pavao piše: “Kad god blagujete ovaj kruh, (misli se na sv. Pričest) i kad pijete čašu, smrt Gospodnju naviještate, dok on ne dođe” (1 Kor 11, 26). Da bismo bolje razumjeli ovaj Pavlov tekst poslušajmo što nakon podizanja svećenik moli u misi: “Gospodine, mi sluge tvoje, i tvoj sveti narod slaveći spomen blažene muke Krista tvoga Sina, njegova uskrsnuća od mrtvih i uzašašća u nebesku slavu, prinosimo tvojem veličanstvu od svega što si nam dao i darovao; žrtvu čistu, žrtvu svetu, žrtvu savršenu, sveti kruh života i kalež

vječnog spasenja” (I. Euharistijska molitva). I u ovoj molitvi mise, koju se anamnezom naziva (spominjanje), uz spominjanje smrti govori se i o uskrsnuće od mrtvih i uzašašće u nebesku slavu. Zato i velimo da je sv. misa ne samo doživljaj Kristove smrti, nego i njegova uskrsnuća i slavnog uzašašća na nebo.

Sve ovo Isus je predvidio i njavio u svom “euharistijskom govoru” u sinagogi u Kafarnaumu. Tamo je, naime, okupljenom svijetu govorio o svome tijelu i predstavio se kao “kruh živi koji je s neba sišao” i koji ima trajnost za vječni život. “Starajte se, ne za jelo koje prolazi, nego za jelo koje ostaje za život vječni” (Iv 6, 27). Jelo koje prolazi i jelo što ostaje za život vječni predstavljaju dva oprečna sustava, dva mentaliteta, dvije životne filozofije. Među njima je velika provalija i jasno razgraničenje. To su dva kraljevstva: ovog i onoga svijeta, vidljivo i nevidljivo, svijet duha i materije, vjere i nevjere, prolaznosti i vječnosti. Očima vjere shvaćamo i prihvaćamo da je prava sreća u onome što ne prolazi: u duhu, istini, u plemenitosti, u Bogu, u vjeri i nadi. U uskrsnuću i besmrtnosti. Stoga vjernik gleda u prvom redu na ono što ne prolazi. Na ono što ne može ostarjeti i propasti. Bog je jedini neprolazan i vječan. On i nas po euharistiji čini dionicima svoje vječnosti.

3. No, postavlja se opravdano pitanje kako je u misi nazočna Isusova smrt ako je on stvarno umro prije 2.000 godina?! Znači li to da u svakoj misi Krist ponovo umire, uskrisava i na nebo uzlazi? Ne! Krist je samo jednoć umro, uskrsnuo živ iz groba i na nebo uzašao. Ali, njegova smrt, uskrsnuće i uzašašće postaje u sv. misi nazočno. Normalno da ljudi postavljaju pitanje, kako to može biti? Kad završim ovaj svoj nagovor, on već pripada prošlosti. I ne može postati nazočan poslije deset dana. Zašto? Zato jer smo mi ljudi smrtni i prolazni. Sve naše prolazi. A Krist je Bog. On nije prolazan. Njegova smrt i njegov život sadrže u sebi vječnost i to je razlog zašto Bog može Kristovu vječnost, njegov život, smrt i uskrsnuće staviti u obred svete mise. Premda je svaka usporedba šepava, reći ću kako je to pomalo slično magnetofonu koji uključimo da hvata propovijed. Pa kad netko želi ponovno čuti što sam to govorio, uključit će dugme i čuti moj glas. No, u ovoj usporedbi je i velika razlika. Drugi mogu preko magnetofona čuti samo moj glas, ali mene tamo nema. U svetoj misi, međutim, Krist koji je muku pretrpio, a onda uskrsnuo i uzašao na nebu, stvarno je uvijek nazočan pod prilikama kruha i vina. Kad je Mojsije na Sinaju prvi put susreo Boga, čuo je kako mu glas poručuje: “Izuj obuću svoju, jer mjesto na kojem stojiš sveto je”. Mojsije je to učinio i pao na koljena da se pokloni Jahvi. Isto vrijedi i za svetu misu. Izuj, brate i sestro, obuću svoje ljudskosti i ograničenosti jer pred tobom je Sveti nad Svetima. Svjesni tog velikog otajstva naše vjere, mi smo malo prije skladno i s odanošću pjevali tri puta svet, svet i presvet.

I na koncu dok razmišljamo o svetoj misi kao spomen-činu Isusove Posljednje večere, na kojoj se na nekrvan način obnavlja Isusova muka, smrt i uskrsnuće, pokušajmo još na kraju istaknuti to otajstvo kao Kristovu žrtvu na križu. Istina, namamo često dovoljnog saznanja što je to žrtva. U svjetovnom i profanom životu ona je vezana uz ono kad majka bdije čitavu noć uz bolesno dijete ili pak kad otac žrtvuje godišnji odmor kako bi pomogao školovanje svoje kćeri. Ili pak kad smo u ratu onda su pozvani svi žrtvovati se za slobodu svoje domovine. To nekako razumijemo, pa žrtvu povezujemo s odricanjem koje činimo kako bismo postigli neki veći cilj. Ali, žrtva u svojim početcima nije imala svjetovno obilježje. Ona je bila čisto bogoslužna, liturgijska riječ koju su koristile sve religije pa i židovska. U tom vidu žrtva u vjerskom pogledu označava da se stvar, koju se posebice cijeni, poklanja Bogu, božanstvu kako bi se očitovalo osobito predanje a i sjedinjenje s njim.

4. Braća i sestre, štovatelji Presvetog Sakramenta.

Mi ispovijedamo i vjerujemo da je euharistijski Krist središte našeg kršćanskog života. On nije neki simbol, slika ili sveta relikvija koju se časti i cjliva. Ne, euharistijski Krist je živi Bog među živim ljudima. Mesija i Spasitelj koji nas tijelom svojim liječi i hrani za život vječni. Kad je prvi put pričestio svoje apostole na Posljednjoj večeri rekao je: “Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo.

Uzmite i pijte ovo je krv moja novoga zavjeta koja se za vas proljeva". Od toga svetog i svečanog trenutka obnavlja se isto pod svakom svetom Misom. Obnavlja se na nekrvni način milost križa i otkupljenja. Teče i struji novi Božji život koji nam je Krist zaslužio svojom mukom, smrću i uskrsnućem. On leži na oltaru kao žrtvovano i uvijek živo "Janje Božje koje oduzima grijehu svijeta" (Iv 1, 29).

Zahvalni smo Bogu Ocu što je njegov Sin umro za nas. Ali, samim time mi još nismo spašeni. Nije, naime, dovoljno što postoji lijek protiv raka. Treba lijek i popiti ako hoćemo ozdraviti. Nešto slično je i s euharistijom. Krist je umro i uskrsnuo da nas spasi. Ali, ja moram tu Kristovu žrtvu uzeti i ona mora postati dio mene kako bih bio spašen. Kristova žrtva, dakle, nalazi se u sv. misi na otajstven način. To je ona ista žrtva s križa koja nam se daje za poputbinu. Nama putnicima u ovom prolaznome svijetu potrebna je neprolazna hrana. Jer, i naše će putovanje jednom završiti. Nemamo ovdje trajnog prebivališta. Putujemo u kuću Očevu. Ne daj nam Bože okasniti. Još ima vremena dok smo na putu. Prolazi svijet i njegova slava. Gospodin je blizu. Vjerujući kako je svaka misna pretvorba predokus Božjeg Kraljevstva i navještaj njegovog konačnog dolaska "jednog dana", mi svaki puta nakon podizanja jednoglasno molimo i pjevamo: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo. Tvoje uskrsnuće slavimo. Tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dodi Gospodine Isuse!

BEZGREŠNO ZAČEĆE BDM

Nadbiskupova homilija

1. Odmah na prvim stranicama Biblije Marija je zasjala kao obećana zora palim ljudima. Njezino ime sretan je spoj egipatske riječi "myr" što znači "ljubljena" i hebrejske riječi "iam" koja koričenski potječe od riječi "Bog". Marija = Mirjam značilo bi "od Boga ljubljena". A to bi odgovaralo onom pozdravu anđela Gabrijela: "Zdravo, milosti puna!" = što znači od Boga ljubljena! Ne treba se onda čuditi što sv. Ivana Damašćanski u zanosnom govoru o Mariji veli da je "ona najveća novost pod suncem", "čudo nad čudesima", "na nebo uznesena i zauvijek proslavljenja".

U današnjoj službi čitanja u brevijaru biskup Anzelmo piše: "Djevice, tvojim je blagoslovom blagoslovljena sva priroda.. Nebo, zvijezde, zemlja, rijeka, dani i noći, sve se, Gospođo, raduje jer je po tebi obnovljeno i obdareno neizrecivom milinom.. Zahvaljujući tvojoj milosti, Marijo, vesele se i kliču pravednici i čestitaju svi anđeli. Ženo, puna i prepuna milosti, tvojim blagoslovom blagoslovljena je sva priroda.."

2. Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama. To je odgovor vjerničkog puka. To je molitva onoj koja je sveta i puna milosti. To je vapaj nas prognanih "sinova Eve". Ona je, naime, jedina bila izuzeta od ljage istočnog grijeha i nju je anđeo Gabrijel pozdravio riječima "milosti puna". Ona je jedina sačuvala nevinost i ljepotu zemaljskog raja. Na nju nisu prešle posljedice istočnog grijeha. Zato Mariju sveti pisci i naučitelji Crkve prikazuju i oslikavaju kao "tajanstveni kovčeg" koji se u sveopćem potopu svijeta jedini sačuvao od propasti. Marija je uz Isusa u središtu Crkve i nju se štuje i doživljava kao mati, koja njeguje, pazi, štiti. Otuda i oni brojni naslovi u lauretanskim litanijskim: Majko dobrog savjeta, Djevice vjerna i milostivna, vrata nebeska, pomoćnica kršćana, zdravlje bolesnih, utočište grešnika.

Mariju treba ne samo štovati, diviti se njezinom odabranju i njezinoj suradnji u djelu spasenja. Mariju treba i nasljedovati u njezinoj vjeri, molitvi, poniznosti i poslušnosti. Velikim piscima iz patrističkih vremena Marija je bila omiljena tema propovijedi i razmatranja. Sv. Efrem je volio govoriti o dvije žene, dvije Eve pri čemu je isticao da nas je prva Eva svojim neposluhom i svojom nevjерom unesrećila, a druga (Marija) svojim posluhom i svojom vjerom usrećila. Sv. Ivan Damašćanski u zanosnoj propovijedi o Mariji piše: "Zdravo da si ti jedina Majko Božja, veličanstveni i

prekrasni urese neba, zemlje i podzemlja; da si zdravo jedina Majko Božja koja si od svakog svjetla svjetlij, i od svake čistoće čistija, od svake plemenitosti plemenitija i od svakog bogatstva bogatija".

3. Stoga himan na dan Bezgrešne pjeva : "Ti kćeri višnje svjetlosti, Ti diko roda ljudskoga, Tvoj Sin te evo sačuva, od ljage grijeha istočnog... Početak svijeta boljega, golubice ti ponizna, Ti budi blagovjesnica, svem svijetu mira Božjega!" A sveti pisci i naučitelji Crkve prikazuju je i oslikavaju kao "tajanstveni kovčeg" koji se u sveopćem potopu svijeta jedini sačuвао od propasti. I slikaju je kao "bijelu golubicu" koja je letjela iznad blatnih zemaljskih površina te se nije nikada "okaljala" u mulju zemaljskih strasti i požuda. Marija je veličanstvena duga mira koja se pojavila nakon općeg potopa kao jamstvo pomilovanja i izmirenja čovjeka s Bogom. Po Mariji, koju nam je Isus ostavio za majku, ljudi mogu opet postati djecom Božjom.

Ovo je uistinu poseban dan koji je po Mariji postao poveljom o ljudskoj časti i dostojanstvu. Stoga, neka je blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, koji nam je darovao ovaj blagdan. Zato je sveti Franjo Asiški nazivao Gospu "vrhovnom glavaricom", a sv. Ivan Marija Vianey je govorio kako ga u njegovu radu i naporu krije "Velika Gospođa", kako je od dragosti nazivao BDM. Sv. Alfons Liguori svaku svoju propovijed završao je pohvalom onoj koja nam je rodila svjetlo i spasenje. Sveti Ivan Pavao II cijeli je svoj pontifikat posvetio njoj: *Totus tuus – Sav sam tvoj! Mi pripadamo narodu koji osobito štuje Mariju pa joj se utječu i mlađi i stari i z sveg srca pjevaju: Sva si lijepa o Marijo! Ljage istočne nema na Tebi! Ti si slava Jeruzalema! Ti si radoš Izraela!* Zato, neka je blagoslovljena Marija koja je spremno surađivala u djelu spasenja, pa i nama omogućila zaslugom njezinog Sina postati djecom Božjom. Amen!

BADNJAK - POLNOČKA 2014.

Nadbiskupova homilija

1. Prije 2000 godina dogodio se Božić u maloj zemlji Palestini, u gradu Betlehemu. Dogodio se kao običan zemaljski i dragi događaj. Marija zaručena s Josipom rodila je dijete kojem dadoše ime Isus. I položiše ga u jaslice, jer u betlehemske kućama nije za njih bilo mjesta. U drugim sličnim okolnostima kad se rodi dijete sretni roditelji odmah to javljaju rodbini, susjedima, prijateljima i znancima. Nakon toga počnu stizati čestitke, dobre želje i prikladni darovi za malu bebu. Večerašnji događaj odudara od tih standarda. Isusovo rođenje, naime, zabilježila. Josip i Marija nisu imali komu javiti sretno rođenje sina jer nikoga u mjestu nisu poznavali. A ni telefona nisu tada imali. Tada se nebo uključilo, a Bog se poslužio svojim obavijesnim sustavom. Odredio je svojim andelima neka tu radosnu vijest hitno prenesu okolnim pastirima koji su čuvali svoja stada po betlehemske brežuljcima. "Ne bojte se", rekoše andeli preplašenim pastirima, "evo javljam vam blagovijest i veliku radost za sav narod. Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj, Krist, Gospodin. I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno u jaslama" (Lk 2,10-12).

2. Potrčaše presretni pastiri dok se iza njih nebom razlijegala gromoglasna pjesma nebeskih glasnika: "Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim" (Lk 2,14). Kad su zadihani dotrčali pred vrata štalice, bacili su se na koljena, veli Luka, i zahvaljivali Bogu što se toliko iščekivani trenutak ispunio te noći. Ovom osobitom događaju ne treba tumačenja. Sve je u njemu rečeno. Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku. Gospodin je obznanio spasenje svoje i svi krajevi svijeta vidješe spasenje Boga našega. Sva zemljo poklikni Gospodinu. Raduje se kliči i pjevaj! U rođenom djetetu Isusu, koga je rodila Marija, dogodio se Božji poklon – dar zemlji, svim ljudima, svim vremenima i svim narodima. Zašto se Bog utjelovio? Zašto je postao čovjekom? Zašto je silazio s nebeskih visina u ovu našu dolinu suza? Zašto? Ostajemo neodređeni pred tim pitanjem i pred tajnom rođenja Bogo-čovjeka Isusa Krista. Nemamo adekvatnog

odgovora osim slutnje da je to učinio jer je čovjeka volio. Kako je to lijepo i utješno.

3. I mi smo čuvši za tu vijest ove svete noći skočili i došli pokloniti se novorođenom malom djetetu koje leži u jaslama, u kripti ove katedrale. Došli smo pridružiti se sretnim pastirima pa ove noći klicati i zahvaljivati Novorođenomu zbog toga milosnog događaja.

Zahvalni anđelima, koji su nas naučili pjevati "Slava Bogu na visini", naši su očevi u vjerničkom zanosu sročili divne božićne pjesme koje ćemo ovih dana pjevati po našim crkvama i našim obiteljima. Tko to od nas ne zna pjevati "Radujte se narodi", "Kirie Eleison", "Narodi nam se kralj nebeski". Nema Hrvata katolika koji ovoga Božića neće klicati: "U se vrijeme godišta", "Božić nam je milo nam je, veselo, veselo". Jer, ispunjeni nutarnjim mirom i radošću svatko od nas iskreno će poželjeti "Svim na zemlji mir veselje". U tom radosnom ozračju želimo i mi biti jedni drugima i dar i blagoslov. Stoga nas poziva sveti Augustin da se probudimo: 'Ustani, kršćanine. Moli i zovi, kucaj i traži. Požuri se upraviti Novorođenome svoju molitvu i vapaj. On je tu i s nestrpljenjem te čeka. Reci mu: Isuse, Ti si Emanuel, Bog s nama. Ti si moja čežnja i mir moje obitelji.

Svima vama, ovdje nazočnima, kao i svima vašima kod kuće, te svim koji nas ove svete noći prate preko VoxTelevizije, želim čestit Božić. Neka vas Isus obdari svojim blagoslovom i u Novoj 2015. godini. Čestita vam i blagoslovljena ova sveta noć. Neka njegov mir i blagoslov počiva nad ovim gradom i ovom Nadbiskupijom, kao i u srcima njezinih žitelja. A on neka vas ispuni vašu dušu čežnjom za nebeskim dobrima. Njemu slava u vijeke vjekova. Amen.

BOŽIĆ 2014.

Nadbiskupova homilija

1. Prije dvije tisuće godina dogodio se Božić u maloj zemlji Palestini, u gradu Betlehemu. Marija zaručena s Josipom rodila je dijete kojem dadoše ime Isus. O tom otajstvenom Božjem dolasku na zemlju govore nam čitanja predviđena za ovu svečanost. Evangelist Luka odveo nas je noćas u Davidov grad Betlehem, te izvijestio o anđelima, pastirima i drugim protagonistima tog osobitog događaja. A andeo Gospodnji, kojem je bilo povjereno objaviti Isusovo rođenje i njegovo značenje, pristupio je pastirima i javio im "blagovijest i veliku radost za sav narod". A dok im tumačio kako ga mogu pronaći i prepoznati, pridružila mu se silna nebeska vojska koja je pjevala: "Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima miljenicima njegovim" (Lk 2, 14). Ovu divnu anđeosku pjesmu već od drugog stoljeća imamo kao sastavni dio misnoga slavlja s nizom hvalbenih zaziva: "Hvalimo te, blagoslivljamo te". I klanjamo ti se, jer u Tebi, maleni Isuse, prepoznajemo utjelovljenog Boga, koga u našem narodnom govoru Božićem zovemo. Mali Bog, dakle, u velikom otajstvu. Koje li veličine i neshvatljive tajne o kojoj nam zbore liturgijska čitanja?!

2. Ova pučka misa vidjeli smo donosi Prolog iz Ivanovog evanđelja koji nas vodi na početke stvaranja. A onda otkriva i tumači kako je Vječna Božja Riječ, koja je postojala prije vremenâ i po kojoj je sve stvoreno, utjelovila se, te u vremenu i prostoru čovjekom postala. Taj smo događaj obilježili noćas s pjesmom, svečano i pobožno. Ovo razmišljanje o Božjem utjelovljenju završavam stihovima pjesme koja je nastala u tišini noći, a obilježena je divljenjem, vjerom i radosnom mirnoćom. "Tiha noć, sveta noć. Ponoć je, spava sve. Samo Marija s Josipom bdi. Divno djetešće pred njima spi. I rajske ga resi mir". Ova Gruberova "himna" svetoj otajstvenoj noći ima svoju osobitu poruku. Govori nam o tišini i šutnji koja pomaže ljudima otkriti Božje lice u djetetu Isusu. Takva nam je tišina potrebna danas kao zrak i voda. Jer, napisao je filozof Kierkegaard "svijet je obolio od buke i galame". A knjiga Mudrosti ovako govori o Božjem silasku: "Dok je mirna tišina posvuda vladala i noć brzim tijekom stigla do sredine svoga puta, jurnula je tvoja svemoguća riječ s nebesa, s kraljevskog prijestolja" (Mudr 18, 14-15).

3. Pjesma o tijoj noći, kao i opis iz knjige Mudrosti daju nam naslutiti kako Bog voli tišinu i do-

lazi tamo gdje je ona nazočna. Neka nam sveto božićno vrijeme bude prigoda otkrivati ljepotu obiteljske tišine i radosne trenutke liturgijske mirnoće. A Marija Bogorodica u tomu je izvrstan primjer. Ona je uzor tihe i sabrane žene koja sve te događaje pohranjuje i prebire u svom srcu. Ne, na trgu i ulici, u buci i galami, na internetu i televiziji, nego u svom srcu. Marija, dakle, šuti, razmatra, klanja se i moli.

Pred veličinom otajstvene zbilje koja će se i ove godine dogoditi među nama, pridružimo se, poštovani gledatelji i slušatelji, andeoskim korovima i pjevajmo radosno i odano: "Teb' Isuse hvalimo, sveto Trojstvo slavimo, Majku tvoju častimo, svetu Djevu Mariju".

4. Vama nazočnima u našoj prvostolnici, kao i svima vašima kod kuće želim čestit Božić-sveto Porodjenje Isusovo. Čestit Božić našim svećenicima i Bogu posvećenim osobama; predstavnicima građanske vlasti; kulturnim i javnim djelatnicima; članovima hrvatske vojske i policije; obrtnici-ma, ratarima i pomorcima; svim kršćanima koji za 13 dana po julijanskom kalendaru slave Kristovo rođenje; djelatnicima obavijesnih sredstava; učiteljima, odgojiteljima i bolničkom osoblju; našim braniteljima, starcima i bolesnicima; svim djelatnicima-laicima po našim župama, kao i svima koji se zdušno bore za slavu Božju i za čast Crkve njegove: čestit Božić-sveto Porodjenje Isusovo.

Koristim prigodu iskreno zahvaliti svima koji su mi pismeno ili usmeno izrazili svoje čestitke i dobre želje u prigodi božićnih blagdana. Isus Krist je po utjelovljenju ušao u naše obitelji i u našu osobnu povijest. Njegovo je ime 'Emanuel', Bog s nama. On je jedini Spasitelj jučer, danas i uvjike. Njegova su vremena i vjekovi. I nema drugog imena pod kapom nebeskom u kojem nam se spasiti, osim imena Isusa Krista, rođenog od Djevice Marije u Betlehemu na današnji dan. Njemu slava u vijke vjekova. Amen.

SILVESTROVO - ZAHVALNICA 2014.

Nadbiskupova homilija

1. Godina koja je iza nas bila je prepuna događaja kako na našem biskupijskom, tako i na nacionalnom i međunarodnom polju. Bilo je puno lijepih stvari koje ćemo pamtit i nositi u svom srcu kao dragu uspomenu, pa o tomu s drugima rado razgovarati. No, bilo je puno i nemilih događaja koje bismo najradije zaboravili. Ali, i oni će biti upisani u kroniku zbivanja koja su se odigrala u protekloj godini. Običaj je na kraju jednog razdoblja osvrnuti se na proteklo vrijeme, istaknuti pojedine stvari i zahvaliti Bogu za sve što se zbilo, što smo kao pojedinci i zajednica učinili i postigli, te moliti oproštenje za propuste i pogreške koje smo počinili. Upravo onako kako to radimo na svakom početku euharistijskoga slavlja.

Uzeo sam i malo pogledao naš službeni Vjesnik kako bih se podsjetio na neke ljetopisne bilješke koje mi se čini važnima za večerašnji spomen i večerašnju zahvalu Bogu kako to predviđa današnji dan s Te Deumom. Dakle, ovo toliko pregled onoga što se tijekom godine zabilo i sređivanje računa, koliko prigoda uzdići svoja srca i pameti k nebu i reći Bogu hvala za sve. Zato ćemo, kako rekoh na koncu ove svete mise zapjevati svečani 'Te Deum laudamus', Tebe Boga hvalimo.

2. Što je to osobito bilo tijekom ove godine za što bismo htjeli izreći našu zahvalu. Upravo prije godinu dana u ovo vrijeme počeli smo daljnju pripravu za proslavu naše zaštitnice svete Stošije. Na njezin blagdan stiglo nam je nekoliko biskupa na proslavu među kojima i naslovni nadbiskup našeg Biograda, Tajnik Kongregacije za kler mons. Celso Izurbeta. On je u međuvremenu imenovan nadbiskupom i metropolitom u jednoj nadbiskupiji u Španjolskoj gdje se i preselio. Posebice bih htio spomenuti i moje pastirske pohode dekanatskim sjedištima naše nadbiskupije tijekom korizmenog vremena koji su mi pružili priliku susresti se s ljudima po župama, te čuti njihove tjeskobe, radosti i nade. Nosim divna sjećanja s tih susreta, kao i svjedočanstvo ljubavi i poštovanja koje naši vjernici imaju prema Crkvi, svećeniku i biskupu. Usprkos teške antickrvene propagande koja se nerijetko širi putem obavijesnih sredstava.

Bogu smo zahvalni što je papa Franjo proglašio svetima dvojicu papa: Ivana XXIII. koji je otvorio Drugi Vatikanski sabor i Ivana Pavla II. Na tu nedjelju kad su oni bili proglašeni svetima odvijao se susret hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku na kojem su sudjelovali i mlađi iz naše Nadbiskupije. Nezaboravni su trenutci molitve, druženja i radosti koje su mlađi pokazali, te posvjeđeni da znaju komu su povjerivali. Sudjelovao sam na tom susretu u Gradu svetoga Vlaha gdje sam prije 25 godina započeo svoje biskupsko služenje. A na kraju misno slavlja službeno objavio kako će slijedeći susret mlađih biti u pobratimskom gradu Vukovaru.

3. Na koncu ove godine želimo zahvaliti Bogu i za petoricu vrijednih svećenika koji su poklonili svoj život i svoje sposobnosti ovoj nadbiskupiji, a Gospodin ih je pozvao u život vječni. To don Rozario Šutrin preminuo u svibnju, don Ante Ivančev početkom srpnja, don Ivan Kevrić u kolovozu, te don Franjo Hrg početkom rujna, a don Emil Bilaver polovicom rujna. Pet svećenika u četiri mjeseca. I dok njima petorici zahvaljujemo za uzorno svećeničko služenje i molimo im po koj vječni, večeras ujedno zahvaljujemo za dar novih svećenika i đakona koje sam zaredio u ovoj godini. To su dvojicu svećenika: don Zvonimir Mikulić i don Tomislav Vlahović, te trojica đakona: don Ivica Bašić, don Valter Kotlar i fra Leopold Mičić. Zvanje je dar neba koji treba molitvom isprositi. A kad imamo dovoljno svećenika onda treba Bogu zahvaliti jer, kako rekoh, svećeničko i redovničko zvanje je Božji poklon ljudima i Crkvi.

Stoga i u ovoj prigodi molimo za nova duhovna zvana. Neka Gospodin pošalji anđele svoje da čuvaju u srcima djece i mlađih dragocjeno sjeme zvana i neka im pomogne shvatiti veličinu Božje ljubavi koju im nudi u svećeničkoj službi. Našim novim ređenicima, svećenicima i đakonima želimo neka im Bog udijeli milost, pomoć i snagu da neumorno poučavaju, strpljivo i ljubazno dijele svete Tajne, te budu glasnici mira i dobrote svim ljudima dobre volje.

4. Večeras ćemo posebice zahvaliti Bogu na milosti što smo u listopadu kao Nadbiskupija išli na obiteljsko hodočašće u Mariju Bistrigu. I zahvaliti za brojne naše obitelji koje se okupljaju po našim župama, slušaju Riječ Božju i primaju njegove svete sakramente. Posebice ćemo zahvaliti Bogu za one brojne obitelji koje su se tijekom prošle godine uključile u aktivnu obranu svoga do stojanstva i svojih obiteljskih prava. Ponosni smo na one samozatajne, požrtvovne i odgovorne očeve i majke koji se trude svojoj djeci prenijeti vjeru koju su primili od svojih starih. Hvala ti, Bože, za njihovo divno svjedočanstvo molitve i sakramentalnoga života. Hvala ti što provode naš Ninski zavjet izrečen u onoj jednostavnoj, ali programski znakovitoj rečenici: Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi.

Večeras u molitvenom zajedništvu i zahvali želim se sjetiti onih brojnih mlađih krizmanika kojima sam snagom Reda i svetoga poslanja dijelio darove Duha Svetoga. I dok mi je srca ispunjeno zahvalnošću za njihovu otvorenost Duhu Božjem, žarko molim milost ustrajnosti i njima i njihovim roditeljima. Nije, naime, lako u vremenu silnih zavođenja i površnih ponuda ostati na visini zadatka koje Gospodin traži od svojih prijatelja.

5. Zbog toga u našem večerašnjem svečanom Te Deumu želimo uputiti žarku molitvu za Crkvu. Neka se Bog udostoji mir joj udijeliti i neka je štiti po cijelom krugu zemaljskom, kako bi ustrajala postojanom vjerom u isповijedanju imena Isusova. A našega Svetoga Oca, papu Franju neka čuva zdrava i nepovrijeđena kako bi uspješno vladao pukom svetim Božjim.

A sve naše obitelji neka Gospodin blagoslovi kako bi bile vjerne u ljubavi, postojane u molitvi, gorljive u apostolatu i djelima dobrotvornosti. Njihovo djeci neka daruje duha zahvalnosti prema roditeljima i potrebnu poslušnost prema svima koji im dobro žele, kako bi bili spremna služiti Bogu, Crkvi i narodu. A svim članovima naših župnih zajednica neka Gospodin udijeli milost i dar da riječu i primjerom svjedoče svoju vjeru kako bi u trajnom zajedništvu Katoličke Crkve mogli uživati obilje Božjeg blagoslova, zdravlja, slega i mira ovdje na zemlji, a u nebo vječno spasenje. Amen.

ODREDBE

Broj: 1711/2014.

Zadar, 24. studenog 2014.

Predmet: Nadbiskupovo pismo uz otvorenje Godine posvećenog života

Poštovani članovi ustanova posvećenog i apostolskog života,
Dragi redovnici, redovnice i posvećeni laici!

1. Budući da je prije pedeset godina, 28. listopada 1965., na Drugom vatikanskom saboru objavljen dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života, "Perfectae caritatis", papa Franjo je 2015. godinu proglašio Godinu posvećenog života. Ona će biti otvorena na prvu nedjelju došača, 30. studenoga 2014., a zatvorena na Svićećnicu 2. veljače 2016. Godina će biti obilježena različitim događajima i susretima kako na razini mjesnih Crkava, tako i na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Mi ćemo u našoj katedrali imati otvorenje u sklopu euharistijskog klanjanja, 5. prosinca 2014. u 18 sati. Svi predviđeni događaji na nacionalnoj i na sveopćoj razini imaju u vidu ciljeve koje je Pročelnik Kongregacije za Posvećeni život kard. J. Braz de Aviz formulirao s tri rečenice: "Sa zahvalnošću se spomenuti nedavne prošlosti", "s nadom prigrlići budućnost" i "s oduševljenjem živjeti sadašnjost". U Poruci Vijeća HBK za posvećeni život i Konferencije viših redovničkih poglavara (mons. Mate Uzinić i fra Jure Šarčević) uz poticaje za Godinu posvećenog života, spomenute su i neke značajnije obljetnice pojedinih zajednica. A sve u vidu zahvale za nedavnu prošlost i oduševljene nade za sadašnjost i budućnost.

I dok razmišljam o riječima kardinala J. Braz de Aviza, prisjećam se što su dvojica redovnika prije trideset godina govorili na sinodi o posvećenom životu (1984.) na kojoj sam kao delegat HBK sudjelovao. Oni su, naime, opisivali redovnike kao "svojevrsne sanjare" (biskup Egger, kapucim) i kao "nepopravljive optimiste" (tadašnji general salezijanaca Viganò). Upravo u tom duhu sročena je i završna poruka ljudima dobre volje koju resi osobita radost: "Na završetku Sinode mi, sinodalni oci zajedno s predstavnicima posvećenog života, sjedinjeni s Petrovim nasljednikom, puni radosti obraćamo se Božjem narodu i svim osobama dobre volje kako bismo posvjedočili Radosnu vijest o posvećenom životu onih koji su kadri snagom Duha Svetoga očitovati plodove ljubavi, veselja, mira, strpljivosti, blagosti, dobrote, vjernosti, krotkosti i uzdržljivosti".

2. Poštovani članovi posvećenog i apostolskog života. Početkom listopada ove godine započeli smo u Nadbiskupiji treći etapu našeg hoda u vjeri koju posvećujemo Tajni nad tajnama, Presvetoj euharistiji. Tim povodom uputio sam svećenicima, Bogu posvećenim osobama, katehetama, članovima katoličkih društava i vjernicima župnih zajednica nekoliko praktičnih poticaja gleđom na godinu koja je pred nama. A euharistija je u središtu kao izvor i vrhunac života i poslanja Crkve. Euharistija je središte, izvor i snaga posvećenog života. Zbog toga valja slaviti svete Tajne dostojanstveno i s poštovanjem, te paziti na prikladnost ambijenta gdje se slavlje obavlja. Liturgijski priručnici preporučuju i trenutke šutnje, te neka se izbjegava žurba i jurnjava kako bi slavlje čim prije završilo. Nije bez razloga sveti Ivan Pavao II. svojevremeno pisao kako bi se postigao veliki napredak u čašćenju euharistije kad bi se bolje i zauzetije slavila sveta Misa, te uz to pojačalo i klanjanje izvan Mise (Vidi: Ostani s nama, 29).

Euharistija, naime, odgaja ljudska srca za osjećaje ljubavi, razumijevanja i praštanja. Ona budi nadu i umanjuje tugu i probleme napuštenih i bolesnih, a prevladava sukobe zavađenih. Ona povezuje i usmjerava prema ciljevima i idealima zajedništva o kojima piše evangelist Luka u Djelima apostolskim: "Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i u molitvama" (Dj 2, 42). Godina euharistije u Nadbiskupiji i Godina posvećenog života na planu cijele Crkve, dobra je prigoda približiti se tom idealu, kako na redovničkoj i župskoj, tako i na

ODREDBE

nadbiskupijskoj i općecrkvenoj razini.

3. Očekivati je, dakle, da Bogu posvećene osobe, koje svojim radikalnim opredjeljenjem dodiruju izvore svetosti, budu primjer u euharistijskoj pobožnosti. Ali, i putokaz suvremenom čovjeku u velikoj idejnoj pomutnji i moralnim nejasnoćama. Molit ćemo na tu nakanu i preporučiti neka Duh Božji u ovom blagoslovljenom vremenu naše povijesti potakne i oduševi pojedince i skupine da prihvate i usvoje program Isusovog govora na Gori. Neka osnaženi plodovima svetih Tajna budu "sanjari i optimisti" koji će kao proroci biti svjesni da se ne mogu ni s kim praviti kompromisi. Budući da je Crkva, kao Mistično Tijelo u jedinstvu i raznolikosti, sazdana na sakramentima, službama i karizmama, očekivati je da Bogu posvećene osobe prepoznaju to "crkveno trostvo u njezinom jedinstvu". A kad se u pojedinim skupinama stvori shizofreno stanje zbog nezdrave crkvenosti, jedini pravi put i terapija jest vraćanje euharistijskoj duhovnosti i izvorima početnog nadahnuća.

A da bi se ostvarila vitalnost posvećenog života, kao i nova evangelizacija o kojoj govorи papa Franjo, potrebna je njegovati i čuvati četverostruku vjernost: Vjernost Kristu i Evandđelju, vjernost Crkvi i njezinom misijskom poslanju, vjernost idealima posvećenog života i karizmi osnivača, te vjernost čovjeku našeg vremena. Poželio bih, dragi redovnici i redovnice, da u ovoj Godini euharistije i posvećenog života ostvarite ovu četverostruku vjernost. I da s pjesmom na usnama i radošću u srcu proslavite ovu godinu milosti Gospodnje. Uključite se u pastoralne i duhovne programe Nadbiskupije i zahvaljujte Bogu za silna djela koja izvodi po vama i vašim zajednicama u našem narodu. Pridružite se orkestru Božjeg puka ove Nadbiskupije pa punim srcem zahvalno kličite: "Velika nam djela učini Svesilni, sveto je ime Njegovo"!

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski, v.r.

Broj: 1646/2014.

Zadar, 10. studenoga 2014.

Predmet: Svećeničko i đakonsko ređenje u katedrali - 23. studenoga 2014.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

Drago mi je što Vas mogu obavijestiti da ću na svetkovinu Krista Kralja, u nedjelju 23. studenoga 2014., za vrijeme euharistijskog slavlja u katedrali sv. Stošije u Zadru, u 11 sati, zaređiti jednoga prezbitera i trojicu đakona.

Kandidat za prezbiterat je đakon, don Tomislav Vlahović, pastoralni suradnik u župi sv. Ante Pavlovačkog u Zadru-Smiljevac.

Kandidati za đakonsko ređenje su dvojica akolita Zadarske nadbiskupije: Ivica Bašić iz župe Gromiljak (BiH) i Valter Kotlar iz župe Privlaka, te jedan član Franjevačke provincije sv. Jeronima, fra Leopold Mičić iz župe Uznesenja Bl. Djevice Marije na Dračevcu Zadarskom.

Pozivam braću svećenike koji mogu priključiti se euharistijskom slavlju ređenja, a sve potičem pratite molitvom naše ređenike i s ljubavlju ih prihvativte kao članove prezbiterija naše Nadbiskupije.

I dok Bogu zahvaljujemo za dar njihovoga zvanja, molimo za naše ređenike, za njihov rast u vjeri i apostolskom žaru, da velikodušno i hrabro stave svoj život u službu Gospodinu.

Ovim ujedno molim braću svećenike neka u nedjelju, 16. studenoga 2014., na svim misama s narodom obavijeste vjernike o ovom događaju i potaknu ih sudjelovati na obredu ređenja u Katedrali.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Broj: 1647/2014.

Zadar, 10. studenoga 2014.

Predmet: Krševanovi dani kršćanske kulture - obavijest i program

'Evo pravoga mučenika, koji je za Kristovo ime krv svoju prolio; nije se bojao prijetnja sudačkih, i tako je ušao u kraljevstvo nebesko'. Tako ulaznom pjesmom Zadrani slave blagdan sv. Krševana, akvilejskog mučenika iz IV. stoljeća, zaštitnika grada Zadra. Povodom blagdana sv. Krševana Zadarska nadbiskupija sa Sveučilištem u Zadru, Gradom Zadrom, Galerijom hrvatske sakralne umjetnosti Laudato iz Zagreba, te s Narodnim muzejem Zadar organiziraju 'Krševanove dane kršćanske kulture', od 23.-29. studenog 2014. Program ovih dana uključuje vjerske, kulturne i društvene sadržaje. Evo predviđenog programa:

ZADARSKA NADBISKUPIJA

KRŠEVANOVI DANI KRŠĆANSKE KULTURE

23. - 29. studenog 2014.

23. XI. nedjelja

19:00 crkva sv. šime

Koncert katedralnog zbora sv. Stošije i Orkestra Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu

suorganizatori: Zadarska nadbiskupija i Grad Zadar

24. XI. ponedjeljak

18:00 katedrala sv. stošije

Svečano misno slavlje na blagdan sv. Krševana

25. XI. utorak

11:00 Gradska loža

Predstavljanje Zadarske trilogije autora mons. prof. dr. sc. Juraj Batelja

organizator: Zadarska nadbiskupija

27. XI. četvrtak

17:00 Dvorana sjemeništa Zmajević

Znanstveni kolokvij o zadarskom

nadbiskupu Mati Dujmu Dvorniku

suorganizatori: Zadarska nadbiskupija

i Sveučilište u Zadru

28. XI. petak

12:00 muzej grada zadra

Adventsko-božićna izložba

O Božjem dolasku na Zemlju

suorganizatori: Zadarska nadbiskupija,

Galerija hrvatske sakralne umjetnosti

Laudato iz Zagreba i Narodni muzej Zadar

19:00 katedrala sv. stošije

Koncert bisera barokne glazbe

(Ana Domančić, flauta i Mario Penzar, orgulje)

organizator: Zadarska nadbiskupija

29. XI. subota

18:00 Crkva sv. Šime

Tribina o značenju vremena došašća

(fra Andrija Bilokapić)

Paljenje prve adventske svijeće

organizator: Zadarska nadbiskupija

Radujemo se Vašem dolasku!

don Josip Lenkić, kancelar, v.r.

ODREDBE

Broj: 1710/2014.

Zadar, 24. studenoga 2014.

Predmet: U susret blagdanu svete Stošije

Župnim uredima i samostanima u nadbiskupiji

Hodočašća i pučke pobožnosti bile su i ostale prokušani način odgoja u vjeri. U tom vidu odredio sam da u devetnici svete Stošije kao i prošle godine hodočaste vjernici iz dekanata u katedralu, 'majku svih crkava naše nadbiskupije'. U duhu programa za ovu godinu - Godinu euharistije, neka se propovijedi pripreme prema predloženim temama:

7. siječnja	O teologiji liturgijskog prostora (Živo vrelo, Br. 8-2014., str. 1-13)	Dekanati: Zadar Istok i Zapad
8. siječnja	Euharistija i Crkveno zajedništvo (LG 26., Ivan Pavao II. Ecclesia de Eucharistia, br. 34-46)	Dekanati: Biograd i Pašman
9. siječnja	O glazbi i pjevanju - ispovijedati vjeru glazbom (Živo vrelo, Br. 7-2014., str. 1-19)	Dekanati: Benkovac i Zemunik
10. siječnja	Priprema za navještaj, svjesno, pobožno i djelatno sudjelovanje u svetim činima. (Opća uputa Rimskog misala br. 28-29., Benedikt XVI: Sacramentum caritatis br. 45-51., Ivan Pavao II: Ecclesia de Eucharistia, br. 52)	Dekanati: Dugootički, Silbanski i Ugličanski u katedrali u 11 sati
11. siječnja	Nedjelja Krštenja Gospodinova	- slavi se u župama -
12. siječnja	Euharistijski kongresi (Živo vrelo, Br. 11-2014., str. 1-21)	Dekanati: Novigrad i Ražanac
13. siječnja	Relikvije - ostaci svetih ili tragovi za novi put svetosti (Živo vrelo, Br. 6-2014., str. 1-19)	Dekanati: Nin i Pag
14. siječnja	Svečana Večernja: Nadbiskup sa svećenicima...	
15. siječnja	Svetu misu u 11 sati predvodi nadbiskup zadarski, a večernju sv. misu predvodi uzoriti kard. Vinko Puljić	

Sveta Misa tijekom devetnice slavi se u 18 sati. Molim dekane neka dogovore predvoditelje euharistijskog slavlja koji će pripremiti homiliju u duhu zadane teme. Isto tako molim neka se propovijedi dostave na Ordinarijat za arhiv (ili za Vjesnik).

Želim plodne dane priprave za svetkovinu naše nebeske zaštitnice. A Božjim blagoslovom neka budu ispunjeni dani Nove 2015. godine. Uz pozdrav u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Don Igor Ikić, vikar za pastoral, v.r.

Broj: 1772/2014.

Zadar, 8. prosinca 2014.

Predmet: Božićni blagdani - raspored bogoslužja i događanja

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

1. U srijedu, 24. prosinca 2014. u katedrali sv. Stošije sv. Misu Polnoćku u 24 sata predvodit će Nadbiskup.
2. Na svetkovinu Rođenja Gospodinova - Božić, 25. prosinca 2014. u katedrali sv. Stošije Nadbiskup će predvoditi sv. Misu u 11 sati. Večernja sv. Misa bit će u 18 sati.
3. Na blagdan sv. Stjepana prvomučenika, 26. prosinca 2014. u crkvi sv. Šime Nadbiskup će predvoditi sv. Misu u 18 sati. Za vrijeme misnog slavlja Nadbiskup će podijeliti kandidaturu za svete redove đakonata i prezbiterata dvojici bogoslova Zadarske nadbiskupije: Ivanu Jordanu i Tomislavu Končuratu.
4. U subotu, 27. prosinca 2014. u katedrali sv. Stošije održat će se tradicionalni božićni koncert, s početkom u 20 sati.
5. U srijedu, 31. prosinca 2014. u katedrali sv. Stošije u 18 sati Nadbiskup će predvoditi sv. Misu zahvalnicu i svečani 'Tebe Boga hvalimo' za proteklu građansku godinu.
6. U četvrtak, 1. siječnja 2015. na svetkovinu Svete Bogorodice Marije (Novu godinu) - Svjetski dan mira Nadbiskup će predvoditi sv. Misu u katedrali sv. Stošije u 11 sati.
7. Na svetkovinu Bogojavljenja, 6. siječnja 2015. Nadbiskup će predvoditi sv. Misu u katedrali sv. Stošije u 11 sati. Taj dan je ujedno i početak DEVETNICE za svetkovinu sv. Stošije, zaštitnice naše Nadbiskupije. Toga dana, u crkvi sv. Frane u Zadru održat će se božićni koncert klapa, s početkom u 20 sati.

Čestit Božić i blagoslovljena Nova godina.

Uz srdačan pozdrav u Gospodinu,

don Josip Lenkić, kancelar, v.r.

Broj: 1771/2014.

Zadar, 8. prosinca 2014.

Predmet: Božićno čestitanje Nadbiskupu

- SVIM PREČASnim DEKANIMA
- SVIM ŽUPNICIMA I UPRAVITELJIMA CRKAVA U GRADU ZADRU
 - SVIM REDOVNIČKIM ZAJEDNICAMA U GRADU ZADRU
 - SVEĆENIČKOM DOMU "ZMAJEVIĆ"
 - NADBISKUPSKOM SJEMENIŠTU "ZMAJEVIĆ"
 - VISOKO TEOLOŠKO - KATEHETSKOJ ŠKOLI U ZADRU
 - KLASIČNOJ GIMNAZIJI IVANA PAVLA II.
 - CARITASU ZADARSKE NADBISKUPIJE
 - DJELATNICIMA SREDIŠNJIH USTANOVA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Poštovani,

Već tradicionalno, uzajamno božićno čestitanje zadarskog nadbiskupa mons. dr. Želimira Puljića i svećenika, redovnika, redovnica i djelatnika u središnjim ustanovama Nadbiskupije održat će se u subotu 20. prosinca 2014., u 12 sati u Nadbiskupskom domu u Zadru, Poljana pape Ivana Pavla II. 1. (ulaz sa Foruma).

Svima pozdrav u Gospodinu,

don Josip Lenkić, kancelar, v.r.

ODREDBE

RASPORED MISA ZA ČLANOVE POKRETA “PRO FAMILIA ET IUVENTUTE CHRISTIANA”

Broj: 1773/2014.

Zadar, 8. prosinca 2014.

Određujem da prezbiteri prikažu po jednu svetu misu za članove pokreta PRO FAMILIA ET IUVENTUTE CHRISTIANA prema niže navedenom rasporedu. Koliko god je moguće treba se pridržavati naznačenih subotnjih datuma za služenje svete mise na ovu nakanu, prikazujući tako žrtvu za kršćanske obitelji i mlade.

SIJEČANJ 2015.

- 3. Mons. Želimir Puljić, nadbiskup
- 10. Don Milivoj Bolobanić i don Jerko Gregov
- 17. Mons. Janko Segarić
- 24. Mons. Ivan Mustać i don Božo Barišić
- 31. Don Joso Kero i Don Marin Batur

VELJAČA 2015.

- 7. Don Filip Kucelin i don Stipe Mustapić
- 14. Don Thomas Vargas i don Zbigniew J. Korcz
- 21. Don Zdenko Dundović i don Zvonimir Mikulić
- 28. Benediktinci (Čokovac)

OŽUJAK 2015.

- 7. Don Nedeljko Ivanov i don Damir Šehić
- 14. Don Mario Sikirić i don Šimun Šindija
- 21. Samostan sv. Mihovila (Zadar)
- 28. Don Zdravko Katuša i don Alojzije Knežević

TRAVANJ 2015.

- 11. Don Šime Kevrić i don Stanko Grubić
- 18. Don Josip Lenkić i fra Mario Akrap
- 25. Don Ivica Jurišić i don Ivan Perković

SVIBANJ 2015.

- 2. Don Srećko Petrov i don Antun Pećar
- 9. Samostan sv. Frane (Zadar)
- 16. Don Marinko Duvnjak i don Augustin Ložić
- 23. Don Zoran Topalović i don Tomislav Vlahović
- 30. Don Boris Pedić i don Slavko Ivoš

LIPANJ 2015.

- 6. Mons. Šime Perić i don Jerolim Lenkić
- 13. Don Andelo Zorić i don Šime Žilić
- 20. Don Ante Sorić i don Martin Jadreško
- 27. Don Pavao Zubčić i don Mario Soljačić

SRPANJ 2015.

- 4. Mons. Pavao Kero i don Marino Ninčević
- 11. Don Zdenko Milić i don Andrzej Jan Stepien
- 18. Salezijanci - Zadar (Arbanasi)
- 25. Don Čedomil Šupraha i don Tomislav Dubinko

KOLOVOZ 2015.

- 1. Don Tomislav Baričević i don Jure Zubović
- 8. Don Gašpar Dodić i don Tomislav Sikirić
- 22. Don Krešo Ćirak i don Josip Radić
- 29. Samostan sv. Pavla (Školjić)

RUJAN 2015.

- 5. Don Igor Ikić i don Stanislav Wielinski
- 12. Don Damir Juričin i don Domagoj Kelava
- 19. Don Mihovil Cukar i don Ivan Babjak
- 26. Don Josip Lisica i don Roland Jelić

LISTOPAD 2015.

- 3. Don Mladen Kačan i don Dario Matač
- 10. Don Srećko Frka-Petešić i don Elvis Knežević
- 17. Don Nikola Tokić i don Zvonimir Čorić
- 24. Don Josip Dučkić
- 31. Don Marinko Jelečević i don Dario Tičić

STUDENI 2015.

- 7. Don Andelko Buljat i mons. Nikola Dučkić
- 14. Mons. Eduard Peričić i don Ivan Rončević
- 21. Verbiti (Zadar)
- 28. Mons. Joso Kokić i don Jerko Vučeta

PROSINAC 2015.

- 5. Don Mario Gržanov i don Elvis Ražov
- 12. Don Tihomir Vulin i don Stjepan Vinko
- 19. Don Josip Radojica Pinčić i don Ante Delić
- 26. Don Darko Marušić i don Tomislav Planinić

Broj: 1770/2014.

Zadar, 8. prosinca 2014.

Predmet: Nedjelja Caritasa – 14. prosinca 2014.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

Treća nedjelja došašća već je više godina odlukom hrvatskih biskupa Nedjelja Caritasa, poseban dan kršćanske dobrotvornosti za našu braću u potrebama, posebno za onu koji nas okružuju. Ovogodišnja nedjelja Caritasa slavi se 14. prosinca 2014., pod geslom „Obitelj – svjedok zajedništva, vjere, života i ljubavi“.

Hrvatski Caritas dostavio Vam je poslanicu mons. Josipa Mrzljaka, predsjednika Hrvatskog Caritasa za ovogodišnju nedjelju Caritasa i druge materijale, na župne uredе.

Potičem Vas, draga braćo svećenici, da dolično i zauzeto obilježite nedjelju Caritasa u svojim župama. Podsjećam kako je milostinja te nedjelje u svim crkvama i na svim sv. Misama namjenska i treba je čim prije dostaviti u Ekonomat s naznakom ‘Za Caritas’.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Broj: 1753/2014.

Zadar, 1. prosinca 2014.

Predmet: Blagdan sv. Nikole – Dan pomoraca i ribara

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava u Gradu
i svim pomorskim ustanovama u gradu Zadru

Draga braćo svećenici, dragi Kristovi vjernici,

Sv. Nikola, čiji blagdan slavimo 6. prosinca, u našoj se Crkvi slavi – osim kao dan darivanja djece – također kao Dan pomoraca, ribara i svih ‘ljudi od mora’. Po naravi svoga posla pomorci i ribari izloženi su danonoćno velikim naporima i opasnostima. Crkva, naime, skrbi o pomorcima na specifičan način jer je prepoznala kako je i njihov život poseban i specifičan. Žitelji našega grada Zadra i čitavog našeg kraja stoljećima su životom i radom vezani za more, pomorstvo i ribarstvo. Ovime pozivam sve pomorce i ribare, djelatne i umirovljene, njihove obitelji, pomorske ustanove, posade brodova, profesore, studente i učenike Pomorske škole i Visoke pomorske škole u Zadru, djelatnike putničkih agencija i sve koji su na bilo koji način povezani s morem, da se u subotu, 6. prosinca 2014., na blagdan sv. Nikole, euharistijskim slavljem u katedrali sv. Stosije, u 11 sati ujedinimo u molitvi i zahvali za sve žive i preminule djelatnike pomorskih službi.

Svima pozdrav u Gospodinu.

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

KRONIKA

01. 11. – SVETKOVINA SVIH SVETIH – o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u katedrali sv. Stošije u 11 sati, a popodne na Gradskom groblju Službu riječi s odrješenjem za sve pokojne.

02.11. – DUŠNI DAN – u katedrali sv. Stošije o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu za pokojne nadbiskupe i biskupe zadarske nadbiskupije. Nakon sv. Mise molio je odrješenje za pokojne nadbiskupe i biskupe na grobu zadarskih nadbiskupa u kapeli sv. Stošije.

05.11. – SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA – u prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ održana je mjeseca rekolekcija prezbiterija zadarske nadbiskupije na kojoj je sudjelovao i o. Nadbiskup. Predavanje na temu: „Euharistija u životu svećenika – Zajedništvo – služenje – poslanje“ održao je prof. dr.sc. don Ivan Bodrožić, svećenik splitsko – makarske nadbiskupije i profesor na KBF – u u Zagrebu.

07.11. – U hotelu „Adriana“ na Boriku održan je XIX. Susretu ribara Hrvatske obrtničke komore na kojem je sudjelovao i o. Nadbiskup uputivši prigodnu riječ.

11.11. – “POMAGATI JE LAKO” – u prostorijama pučke kuhinje Caritasa zadarske nadbiskupije održano je predstavljanje humanitarne akcije Hrvatskog Caritasa i Lidla. Akciji je nazočio i naš o. Nadbiskup u zajedništvu s predstavnicima vjerskog, političkog, javnog i sportskog života.

12.11. – U prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata održana je sjednica NUK-a kojoj je predsjedao o. Nadbiskup.

16.11. – HODOČAŠĆE SV. NIKOLI TAVELIĆU - Kao i svake godine održano je tradicionalno hodočašće zadarske nadbiskupije u svetište sv. Nikoli Taveliću u Šibenik. Svečano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Jakova predslavio je o. Nadbiskup u zajedništvu s domaćim biskupom mons. Antonom Ivasom, koji je održao prigodnu homiliju, i svećenicima koji su dopratili svoje hodočasnike.

18.11. – OBLJETNICA RATNOG STRADANJA U MJESTU ŠKABRNJA – O. Nadbiskup predslavio je svečanu sv. Misu u župi Škabrnja, u zajedništvu s mnoštvom svećnika i vjernika, za sve poginule i nestale u agresiji na mjesto Škabrnju.

21.11. – PRISEGA REĐENIKA – u kapeli nadbiskupskog doma sv. Marka i zadarskih zaštitnika o. Nadbiskup je predsjedao polaganju prisege trojice ređenika za đakonata Ivica Bašića, Valtera Kotlara i fra Leopolda Mičića, te ređenika za prezbiterat Tomislava Vlahovića.

23.11. – ĐAKONSKO I PREZBITERSKO REĐENJE – u katedrali sv. Stošije na svetkovinu Krista Kralja o. Nadbiskup je zaredio trojicu đakona (Ivica Bašić, Valter Kotlar i fra Leopold Mičić) i jednog prezbitera (Tomislav Vlahović).

24.11. - SV. KRŠEVAN – o. Nadbiskup sudjelovao je na svečanoj sjednici grada Zadra u Hrvatskom narodnom kazalištu u povodu Dana grada Zadra. Navečer u 18 sati predslavio je svečanu sv. Misu u katedrali sv. Stošije.

25.11. - održana je tiskovna konferncija u povodu otvaranja manifestacije “ Krševanovi dani i Dani kulture” na kojoj je sudjelovao i o. Nadbiskup. Istoga dana sudjelovao je i na predstavljanju knjige “Zadarska trilogija” autora mons. Jurja Batelje u Gradskoj loži.

26.11. - SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA – u Nadbiskupskom sjemeništu “Zmajević” održana je mjeseca rekolekcija zadarskog prezbiterija. Predavanje na temu “ Euharistijski kongresi u Zadru” održao je mons. Juraj Batelja.

27. 11. - u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa “Zmajević” održan je kolokvij o Mati Dujmu Dvorniku – zadarskom nadbiskupu, u povodu stote obljetnice njegove smrti, na kojem je sudjelovao i o. Nadbiskup.

29. 11. – o. Nadbiskup je sudjelovao na tribini o Došašću koje je održao fra Andrija Bilokapić, provincijal provincije sv. Jeronima u Zadru. nakon toga je uslijedilo paljenje prve adventske svjeće na trgu Petra Zoranića.

- 01.12.- PRVA ZORNICA.- o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u katedrali sv. Stošije u 6 sati.
- 03.12. - ZORNICA BELAFUŽA - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi Uznesenja BDM. na Belafuži u 6 sati, a predvečer u 19 sati imao je predavanje u dvorani katoličke osnovne škole u Šibeniku. Tribina pod nazivom „Obitelj je put Crkve“, održana je u organizaciji Hrvatskog kato- ličkog udruženja prosvjetnih djelatnika „Biskup Srećko Badurina“ iz Šibenika.
- 05.12. – ZORNICA SMILJEVAC - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi sv. Ante Padovan- skog na Smiljevcu u 6 sati, a predvečer u 18 sati je predvodio euharistijsko klanjanje u katedrali sv. Stošije, prigodom otvaranja „Godine posvećenog života“. Navečer u 19 i 30 sati u dvorani or- dinarijata, o. Nadbiskup imao je prvi susret s članovima novoosnovanog udruženja povjesničara „Zmajević“.
- 07.12. – PREDSTAVA U SJEMENIŠTU - U velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ u 19 sati u izvođenju sjemeništaraca uprizorena je predstava pod nazivom „Sv. Toma Akvinski“, kojoj je nazočio i o. Nadbiskup.
- 08.12. – BEZGREŠNO ZAČEĆE BDM.- u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ prigodom proslave Dana Sjemeništa, o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u 11 sati.
- 09.12. - STALNO VIJEĆE HBK.- o. Nadbiskup na Stalnom vijeću HBK. u prostorijama zgrade HBK. u Zagrebu.
- 11.12. – ZORNICA PLOVANIJA - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi sv. Josipa na Plova- niji u 6 sati.
- 12.12. – ZORNICA STANOVI - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi Kraljice Mira na Sta- novima u 6. sati.
- 13.12. - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u katedrali sv. Stošije u 10 i 30 sati prigodom obljet- nice osnutka 72. bojne Vojne policije i za sve njihove poginule pripadnike u domovinskom ratu. Navečer u 19 sati o. Nadbiskup je nazočio adventskom koncertu u katedrali sv. Stošije.
- 14.12. - o. Nadbiskup u posjetu župi sv. Roka – Bibinje, gdje je predslavio sv. Misu s početkom u 10 i 30 sati. Poslijepodne u 16 sati u nadbiskupijskom sjemeništu „Zmajević“ o. Nadbiskup sudjelovao je na rekolekciji redovnica s područja zadarske nadbiskupije.
- 15.12. – ZORNICA BILI BRIG - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi blaženog Alojzija Ste- pinca na Bilm Brigu u 6 sati.
- 16.12. – ZORNICA VOŠTARNICA - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi Presvetog Srca Isusova na Voštarnici s početkom u 6 sati.
- 17.12. – ZORNICA RELJA - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi sv. Ivana Krstitelja na Re- lji u 6 sati. Istoga dana u 9 sati je u svečanom salonu Nadbiskupove palače primio poglavarstvo grada Zadra na čelu s gradonačelnikom Božidarom Kalmetom, a u 11 sati poglavarstvo Zadarske županije na čelu s županom Stipom Zrilićem. Poslijepodne u 17 sati o.Nadbiskup primio je ge- nerala Antu Gotovinu.
- 18.12. – ZORNICA PUNTAMIKA – o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi Bezgrešnog Zače- ča BDM. na Puntamici u 6 sati. Istoga dana posjetio je pučku kuhinju Caritasa i susreo se s dje- latnicima i korisnicima Caritasa, a potom svečano otvorio socijalnu samoposlugu u prostorijama samostana sv. Frane na Poluotoku.
- 19.12. – ZORNICA ARBANASI - o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u župi Gospe Loretske u Arbanasima
- 20.12. – PALJENJE 4 ADVENTSKE SVIJEĆE - o. Nadbiskup blagoslovio je i upalio četvrtu ad- ventsku svijeću ispred crkve sv. Šime u 18. sati.
- 21.12. o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u katedrali sv. Stošije u 11 sati.
- 22.12. o. Nadbiskup prisustvovao je Božićnom čestitanju predsjedniku Republike Hrvatske gosp. Ivi Josipoviću u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu u 12 sati, a u večernjim satima prisustvovao je na blagdanskoj priredbi u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. u Zadru u gdje je i blagoslovio djelatnike, učenike i goste. Potom je sudjelovao na molitvi Večernje sa sjemeništar-

KRONIKA

cima u kapeli Nadbiskupskog Sjemeništa Zmajević.

23.12. o. Nadbiskup posjetio je dom za stare i nemoćne osobe „sv. Frane“ tom prigodom slavio sv. Misu.

24.12. o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu polnočku u katedrali sv. Stošije.

25.12. o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu na Božić u katedrali sv. Stošije u 11 sati.

26.12. Na dan sv. Stjepana prvomučenika o. Nadbiskup predslavio je sv. Misu u crkvi sv. Šime u 18 sati, i tom prigodom primio među kandidate za svete redove đakonata i predzbiterata Zadarske nadbiskupije bogoslova Tomislava Končurata iz župe Kali.

29.12., o. Nadbiskup pohodio je istražni zatvor u Zadru, u 12 sati u sklopu tradicionalnog božićnog susreta zatvorenika i predstavnika nadbiskupije.

31. 12. o. Nadbiskup prigodom zahvale za proteklu godinu, predslavio je sv. Misu u katedrali sv. Stošije u 18 sati,

Duhovne vježbe privatno obavili:

1. Don Ivica Jurišić: Kolegij Družbe Isusove u Zagrebu, 13. – 16. 10. 2014.
2. Don Darko Marušić: Dom duhovnih vježbi u Opatiji, 13. – 15. 10. 2014.
3. Don Zvonimir Čorić: Dom duhovnih vježbi u Opatiji, 20. – 23. 10. 2014.

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

1. Marko Šimundić, bogoslov imenovan je djelatnikom u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru (Broj dekreta: 1696/2014., od 20. listopada 2014.)

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA – Predavač: dr. Ivan Bodrožić

Tema svećeničke rekolekcije zadarskog prezbiterija u srijedu 5. studenog u dvorani sjemeñišta Zmajević u Zadru bila je ‘Euharistija u životu svećenika: zajedništvo, služenje, poslanje’, koju je izlagao dr. Ivan Bodrožić, profesor KBF-a u Zagrebu. Temeljem ulomka iz Matejevog evanđelja (Mt 20,20-27) koje opisuje situaciju među apostolima i Isusovo rješavanje spora (želja Zebedjevih sinova da budu prvi uz Isusa i Isusovo pitanje ‘Možete li piti času koju će ja piti’), Bodrožić je tumačio euharistiju i svećenika u svjetlu communio, diakonie i missio: zajedništva, služenja i poslanja. „Zebedejevi sinovi su htjeli biti prvi uz Isusa, ne u poslu i poslanju, nego u časti. Ne u služenju, nego u gospodovanju. Umjesto bratskog zajedništva, učinak je među apostolima bio gnjev, svađa, razdor“ upozorio je Bodrožić, potaknuvši svećenike da sagledaju sebe pred Učiteljem, ne zavaravajući se da je sadašnji narašataj bolji od apostola. I nas muči ambicija, zavist, ljubomora, svađa, jal i razdor, nedostatak Duha i duhovnosti.

„To nam zastire pravi pogled na Isusa, kao i apostolima tada, koji nisu uočavali njegovo poslanje i cilj djelovanja, nisu razumjeli sredstva koja je izabrao, niti su bili svjesni učinaka o kojima je govorio. To je govor o časi suobličenja Gospodinu i njegovoj muci koja nas hrani, kao što je hranila apostole i vjernike spremnošću na mučeništvo. Zato je euharistija u prvoj Crkvi bila hrana i piće mučenika“ rekao je Bodrožić, istaknuvši da Isusovo pitanje ‘Možete li piti času koju će ja piti’ sadržava kriterije koji su pokazivali njihovu sposobnost prema kojoj im je mogao udovoljiti zahtjevu. „Nisu razumjeli da se radi o časi mučeništva. Nisu znali što ištu ni što govore kad su rekli da je mogu piti. U njima je ambicija bila tako jaka i ponos velik, da ih je navelo da kažu da mogu piti. A onaj tko zna piti času Gospodnju, zna i može vršiti njegovo poslanje, služiti na pravi način“ rekao je Bodrožić. Umjesto da gaje

svijest o Isusovom poslanju, učenici su izabrali ambicioznost i provođenje vlastitog plana, a ne Kristovog. „Ispunjene Kristovog služenja dogodilo se u pashalnom otajstvu koje slavimo u euharistiji. On se ponizio, postao poslušan do smrti na križu, i Bog ga je zbog toga uzvisio. Euharistija nije jedna od tolikih Božjih komunikacija, nego je communicatio par excellence koja vodi u cjelovito zajedništvo, communio među osobama koje se vole. Euharistija je punina duhovskog događaja i poslanja Duha Svetog. U njoj se izvršuje svako posvećenje jer Duh Sveti, kao nekad u Mariji, izvodi Isusovo utjelovljenje u hostiji. U euharistiji je vrhunac i punina poslanja – missio. Duh je pozvan da nas uvede u svu istinu, da nam pokaže koliko nas Otac voli, da nas oživi, pritjelovi Kristu. To se događa upravo u tom neizrecivom otajstvu“ rekao je Bodrožić.

Svećenike je potaknuo da se zapitaju kakvo je i na čemu se bazira njihovo zajedništvo; je li to zajedništvo kad treba zaigrati nogomet ili su kadri utjecati jedni na druge, biti zajedničari tuđih ideja, planova, inicijativa, rješenja. Upozorio je na klaniranje, stvaranje vlastitih istomišljenika za privatne interese, isključivanje iz zajedničkih crkvenih inicijativa. „Klanove najčešća stvaraju tzv. privatnici u Crkvi. Takvog klaniranja je bilo i u prvoj Crkvi i s njim se morao energično suočiti i Pavao. Vjernici su se dijelili na Pavlove, Petrove, Apolonove, ovisno od toga koji je od apostola prvi negdje prošao. Pavlov odgovor je cjelovito euharistijski: svi smo zajedničari jednog kruha i kaleža, iste žrtve. Najveći oblik zajedništva je krvni.

Sklapajući savez s ljudima, Bog nas je doveo do saveza u punini koji je sklopljen u krvi Kristovoj“ rekao je Bodrožić. Poželio je da služenje svećenika jedan drugome bude nalik onome što Krist ostvaruje u euharistiji: dati život jedan za drugoga. „Kažemo da smo braća svećenici. Da li je naše služenje samo priskočiti u pomoć kada treba reći misu, ili je služenje? Nije dovoljno zamijeniti kolegu u nekoj prigodi, preuzeti feštu, tehnički pomoći, da bismo se smatrali nasljedovateljima apostolskog zajedništva i štovateljima euharistije. Euharistija je davanje krvi, infuzija zdrave krvi u organizam svakoga od nas, da nas pročisti. Dajemo li krv jedan za drugoga ili širimo zlu krv? Dajemo li život dajući krv za druge, ili drugima oduzimamo život stvarajući od njih ljude bez osobnosti i Kristove krvi u sebi“ upitao je Bodrožić, poručivši da svećenik koji se hrani euharistijom treba živjeti zajedništvo koje ga tjera da i na vani, u odnosu sa svećenicama i svijetom, postaje kruh koji se lomi, daje i služi drugima, koji se osjeća poslanim za druge, kao što je i Kristovo tijelo položeno za sve ljude.

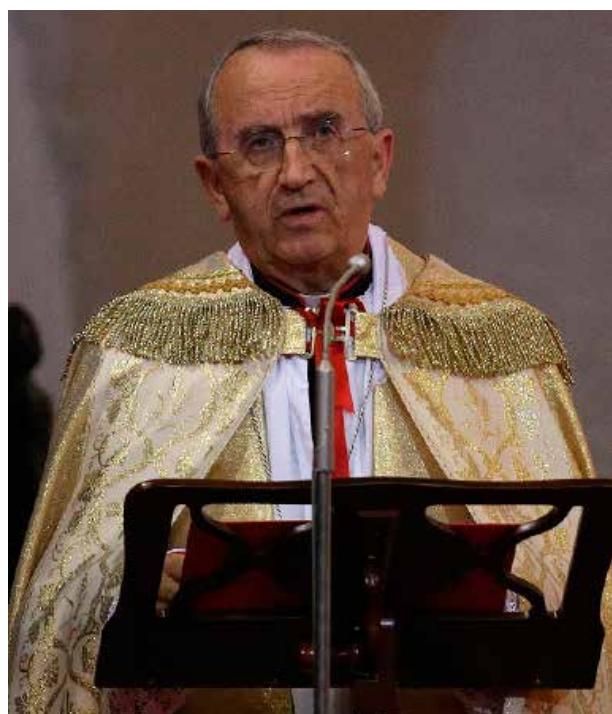
Prije izlaganja, euharistijsko klanjanje u sjemenišnoj kapeli predvodio je don Zvonimir Čorić, župnik Preka.

EUHARISTIJSKO KLANJANJE U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Puljić klanjanjeEuharistijsko klanjanje u katedrali sv. Stošije u Zadru, koje će svakog prvog petka u mjesecu u Godini euharistije u Zadarskoj nadbiskupiji predvoditi zadarski nadbiskup Želimir Puljić, održano je u petak 7. studenog. Za prvi takav susret s vjernicima pred Presvetim, mons. Puljić je tumačio nagovor o temi ‘Euharistija (misa) – središte kršćanskog života’. „Euharistijski Krist nije neki simbol, slika ili relikvija koju se časti, nego živi Bog među ljudima koji nas svojim tijelom liječi i hrani za vječni život. Kad je prvi put pričestio apostole na Posljednjoj večeri, rekao je: ‘Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo. Uzmite i pijte, ovo je krv moja novoga zavjeta koja se za vas prolijeva’. Od tog svetog i svečanog trenutka obnavlja se isto pod svakom svetom misom.

Obnavlja se na nekrvni način milost križa i otkupljenja. Teče i struji novi Božji život koji nam je Krist zaslužio svojom mukom, smrću i uskrsnućem“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da je Crkva stoljećima vjerovala i ispovijedala da je euharistija središte i vrhunac kršćanskog života, čuvala je i branila taj dragocjeni dar. Misa je spomen čin Isusove Posljednje večere, u kojoj se na nekrvan način obnavlja Isusova muka, smrt i uskrsnuće. „Kroz povijest, mnoge kulture su nestajale, filozofski i politički sustavi su se smjenjivali, a u Crkvi je netaknuta ostala vjera u Kristovu stvarnu prisutnost u euharistiji i vršenje spomen čina u vjernosti onome što je primila od Gospodina“ rekao je mons. Puljić. Podsjetio je da se za prvi zapis apostola Pavla Korinćanima u 11. poglavljtu kaže da je najstariji kršćanski dokument o misi. Napisan je prije evanđelja, u 55. godini poslije Krista. Tu Pavao piše: “Kad god blagujete ovaj kruh, (misli se na pričest) i kad pijete čašu, smrt Gospodnju naviještate, dok on ne dođe” (1 Kor 11, 26). „I u Prvoj euharistijskoj molitvi mise, koju se naziva anamnezom (spominjanje), uz spominjanje smrti govori se i o uskrsnuću od mrtvih i uzašašću u nebesku slavu. Zato je misa doživljaj Kristove smrti, ali i njegova uskrsnuća i slavnog uzašašća. Sve to Isus je predvio i najavio u svom euharistijskom govoru u sinagogi u Kafarnaumu, kad je govorio o svom tijelu i predstavio se kao kruh živi koji je s neba sišao i ima trajnost za vječni život. “Starajte se, ne za jelo koje prolazi, nego za jelo koje ostaje za život vječni” (Iv 6, 27)“ rekao je nadbiskup, istaknuvši kako jelo koje prolazi i jelo što ostaje za vječni život predstavljaju dva oprečna sustava, mentaliteta, dvije životne filozofije. Među njima je razgraničenje. „To su dva kraljevstva: ovog i onog svijeta, vidljivo i nevidljivo, svijet duha i materije, vjere i nevjere, prolaznosti i vječnosti. Vjerom shvaćamo da je sreća u onome što ne prolazi: duhu, istini, plemenitosti, Bogu, uskrsnuću i besmrtnosti. Stoga vjernik gleda na ono što ne prolazi, što ne može ostarjeti i propasti. Bog, kao neprolazan i vječan, i nas po euharistiji čini dionicima svoje vječnosti“ rekao je mons. Puljić. Tumačio je i značenje žrtve, budući da je misa otajstvo Kristove žrtve. „Često nemamo dovoljno sa-

znanja što je žrtva. Žrtvu povezujemo s odricanjem koje činimo kako bismo postigli neki veći cilj. No, žrtva u počecima nije imala svjetovno obilježje. Ona je bila čisto bogoslužna, liturgijska riječ koju su koristile sve religije, pa i židovska. Žrtva u vjerskom pogledu označava da se stvar, koju se osobito cijeni, poklanja Bogu, božanstvu, kako bi se očitovalo osobito predanje i sjedinjenje s njim“ istaknuo je mons. Puljić, zaključivši da smo zahvalni Bogu Ocu što je njegov Sin umro za nas, ali time još nismo spašeni. „Nije dovoljno što postoji lijek protiv raka. Treba lijek i popiti, ako hoćemo ozdraviti. Slično je s euharistijom. Moram Kristovu žrtvu uzeti i ona mora postati dio mene, kako bih bio spašen. Ona nam se daje za poputbinu, jer je nama putnicima u prolaznom svijetu potrebna neprolazna hrana“ zaključio je nadbiskup Puljić.

NADBISKUP ŽELIMIR PULJIĆ NA 19. SUSRETU RIBARA

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić sudjelovao je u petak 7. studenog na 19. susretu ribara u organizaciji Hrvatske obrtničke komore – Ceha za ribarstvo i akvakulturu u dvorani hotela Donat u Zadru. Stručni izlagači razmatrali su stanje i perspektive razvoja hrvatskog ribarstva te planove upravljanja, s naglaskom na mreže potegače i male plivarice. Raspravljalo se i o zajedničkoj ribarskoj politici EU-a i ulozi hrvatskog ribarstva nakon ulaska Hrvatske u EU. Nadbiskup je ohrabrio ribare na ustrajnost u njihovom požrtvovnom radu koje se zbog nekih eksploracijskih tržišnih djelovanja sreće i s potrebotom smanjenja ulova kako bi se zaštitio ribarski fond.

U pozdravnoj riječi mons. Puljić je čestitao svima koji su predviđeli teme povezane s ribarskom djelatnošću, istaknuvši da je velika stvarnost crkvene profesije povezana s pozivom ribara. Početak Isusovog javnog djelovanja povezan je upravo s ribarskim svijetom. „Matej bilježi kako je Isus prolazeći uz Galilejsko more ugledao dva brata, Petra i Andriju, gdje bacaju mrežu u more. Bili su ribari. Malo dalje bilježi kako je ugledao druga dva brata, Jakova i Ivana u lađi kako s ocem krpaju mrežu. Pozva i njih, pa ostave lađu i podu za Isusom na njegov poziv: ‘Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi’. Tu je poveznica i objašnjenje zašto sam kao nadbiskup s vama. Ribar među ribarima, svoj među svojima“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši značajnim i povijesni podatak: najstarija isprava o ribarstvu u našim krajevima potječe iz 995. g., a vezana je upravo za Zadar i samostan sv. Krševana u Zadru.

Nadbiskup je zamolio zagovor Gospe ribara i težaka za plodne ulove, da svrne pogled na suhe mreže, parangale, vrše, osti; da čuje teškoće brodara, smiri morske oluje, podsjetivši na stihove istoimene pjesme slične darovnici ondašnjih stanovnika Tilaga i Molata, koji su sv. Krševanu prinijeli dar svoga ribolovišta. Mons. Puljić je poželio da se učini potrebno u regulativi kako bi se sačuvala vrijedna i duga

hrvatska ribarska tradicija koja je prehranila i egzistencijalno osigurala mnoge naraštaje naših predaka, a sad je i ta grana pred izazovima svoga isplativog preživljavanja. Ulaskom u EU Hrvatska više nije kreator, nego provoditelj ribarske politike koju određuje Bruxelles. Pred

hrvatskim ribarima je tristo milijuna eura iz europskih fondova za razdoblje od 2014. do 2020. g., no za dobiti ta sredstva treba pripremiti kvalitetne projekte. U Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama potrebno je bolje pozicionirati sektor ribarstva uzimajući u obzir njegove specifičnosti. Ribari žele prihvatljivija rješenja za rad tradicionalnim alatima, potegačama i malim plivaricama. Na događaju je sudjelovao i ministar poljoprivrede Tihomir Jakovina.

KRŠĆANSKI EKUMENSKI KONCERT ‘SVI ZA DARIJU’ U CRKVI SV. DIMITRIJA

Kršćanski ekumenski humanitarni koncert ‘Svi za Dariju’ održan u subotu 8. studenog u crkvi sv. Dimitrija u Zadru okupio je brojne posjetitelje koji su dobrovoljnim prilogom prikupili 6.340,00 kn za pomoć u liječenju svoje sugrađanke Darije Šimunov (29) koja mora na operativni zahvat za spas lijevog bubrega u Austriju. Treću godinu u nizu, nakon što su pomognute potrebe Doma za odgoj djece i mlađeži Zadar, koncert su organizirali kršćanske Crkve u Zadru i Povjerenstvo za ekumenizam Zadarske nadbiskupije s povjerenikom don Marinkom Duvnjakom. Nastupili su Zbor mlađih ‘Anastasija’ iz katedralne župe sv. Stošije, zbor ‘Magnificat’ Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara Zadar, Grupa ‘Svjetionik’ – Baptistička crkva, Josip i Slavica Segedi – Baptistička crkva te Gospel ansambl

‘Agape’ – Kršćanska advenstistička crkva.

„Koncert je znak da Darija nije sama, suočaćemo s njom u njenom trpljenju. Najvažnije je da osjeti da postoji Bog koji je voli i na ovaj način to možemo barem malo posvjedočiti. Kršćani imaju potrebu na poseban način suočati prema potrebnima. I koncertom pokazujemo da je ljubav prema Bogu nezamisliva bez ljubavi prema bližnjemu. Time se pokazuje zajedništvo u konkretnim potrebama i ostvarujemo ono što Krist želi, da se očituje zajedništvo među nještim učenicima, da se ljudi uvjere kako postoji ljubav“ rekao je don Marinko, istaknuvši kako svijet treba vidjeti da postoji ljubav koja je besplatna, bezuvjetna, bezinteresna, nau-sprot svijeta u kojem vladaju sebičnost i profit. „Mnogi su žrtve takvog stanja u društvu, najslabiji, na rubu. Sveti Pismo je puno zahtjeva da se pomogne čovjeku. Bog stalno govori da On gleda i brine se za ljudi u potrebi. Stvorio je toliko toga i dao nama na upravljanje. Polagat ćemo račun pred Bogom koliko smo dobra učinili prema bližnjemu. To je jedino dobro koje ćemo ponijeti s ovog svijeta“ istaknuo je don Marinko.

Uslijed teške dugogodišnje bolesti, rad Darijinog desnog bubrega je zatajio, te je potrebna hitna operacija u klinici Graz-Ragnitz u Austriji. Darija živi s majkom u teškom financijskom stanju. Od mjeseci primanja u iznosu 3.000 kn, za lijekove i antibiotsku terapiju izdvajaju 2.000 kn. Operativni zahvat, liječenje, rehabilitacija i terapije iznose 20.000 eura. Operacijom u Austriji Dariji bi se poboljšalo cjelokupno tjelesno stanje. Dariji je 2006. g. dijagnosticirana multipla skleroza, a stanje se pogoršalo 2009. g., nakon njenog pada

u kupaonici. Osam godina je nepokretna, na bolesničkoj postelji i u invalidskim kolicima. Ovoga ožujka, nakon niza godina, utvrđeno je kako joj je na početku postavljena kriva dijagnoza, da ne boluje od multiple skleroze, od koje je bila liječena, nego od neuroboreloze, izlječive bolesti zaraženog krpelja, koja je uzrokovala multiplu sklerozu, a kasnije i lupus. Pozivaju se ljudi dobre volje da uplate novac na žiro račun kod Raiffeisen banke, Za dariju: IBAN:HR3424840083211151757

SVEČANOST U HKK-u ZADAR: 20. GODIŠNICA DJELOVANJA HKUMST-A ZADAR

Dvadeseta godišnjica djelovanja Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara Zadar (HKUMST) održana je u ponedjeljak 10. studenog u Hrvatskoj kazališnoj kući Zadar. To je ujedno bila i izborna skupština HKUMST-a Zadar na kojoj je priopćeno kako prvi put, nakon dvadeset godina djelovanja, udruga dobiva novu predsjednicu. Naime, utemeljiteljica udruge, s. Melhiora Biošić, više nije predsjednica, jer prema novim statutima njene družbe Školskih sestara franjevki, te redovnice više ne mogu biti nositeljice odgovornosti u vodstvu neke udruge. S. Melhiora je proglašena počasnom doživotnom predsjednicom HKUMST-a, a nova predsjednica je Eva Zubović.

Na skupštini su objavljena i imena novih članova Suda Časti, čija je predsjednica Dubravka Zrilić, Nadzornog odbora, s predsjednicom Sandrom Magaš, članovi Upravnog odbora te rizničarka Jelena Čačić i tajnica Anita Grzunov. Njih su članovi udruge izabrali 16. listopada o.g.

“Ne postoje knjiga ni pero koji bi mogli zabilježiti sve što se događalo i iznad svega, što se u brojna ljudska srca urezalo, u Božje srce i Knjigu života. Zahvalujmo Gospodinu što nam je udijelio čast da smo mogli služiti Isusu u patnicima, posjetiti i činiti usluge i društvo pacijentima i štićenicima u zdravstvenim ustanovama, domovima, jedni drugima na tjednim

susretima, hodočašćima u domovini i svijetu, stručnim predavanjima, molitvama, raznim humanitarnim aktivnostima. Opredijelili smo se za ljude na rubu, potrebne pomoći, po kojima smo i mi darovani” rekla je s. Melhiora, zahvalivši svima na suradnji.

U bogato osmišljenom programu sudjelovali su VIS ‘Magnificat’ HKUMST-a, osnovan prije dvanaest godina, Đani Maršan, klapa Kontrada s voditeljem Tomislavom Peharom, grupa Banana, zbor Petar Zoranić, a pjevali su i učenici Medicinske škole Ante Kuzmanić i Dora Kožul. Dramska sekcija HKUMST-a s projektom ‘Smijehom do zdravlja’, osnovana prije četiri godine, scenski je uprizorila život sv. Stošije te razne aktivnosti udruge u susretu s potrebnima. Podsjetili su kako se Bog poslužio s. Melhiorom koja je prvi susret s medicinskim sestrama i tadašnjim ravnateljem dr. Milom Gverićem, kad ih je obavijestila o osnivanju udruge, imala na odjelu pedijatrije zadarske bolnice.

Istaknuta je uloga zadarskog nadbiskupa Marijana Oblaka koji je žarko, uporno i puno poticao s. Melhioru da se prihvati službe predsjednice i vodi to Božje djelo, što se u podršci, ohrabrenjima i kontaktima nastavilo i po pastoriskom vodstvu nadbiskupa Ivana Prende. Duhovnik udruge devetnaest godina bio je don Jerko Gregov, a više od godinu dana to je don Filip Kucelin, koji je istaknuo da je s. Melhiora vladala udrugom na način da je ponizno služila, Bogu i ljudima.

Brzovljav čestitke uputio je i đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, zahvalivši udruzi na

pomoći poplavljenima, osobito na organiziranju dugogodišnje pomoći 'Vukovaru ZaDar' čiji su inicijator HKUMST Zadar i s. Melhiora. Oni svake godine u došašću odvezu konvoj pomoći najpotrebnijega za živote ljudi u Vukovaru, a u prikupljanju pomoći animiraju cijelu županiju, grad, vrtiće, osnovne i srednje škole i ljude dobre volje. Članovi udruge redovito pomažu stare i nemoćne u domovima na zadarskom Boriku, Zemuniku i Dom sv. Frane, pacijente u Općoj bolnici Zadar, Ortopedskoj bolnici u Biogradu n/m, Psihijatrijskoj bolnici na Ugljanu, beskućnike, invalide, oboljele od tumora, djecu s posebnim potrebama u Zavodu sv. Filip i Jakov.

Dr. Zvonimir Vrančić, zamjenik zadarskog gradaonačelnika koji je kao nekadašnji ravnatelj zadarske bolnice također surađivao s udrugom, čestitao je članovima na odgovornom radu rekavši da oni ne rade samo za plaću, nego iz humanosti, i izvan radnog vremena. „Daju sebe sa žarom, marom, nadomještaju sustav i dopuna su mu svojim altruizmom, primjer svjetla u tami, ljudskosti“, rekao je dr. Vrančić, te je s. Melhiori darovao i Čikin križ. Dr. Robert Karlo, zamjenik sanacijske upraviteljice Opće bolnice Zadar, izrazio je ponos što više od petsto sestara svaki dan dežura u zadarskoj bolnici. „Odgojili ste cijelu jednu generaciju sestara i tehničara. Pomažete nam da izlijecimo dušu i tijelo. Medicinsko osoblje čini jezgru dobrote u neposrednom i stalnom kontaktu s pacijentima. Mi vas volimo i ponosni smo na vas“ poručio je udruzi dr. Karlo.

Ravnatelji škola s kojima surađuju, uz Klasičnu Gimnaziju Ivan Pavao II. s ravnateljem mons. Josom Kokićem, to su i Medicinska škola Ante Kuzmanića Zadar (ravnatelj Davor Vidaković) i Strukovna škola Vice Vlatkovića (Tihomir Tomčić), poručili su udruzi kako su svojim humanitarnim radom mnogima dali nadu, vratili vjeru u život i Boga te stvorili mozaik ljubavi i dobrih djela koja će i dalje rasti, a škole će ih podržavati. Na kraju večeri dodijeljene su Zahvalnice podupirateljima Udruge, predstavnicima ustanova i institucija s kojima HKUMST surađuje.

PREDSTAVLJENA HUMANITARNA AKCIJA 'POMAGATI JE LAKO' HRVATSKOG CARITASA I LIDL

Nacionalnu humanitarnu akciju 'Pomagati je lako' Hrvatskog Caritasa i trgovackog lanca Lidl Hrvatska, predstavili su u utorak 11. studenog njeni organizatori u prostoru Pučke kuhinje u caritasu Zadarske nadbiskupije u Zadru. Akcija se održava četvrtu godinu zaredom, od 27. listopada do 7. prosinca. Na 85 lokacija u šezdeset gradova diljem Hrvatske, svaki kupac u trgovini Lidlu po vlastitoj želji i mogućnosti može ostaviti namirnice u za to predviđenu košaru, te će se ta pomoći dostaviti do najpotrebnijih hrvatskih građana. Već i malo milosrđa učinit će svijet toplim i pravednjim – ta je misao pape Franje moto te akcije kojom kupci u Lidlu pomažu drugima u minimumu egzistencijalnih uvjeta.

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić rekao je da je lijepo biti sudionikom tog lanca dobrote. Podsjetio je na misao sv. Pavla da je dobro činiti dobro. „U ovoj akciji kažemo, lagano je činiti dobro. Ne treba puno da bismo činili dobro. Pavao je poticao Kološane da se odjenu u dobrotu, plemenitost strpljivost. Nabrajao je sve lijepe ljudske kvalitete. Važno je imati osjećaj za potrebne i da ne dojadi činiti dobro“ rekao je mons. Puljić.

„U pomaganju ljudima u nevolji i oskudici svi smo pozvani, zajedno, da Hrvatska za naše ljudе postane toplijom i pravednjom. Da u njoj svaka obitelj može živjeti svoje ljudsko dostojanstvo i da se, suočena s nevoljom, može za-

ogrnuti solidarnošću, ljubavlju, darežljivošću svojih suseda, prijatelja i građana. A to smo svi mi, nekome; da svatko može biti siguran kako u patnji neće ostati sam“ poručio je Boris Peterlin, koordinator te akcije iz Hrvatskog Caritasa, istaknuvši da i malo milosrđa dovodi do promjene, a to se nalazi u Caritasovoj mreži. „Možemo i hoćemo. Rezultati kažu da će akcija biti uspješna i zato će Lidlova mreža trgovina u Hrvatskoj idućih tjedana biti u službi milosrđa građana. Da im omogućimo da lakše čine dobro i da njihova pomoć dođe do ljudi kojima je namijenjena. Zahvaljujemo svima otvorenog srca i široke ruke, biskupijskim i župnim caritasima, volonterima koji će poticati na darežljivost i požrtvovnost te će darove građana donositi obiteljima u potrebi u cijeloj Hrvatskoj. Hvala Lidlu što je svoje trgovine stavio u službu zajedničkog dobra. Uz malo milosrđa sve je moguće i sve može biti drugačije“ rekao je Peterlin.

„Veliki smisao ovoga što činimo je uopće biti u mogućnosti pomagati nekome“ rekao je Boris Lukšić, predsjednik uprave Lidla Hrvatska, zahvalan što su njihove trgovine na raspolažanju za učiniti nešto dobro ljudima. Zahvalio je kupcima koji su odlučili pomagati i volonterima koji su na raspolažanju dostaviti pomoć gdje treba. „Život i postojanje bez smisla je kao da idete na put bez cilja. Sretan sam što smo našli svoj smisao, što možemo pomagati, i bit ću još sretniji kad na kraju kažemo da smo i četvrtu akciju završili te je nastaviti sljedeće godine“ rekao je Lukšić. Prošle je godine u tri trgovine Lidla u Zadru paketima hrane pomoćnuto 177 najugroženijih obitelji. Dio je prosljen Cenacolu u Jankolovici, dio prenočištu za beskućnike u Zadru. Akcija je pomogla i rad pučke kuhinje u Benkovcu gdje se dnevno kuha sto obroka i Pučke kuhinje u Zadru gdje se dnevno kuha 300 obroka. Don Ivica Jurišić, ravnatelj zadarskog Caritasa, zahvalio je Lidlu što je prepoznao način kako se može pomoći. „Ljudi su ionako u teškoj situaciji, ali ipak odvoje i za one kojima je još lošije i žele ublažiti tešku situaciju ljudi potrebnih kršćanske solidarnosti i ljubavi“ rekao je Jurišić.

„Pomagati je lako – te riječi mogu biti formula za naše odluke u privatnom i javnom životu. Javnoj dužnosti je posao osigurati dobre uvjete za življenje svih ljudi. Živimo u zajednici razvijenih naroda i za sve ljude se može naći materijalnih dobara, da ne oskudijevaju u minimumu potreba. Stvar je opredijeljenja i sustava vrijednosti“ rekao je Stipe Zrilić, župan Zadarske županije, istaknuvši da pomagati drugima čovjeka čini zadovoljnim. Podsjetio je da je sv. Martin, kojeg danas slavimo, kao vojnik usreo prosjaka. Nije mu imao čime pomoći, pa mu je dao pola svog vojničkog plašta. „Nakon tog čina i usnuća sna, došavši do životne promjene, sasvim se okrenuo vjeri i pomaganju drugima. Obično ga se veže uz zaštitu vinara i vinogadara, a on je počeo svoj put vjere temeljem te potrebe čovjeka, kada mu je pomogao u okolnostima kada mu i nije mogao puno pomoći“ rekao je župan Zrilić.

Prigodne riječi uputili su i Ivan Vlakić, zamjenik gradonačelnika Grada Zadra i Boris Skroče, direktor KK Zadar koji je na predstavljanje akcije došao s košarkašima KK Zadar te su pozvali građane na odaziv. Josip Vidov, voditelj volontera u Volonterskom centru Zadar, rekao je da će senzibilizirati što veći broj mlađih, a volonteri će i raznositi pakete po obiteljima. U programu su s pjesmom i recitacijom sudjelovali i učenici 4. e r. OŠ Šimuna Kožičića Benje u Zadru pod vodstvom učiteljice Gordane Šarić.

**NADBISKUP ŽELIMIR PULJIĆ O
PUŠTANJU VOJISLAVA ŠEŠELJA NA
PRIVREMENU SLOBODU**

Prigodom sjećanja na stradanje Vukovara i Škabrnje koji su bili žrtvom sulude ideje Velike Srbije, koju se opet može čuti u povicima Vojislava Šešelja po povratku u Srbiju nakon njegovog puštanja na privremenu slobodu od strane Haškog suda, zadarski nadbiskup Želimir Puljić u izjavi za Hrvatski katolički radio rekao je da nije iznenađen tom odlukom jer je Haški sud političko sudište koje u pravnom smislu zadovoljavaju pravde ne čini što bi trebalo. „Ne može haško sudište činiti što mogu lokalne zajednice i sudišta. Mene zabrinjava ako naše društvo opere ruke, u smislu, ‘Eto, bilo je nešto, dogodilo se i prošlo’. Društvo mora biti pravedno i zauzeti se da oni koji su činili zločine, za njih zaista i odgovaraju. A ne da ispadne da su se neke strane tek posvađale. Ako želimo da naša djeca mirno i slobodno žive, moraju znati punu istinu. To im treba prenijeti“ rekao je mons. Puljić. Podržava u javnosti iznesen stav Hrvata iz Dalja koji je, usprkos mučenju koje je prošao sa svojom obitelji, spreman oprostiti, ali i konstatira da ne može gledati kako slobodno šetaju oni koji su ih htjeli uništiti. „Nisu svi koji su napadali bili zločinci, ali je među njima bilo zločinaca. Te zločince treba pozvati na odgovornost. Ne može se ni jedan narod proglašavati zločinačkim. Postoje zločinci u tome narodu. Treba ih osuditi i takvima proglašiti. Ne može se na račun Šešelja proglašavati sve Srbe zločincima. Ali treba i Srbinima pomoći da se distanciraju od takvih zločinaca te da im se kaže što su oni i tko su“ rekao je nadbiskup Puljić komentirajući privremeno puštanje na slobodu Vojislava Šešelja.

**23. OBLJETNICA STRADANJA ŠKABRNJE
U DOMOVINSKOM RATU**

„Važno je, dobro i potrebno da ljudi pohode Škabrnju i Vukovar. Ne samo da se prisjetе teških, nezaboravnih, ali i zaslужnih dana patnji, trpljenja i stradanja ljudi, nego da se u nama probudi ono što nam je sada u domovini prijeko potrebno – duh zajedništva, duh ponosa i duh zahvalnosti“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi mise koju je na 23. obljetnicu stradanja Škabrnje u Domovinskom ratu predvodio u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Škabrnji u utorak 18. studenog. Nadbiskup je osobito potaknuo na zahvalnost za čuda obrane kojima smo bili svjedoci.

„Ujedinimo se i ne klonimo duhom. Nije dovoljno samo položiti cvijeće i zapaliti svijeće. Jer branitelji su za slobodu domovine pali kako bismo je mi pravedno i pošteno znali izgraditi. Preporučimo se Gospodinu neka prođe našom zemljom i neka dođe u naš stan. On nam želi pomoći, blagosloviti na i spasiti. Ali neće bez nas. Važno je sjetiti se poginulih, sa zahvalnošću za žrtve koje su položene u temelje naše slobode te s ponosom gledati na te dane. Preporučimo u molitvu poginule koji su za našu slobodu založili svoje živote, ali i nas žive. Dužni smo na sebi raditi, kako njihova žrtva ne bi bila uzaludna. Ne prepuštajmo svoju budućnost stihiji i beznađu“ potaknuo je mons. Puljić u propovijedi mise koja je služena i za dobro cijele domovine. Istakнуvši potrebu otvaranja budućnosti čiji je naraštaj osviješten o događajima u svojoj prošlosti, nadbiskup je rekao da djeci treba osigurati život u slobodi na

način da cijene i poštuju ono što sada imaju, a to su sloboda i demokracija.

„Raspoložimo srce da nam Gospodin dođe. Gospodin nam želi pomoći, želi nas spasiti. Ali, neće nas spasiti bez našeg sudioništva. Zato moramo sebe uložiti u slobodu koju imamo. Moramo sebe založiti i to cijeniti! Moramo čuvati slobodu i mir, s Božjom pomoću. Nismo kadri to činiti vlastitim snagama“ rekao je mons. Puljić, protumačivši to i u svjetlu naјveštenog evanđelja iz Lukinog evanđelja o susretu Isusa i carinika Zakeja.

„Bog očekuje da i mi poput Zakeja iznesemo Bogu svoje planove i namjere. Zakej se htio zadovoljiti pogledom. Htio je samo vidjeti Isusa i ništa više. A onda ga je Isusov poziv po imenu razoružao i oduševio. Sav radostan primio je Isusa u svoju kuću i počastio ga kao najvećeg prijatelja. Zakej je nedovršena priča koju Isus s nama nastavlja. Potreban je naš odaziv i spremnost da i sa svoje strane učinimo nešto za Božje Kraljevstvo koje je Isus objavio u govoru blaženstava. Po njima Isus želi utemeljiti, graditi novu civilizaciju, prožetu evanđeoskom humanošću. Iako su obrisi takve civilizacije neprepoznatljivi u našem okruženju gdje vlađa logika zavisti, ogovaranja, mržnje i nasilja, Isus želi prekinuti spiralu osvete i probleme rješavati dobrotom, ljubavlju, a ne zloćom, oružjem istine i snagom duha, a ne nasiljem. Tom je strategijom nastupio i počeo osvajati mase“ istaknuo je mons. Puljić.

Božja Riječ potiče na svjetska zbivanja gledati drugačijim očima od onoga kako to svijet nudi.

Povijest svijeta odvija se po Božjem promislu. „Usprkos sila zla koje remete njegov plan, stariozavjetni pisac podsjeća da je Bog Gospodar povijesti. Ulijeva nam sigurnost njegove pobjede nad silama zla, istine nad lažima i života nad stradanjima. Ta pobjeda nije nešto što se ima tek dogoditi. Božji pobjednički zahvat već se ostvario u Kristovom vazmenom otajstvu koje slavimo u euharistijskoj žrtvi“ rekao je nadbiskup Puljić.

Pohvalio je spremnost hrvatskog naroda u kojem je 1991. god., usprkos danima koji su se činili poput urušavanja svih snova o slobodi, progovorila snalažljivost našeg čovjeka koji nije dopustio da se sve uništi i propadne. „Osjećao se poziv – Udružimo se, ujedinimo se, srca gore! Usprkos teškim rana i stradanju, koja su se zbilja u Škabrnji, Vukovaru i drugim mjestima Lijepe Naše, mi smo s psalmistom kadri klicati Gospodinu, jer nam je učinio djela čudesna. Svi krajevi naše domovine vidjeli su spasenje našeg Boga. Stoga, raduj se zemljo Hrvatska! Bog tvoj hita da te spasi. To je radio u ratu i poraću. Još nam odzvanjaju molitveni vapaji iz tih dana, a bili su pravi melem na ranu potištenim dušama. U tom planu spasenja potrebno je i naše zauzimanje i suradnja. U

istini trebamo prenositi što se dogodilo i kakva je žrtva zalog oslobođanja naše domovine koju smo pozvani graditi na vrednotama zajedništva, ljubavi, međusobnog poštovanja i pravde“ poručio je mons. Puljić. Podsjetio je na snagu duha hrvatskog naroda koji je na ratištima bio neustrašiv, a skloništa su bila kapele gdje se krunicom vapilo Gospo. U molitvi i trpljenju

bila je povezanost s Marijom i svecima koji su nam ulijevali vjeru i nadu, te se lakše preživjela strahota i osvojila sloboda. „Toga se trebamo sjećati s pijetetom i zahvalnošću“ zaključio je mons. Puljić.

Uz brojni puk, u misi su sudjelovala i državna izaslanstva, predstavnici Hrvatske vojske i policije te mnoge postrojbe i društva iz cijele Hrvatske. Na spomen obilježju masovne grobnice kod OŠ Vladimira Nazora u Škabrnji izaslanstvo Zajednice udruga civilnih stradalnika Domovinskog rata kao i mnogi drugi položili su cvijeće i svijeće. Nakon mise, na Trgu dr. Franje Tuđmana održan je komemorativni prigodni kulturno-umjetnički program. Potom se tisuće pridošlih iz cijele Hrvatske u poštovanju žrtve za domovinu uputilo u kolonu sjećanja, predvodenu križem i Hrvatskom vojskom, do spomen obilježja na groblju Sv. Luke. Tu su brojna izaslanstva kod središnjeg križa položila cvijeće i svijeće te je izmoljena molitva odrješenja.

Na ulazu u Škabrnju, uzduž ulice Žrtava srbo-četničke agresije u predjelu Ambar gdje je agresor 18. studenog 1991. g. masakrirao 44 ljudi, među kojima trinaest branitelja i trideset i jednog civila starije životne dobi, bili su zapaljeni lampioni. U Škabrnji je u Domovinskom ratu poginulo 86 žrtava, a u poraću ih je još šestero stradalo od mina.

Biskup Ivas pozvao vjernike da izidu iz svoje zatvorenosti – Hodočašće Zadarske nadbiskupije sv. Nikoli Taveliću

Oko 800 vjernika iz cijele Zadarske nadbiskupije u nedjelju je tradicionalno hodočastilo sv. Nikoli Taveliću u njegov rodni grad Šibenik. Bio je ovo 31. po redu hodočašće, koje traje još od 1980. godine, s iznimkom tri ratne godine kada se iz sigurnosnih razloga nije moglo putovati u Šibenik. Vjernike iz svih krajeva Zadarske nadbiskupije, koji su u Šibenik stigli sa 17 autobusa predvodio je zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić. Po dolasku u Šibenik oko 15.30 sati hodočasnici su se najprije okupili u crkvi sv. Frane, nacionalnom svetištu sv. Niko-

le Tavelića, čiji blagdan je proslavljen 14. studenoga, a potom se krenulo u šibensku katedralu sv. Jakova, gdje je misno slavlje u 17 sati predvodio zadarski nadbiskup u koncelebračiji sa 26 svećenika i šibenskim biskupom Antonom Ivasom.

Biskup Ivas pozdravio je zadarske hodočasnike, istaknuvši u propovijedi kako je sv. Nikola predstavljen kao mudar i pravedan čovjek koji je hrabro i ustrajno vjerovao da se ljudski život nalazi u Božjoj ruci te da je u Bogu temelj ljudskog dostojanstva, smisla sigurnosti i sreće ljudskog života, kojeg ne može srušiti nikakva muka.

Puno je muke i potreba koje nas pritišću i smučaju. Puno je obiteljskih muka, sveopćeg osiromašenja, muke u prijetećoj nezaposlenosti, kad mnogi napuštaju zemlju i domovinu, kad moramo gledati sve brojnije sprovode, a slaviti sve rjeđa rađanja, kazao je mons. Ivas, istaknuvši kako je bolno obezvređivanje i naših branitelja i žrtava Domovinskog rata, te opako izjednačavanje žrtve i agresora.

Teška su to pitanja koja smučuju mnoge. Srećemo se s tim mukama, posebno pred teške obljetnice i teška sjećanja na žrtve Škabrnje i Vukovara. Molimo sv. Nikolu da nam svojim zagovorom pomogne da budemo Kristovi, da se Boga svoga i svoje vjere pred nikim ne zaštidi-mo, ni svoga imena, ni kršćanskih ni narodnih vrednota, da ne budemo poturice koji se olako odriču svoga Boga i spasitelja. Krist svoju crkvu ne ostavlja na cjedilu, jer je on s nama u sve dane do svršetka svijeta. Molimo sv. Nikolu da po njegovom primjeru i zagovoru naš narod, a posebno mi kršćani izidemo iz svoje zatvorenosti, iz koje često i rado sudimo i kritiziramo jedni druge, da poradimo da svoju sadašnjost i будуćnost gradimo na prihvatanju onoga što je sveto i veliko, da se požrtvovno zauzimamo za rast dobra, za rast pravih životnih vrednota, kako u svojim obiteljima, tako i u crkvi, župi i u svome narodu, zaključio je propovijed biskup Ivas. Slavlje u šibenskoj katedrali liturgijskim pjevanjem uveličao je Središnji gradski crkveni zbor pod ravnanjem

mons. Pavla Kere, dok je za orguljama bila Suzana Petani.

Svecem proglašen 1970.

Sv. Nikola rođen je oko 1340. godine u Šibeniku, u plemićkoj obitelji. Kao mladić odaziva se Božjem pozivu i postaje redovnik franjevac u Samostanu sv. Frane, a 12 godina boravi u Bosni navješćujući riječ Božju. Potom odlazi u Svetu Zemlju gdje je hrabro svjedočio istine kršćanske vjere, a bio je spremjan i smrću svjedočiti za Krista. To muče-ništvo se i dogodilo 14. studenoga 1391. godine kada je zajedno s tri svoja subrata dotučen i bačen u oganj. U Šibeniku se vrlo brzo počelo slaviti mučeništvo oca Nikole, ali se tek 1889. godine pokrenulo njegovo javno štovanje, što je Sveta Stolica prihvatile i Nikolu proglašila blaženim, a svetim ga proglašila 21. lipnja 1970. Godine.

Sve više zbumjenih katoličkih vjernika

Biskup Ivas naglasio je kako hrvatski narod sve više zahvaća kriza tradicije, koja uzrokuje sve veću nesigurnost u vjeri.

- Stav prema Bogu postaje sve više zamućen, nejasan, pa čak i među nama kršćanima. Danas se o crkvi, o njezinim svećenicima, o stavorima i vrednotama koje zastupa i propovijeda sve više zlob-nije i sve agresivnije nameću dezinformacije, laži i zlonamjerne optužbe i javne prozivke. Stoga treba priznati kako ima sve više zbumjenih vjernika katolika. Gdje mi to živimo, pitaju se mnogi?! Treba nam sv. Nikola i trebaju nam svi naši sveci da nas ohrabre svojim primjerom i svojim molitvama, zaključio je biskup Ivas.

SVEĆENIČKO I ĐAKONSKA REĐENJA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na svetkovinu Krista Kralja u nedjelju 23. studenog, za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja u katedrali sv. Stošije u Zadru, zadarski nadbiskup Želimir Puljić za svećenika je zaređio đakona Tomislava Vlahovića, a za đakone akolite Zadarske nadbiskupije, Ivicu Bašića, Valteru Kotlara i fra Leopolda Mičića.

„Ti su Božji odabranici dar Crkvi, narodu i svjetu. Neka budu dar ljubavi bez koristoljublja, darivanje bez pridržaja i služenje bez uvjetovanja“ poručio je mons. Puljić, istaknuvši da je poziv dar neba i nezaslužena milost. On je osobna stvar pojedinca i ne može se dogoditi po delegaciji.

„Poziv treba biti potpun i trajan, nema privatnog ili povremenog služenja. Kad primi sveti red, ređenik postaje djeliteljem svetih tajni. Stoga zaređenom službeniku nije mjesto u sindikalnoj podružnici ni u politici. Za njega nisu bankarska klupa i poljoprivredno dobro, nego svete knjige i sveti poslovi. To je područje njihovog zvanja i zanimanja. Svećenici se u politici nikada nisu posvetili. A kompromitirali su sebe i Crkvu bezbroj puta“ upozorio je mons. Puljić, podsjetivši da je sv. Pio X. svećenicima govorio: „Vama, glasnicima velikoga Kralja, politika je Isusov križ“ te im je savjetovao da budu plemeniti i mudri upravitelji povjerenih duša, prijatelji djece i mladih, starih i nemoćnih te da Bogu trajno zahvaljuju što ih je izabrao i poslao.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Uz svetkovinu Krista Kralja, nadbiskup je rekao kako je Isus u više navrata govorio da njegovo kraljevstvo nije od ovoga svijeta. „Ono nema teritorija, vojske ni policije. Njegovo se kraljevstvo događa prvenstveno u dušama onih koji prihvataju njegov zakon i propise. Ljubi Boga svim srcem svojim i svom dušom svojom, a bližnjega kao sebe samoga – to je ustav njegovog kraljevstva u koje ulazimo po krštenju. On je

Kralj onih koji mu vjeruju i koji će čuti njegov glas: ‘Dođite blagoslovljeni oca mojega! Primitate u baštinu kraljevstvo, pripravljeno za vas od postanka svijeta’! (Mt 25, 34). Ređenici su vojnici takvog Kralja i glasnoše njegovih poruka“ naglasio je nadbiskup Puljić, poželjevši da budu ljudi molitve, rada i reda.

„Ne zaboravite da danom ređenja postajete molitelji, predmolitelji, zagovornici i odvjetnici duša koje će vam biti povjerene. Molite pobožno i sabrano, odano i zauzeto za sebe i za druge, na misi i drugim liturgijskim pobožnostima, u molitvi časoslova. Neka sve bude u molitvenoj radosti duha. Ne zaboravljajte krunicu i čitanje Svetog Pisma. “Molite da ne padnete u napast”, upozoravao je Isus učenike. Radite i držite se reda! Drži se reda i red će te spasiti, govorili su

stari Latini. Budite u svemu ljudi rada, reda i molitve. Čuvajte ljiljan čistoće, neka vas prirodni i instinktivni čovjek ne prevari ili zaveđe“ rekao je nadbiskup ređenicima, zamolivši da ih Duh Sveti obuče silom odozgor, obdari poniznošću srca, postojanošću duha i pouzdanjem u Boga, da do kraja izvede što je im je Otac odvijeka odredio. Mons. Puljić je pozdravio roditelje ređenika i zahvalio im što su pozitivno i konstruktivno surađivali sa željom svojih sinova, voljom i planovima Boga koji ih je pozvao.

U misi su sudjelovali rodbina i prijatelji ređenika, poglavari iz riječke bogoslovije i zadarskog sjemeništa, svećenici i bogoslovi te redovništvo. „Kao Kristovi vojnici i Božji vitezovi, neka ređenici budu na visini zadataka koje im Crkva povjerava. Neka im molitva Božanskog časoslova, navještaj Radosne vijesti i dijeljenje svetih otajstava pomaže biti svjesnim onoga što rade, kako bi druge učili što vjeruju te se suočiličavali otajstvu križa Gospodnjeg“ zaključio je mons. Puljić.

Đakon Vlahović je pastoralni suradnik u župi sv. Ante Padovanskog na Smiljevcu u Zadru. Bašić je iz župe Gromiljak (BiH) a Kotlar iz župe Rođenja BDM u Privlaci. Mičić je član Franjevačke provincije sv. Jeronima, rodom iz župe Uznesenja BDM na Dračevcu Zadarskom.

SVEČANI KONCERT NA UOČNICU SV. KRŠEVANA, ZAŠTITNIKA GRADA ZADRA

Svečani koncert u izvedbi Katedralnog zbora sv. Stošije pod ravnanjem mo. Žana Morovića i Orkestra Umjetničke akademije u Splitu održan je u crkvi sv. Šime na uočnicu blagdana sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra, u nedjelju 23. studenog. Koncert je označio i početak manifestacije 'Krševanovi dani kršćanske kulture' u organizaciji Zadarske nadbiskupije koja će se održavati od 23. do 29. studenog. Koncert su pohodili brojni Zadrani, svećenici i redovništvo, zadarski dogradonačelnik dr. Zvonimir Vrančić te zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Mons. Puljić je pohvalio sve sudionike koncerta i zahvalio izvođačima. Čestitao je svima na izvedbi, istaknuvši mladu dob orkestra splitske akademije, rekavši da je to velika perspektiva u razvoju hrvatske umjetnosti. „Ovo je dan koji nam učini Gospodin. Dostojno je da na uočnicu svetog zaštitnika grada Zadra, Krševana, tako svečano intoniramo večer i dane kršćanske kulture posvećene njemu, kateheti sv. Stošije. Zadar je hrvatski srednjovjekovni grad kulture i sveučilišni grad u kojem je glazba uvek imala važnu ulogu“ rekao je mons. Puljić, dodavši da je Crkva od početka glazbu smatrala bitnim dijelom svoje liturgije.

„Premda su različiti autori, izvedba umjetničkih i univerzalnih djela je harmonično uskladiла tri izvora sonornosti glazbala, kako reče sv. Augustin: glas, dah i udarac. Pomogli su nam otkriti glazbenu ljepotu susreta s Gospodinom,

Kristom Kraljem čiju svetkovinu slavimo“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši da je sv. Ivan Pavao II. govorio kako liturgijsku glazbu rese svetost, istinska umjetnost i univerzalnost. „Za vrijeme koncerta se osjetilo ono što je Crkva njegovala kao konstantu i od toga je živjela. Glazba je sastavni dio liturgije. Glazba ima i eklezijalnu dimenziju, utječe na odgoj, življjenje crkvenosti. U poniznosti kojom glazbenik služi otajstvu susreta Crkve s Gospodinom, glazba postaje uzvišenom i obogaćujućom za ljepotu tog susretanja. Zato Crkva čuva glazbu u liturgiji“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da kompaktnost izведенog opusa izražava veličanstvenost, crkvenost, ljepotu i otvorenost slavljenju utjelovljenog Logosa. Sv. Augustin je rekao da je zbor pjevača prvi i najstariji glazbeni instrument u liturgiji Crkve.

„Odlazimo s koncertnog susreta s osjećajem kako je glazba lijepi dar. Ona nas vodi u prostore onostranosti, a ostavlja nas u ovostranosti. Ona je na prijelazu jednog i drugog, do dirna točka neba i zemlje. Glazba pomaže da osjetimo onostranost. Glazbenici se posebnim čulom trude osjetiti glazbu neba koja silazi i utjelovljuje se u to što smo čuli. Neka nam sv. Krševan pomogne da idemo dalje, u hvali Bogu

Ocu, Sinu i Duhu Svetome, u ozračju onostranosti i ovostranosti“ poručio je mons. Puljić na kraju svečanosti čiji su sponzori Grad Zadar, Zadarska županija, Samostan benediktinki sv. Marije i katedralna župa sv. Stošije.

Dirigenti su bili Hari Zlodre i Žan Morović, za orguljama Dragan Pejić. Solisti su bili Antonija

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Teskera (sopran), Žana Marendić Bučević (mezzosopran) i Žan Morović (tenor).

Izvedena su djela: G. Verdi: Ave Maria, Desdemona-Otello; Ch. Gounod: Le ciel a visite la terre; A. Ponchielli: Voce di donna, Cieca-La Gioconda; W. A. Mozart: Sub tuum praesidium KV 198; P. Mascagni: Intermezzo – Cavalleria rusticana; K. Odak: Svrši stopi moje; G. Verdi: Recordare Jesu pie, Dies irae – Requiem; Š. Marović: Ovo je dan; A. Lloyd Webber: Pie jesu, Requiem; B. Marcello: Nebesa silna pjevaju i V. Lisinki: Cum invocarem.

Žan Morović, regens chori zadarske katedrale i izvršni producent koncerta koji je završio izvedbom Himna sv. Krševana, zahvalio je za pomoć u organizaciji župnicima katedrale i svetišta sv. Šime, don Josipu Radojici Pinčiću i don Josipu Lenkiću, ujedno i generalnom vikaru Zadarske nadbiskupije te brojnim sugrađanima koji su dolaskom podržali i izrazili zadovoljstvo tako svečanim i obogačujućim glazbenim događajem.

PREDSTAVLJENA MANIFESTACIJA ‘KRŠEVANOVI DANI KRŠĆANSKE KULTURE’

Manifestacija ‘Krševanovi dani kršćanske kulture’ Zadarske nadbiskupije predstavljena je u utorak 25. studenog na konferenciji za medije u Ordinarijatu u Zadru. Suorganizatori su Sveučilište u Zadru, Grad Zadar, Narodni muzej Zadar i Galerija Laudato. Od 23. do 29. studenog u Zadru će se održati šest događaja: svečani koncert u crkvi sv. Šime i katedrali sv. Stošije, predstavljanje knjiga ‘Zadarska triologija’ dr. Jurja Batelje, kolokvij o zadarskom nadbiskupu Mati Dujmu Dvorniku, adventsko-božićna izložba te tribina o značenju Došašća i paljenje prve adventske svijeće na Trgu Petra Zoranića u Zadru. Dani kršćanske kulture na inicijativu nakladne kuće Verbum prije dvije godine bili su prvi put organizirani u Zadru u korizmi. Zadarska nadbiskupija je ideju promicanja kršćanske kulture sada vezala uz zadarskog zaštitnika, sv. Krševana i ususret Adventu uklopila u višednevno obilježavanje Dana Grada Zadra. „Ta ideja postoji u Europi u

brojnim gradovima, želi senzibilizirati javnost za manifestaciju kršćanskog nadahnuća i želi podsjetiti na naše kršćanske korijene“ rekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Tom se manifestacijom aktualizira i dodatno produbljuje upoznavanje karizme sv. Krševana, s ciljem da se otkriju kršćanski korijeni i važnost manifestacije koja na to upućuje. „Cilj je i dati mogućnost mladim ljudima koji žele nešto ostvariti, da postoje šansa, prostor i izazov kako bi mogli i danas stvarati ono što su naši preci davno stvarali te od čega Zadar i svi gradovi kulture žive“ istaknuo je mons. Puljić.

Renata Peroš, ravnateljica Narodnog muzeja Zadar, istaknula je važnost suradnje i rada u području kulturnih zbivanja u Zadru, te je navedila i izložbu u čast sv. Stošije sljedeće godine. Ti su događaji i edukativnog utjecaja. „Uvijek je potrebno obnavljati znanje, izložbe nekad donesu i nove činjenice koje smo tek spoznali, te pridonose kulturnom životu svih stanovnika i posjetitelja Zadra. U vrijeme Došašća bitno je isticati vrijednosti s kojima svakodnevno živimo. Samo međusobnim pomaganjem i suradnjom možemo uspjeti u cilju, a to je da svaki posjetitelj može pronaći dio sebe u programu koji organiziramo“ rekla je Peroš.

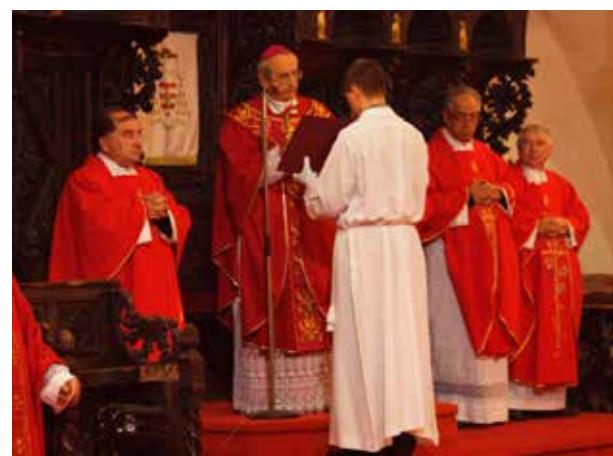
Izložba ‘O Božjem dolasku na zemlju’ galerije Laudato, brojem sudionika, trideset i jedan hrvatski slikar, najveća je Laudatova izložba dosad. „Po broju sudionika umjetnika, to u Zadru je najveća izložba dosad, koju je Laudato igdje i ikad organizirao. A djelujemo dvanaest godina, izlagali smo diljem domovine i izvan granica Lijepi naše. Drago mi je da smo toliki opus do-

nijeli baš u Zadar, grad koji nas voli i kojeg mi volimo“ rekla je Ksenija Abramović, direktorica Laudata. Među njima su i umjetnici koji žive i djeluju u Zadru: Dragan Kwiatkowski, Mate Ljubičić, Bogdan Mogilevskij, Antun Boris Švaljek i Josip Švaljek. Izložba adventsko-božićne tematike prethodne dvije godine bila je postavljena u Zagrebu u galeriji Laudato Corde. „Nakon Zagreba, Zadar je jedino odredište u kojem pokazujemo kakvo je nadahnuće vrhunskih hrvatskih slikara i kipara o temi Boga koji je postao čovjekom, a svojom toplinom privlači sve ljude dobre volje. Cilj je izložbe prikazati cjelokupni hod, od Kristova utjelovljenja, rođenja, do njegove objave cijelom svijetu. Prikazuju se motivi Adventa i Božića. Pobuđujemo iščekivanje Kristova rođenja, i samu radost tog događaja u Božiću“ rekla je Abramović. Budući da se izložba postavlja u Zadru, oslikan je i motiv Prikazanja u hramu, zbog crkve sv. Šime i proroka Šimuna koji je subjekt tog događaja prije dvije tisuće godina u Jeruzalemu, a čije tijelo Zadrani čuvaju sedam stoljeća.

Izložba će biti otvorena u Muzeju grada Zadra od 28. studenog do 11. siječnja 2015. g. Uz svečanost Dana Grada Zadra, Abramović je podsjetila da je i Laudato doprinio promociji Zadra, na način da je izrađena Škrinjica sv. Šimuna, koja je postala prepoznatljiv i traženi suvenir. Također je snimljen i film o svetištu, štovanju i škrinji sv. Šime, koji se može kupiti na DVD-u u Galeriji Laudato. Prije dvije godine, Laudato je u crkvi sv. Donata, u korizmi, postavio izložbu ‘Častimo te, križu sveti’, kada je petnaest eminentnih hrvatskih kipara izradilo križeve u raznim stilskim izrazima. „Zadovoljstvo nam je biti dijelom manifestacije ‘Krševanovi dani kršćanske kulture’, tim više što je Galerija Laudato u tri godine svoga djelovanja u Zadru suživjela s gradom i njegovim stanovnicima. U Zadru se uistinu osjećamo kao kod kuće. Hvala vam za toplo domaćinstvo kojom ste prihvatali našu kulturnu ponudu u svome gradu“ poručila je Abramović Zadranim.

MISNO SLAVLJE NA BLAGDAN SV. KRŠEVANA, ZAŠTITNIKA GRADA ZADRA

„Sveti Krševan je bio pravi Kristov vitez koji se pokoravao svom gospodaru Dioklecijanu i poštivao je državne zakone. Ali, načinom svoga života ih je nadzirivao“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi svečanog misnog slavlja koje je na blagdan sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra, predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru u ponedjeljak 24. studenog. Krševan je bio uzorni rimske časnik u drugoj polovici 3. st.

„Bio je angažirani kršćanin koji je javno, bez straha i stida očitovao svoj životni stav i opredjeljenje. Bio je prepoznatljiv po čvrstoj i ne-pokolebivoj vjeri u Isusa Krista, jedinog Otkupitelja čovjeka. Car mu je zanijekao pravo na vjeru, želio je da i on žrtvuje carskim kumirima. Nudio mu je položaj namjesnika u rimskoj pokrajini. No, kako se trebalo odreći vjere u Krista, Krševan kao pravi vitez i odani Isusov učenik to nije mogao prihvati. Naprotiv, hrabrio je druge kršćane mlade proganjene Crkve u Rimu da se ne daju zavesti, neka ustraju. Među njima je bila i sv. Stošija, Rimljanka koju je poučavao u kršćanstvu, i prije njega je bila zatočena zbog vjere“ rekao je mons. Puljić.

Krševanovo viteško ponašanje osobito je došlo do izražaja za progona u Akvileju i mučeničkom smrću odsijecanja glave. To učeništvo prepoznaće se i u navještaju Matejevog evanđelja, iz Isusova govora učenicima: ‘Tko ljubi oca ili majku, sina ili kćer, više nego mene, nije mene

dostojan. Tko ne uzme svoj križ i ne podje za mnom, nije mene dostojan. Tko nađe život svoj, izgubit će ga, a tko izgubi svoj život poradi mene, naći će ga’.

„To je Isus govorio na putu u Jeruzalem, gdje će sam pokazati što znači ljubiti. Ljubiti Boga koji ga je poslao, izvršiti njegov naum, i ljubiti ljude radi kojih je došao. Toliko ih ljubiti da je spremjan dati svoj život. Isus naučava da je učeništvo prva i najveća vrednota, kojoj sve drugo treba služiti. Ona je veća i od rodbinskih veza. Učeništvo je hod za Isusom, križnim putem kojim je on najprije prošao. A za njim su krenuli svi njegovi učenici“ istaknuo je mons. Puljić, dodavši da je potrebno razmišljati o radikalnom Kristovom zahtjevu ‘Tko ne ostavi sve radi mene, nije mene dostojan’, jer Isus i nas pita što nam je najvažnije u životu.

„Lijepa je ljubav prema roditeljima koju je Gospodin i u zapovijed pretvorio. Važna je i ljubav muža i žene. No, ljubav prema Kristu je iznad svih. O toj ljubavi ovisi kvaliteta svake druge ljudske ljubavi. U tom je vidu Isus u tom govoru radikalni. On ne kaže da ne treba ljubiti brata, ženu, muža. Samo kaže, Ako ih ljubite više nego mene, niste mene dostojni. Niste moji učenici“ upozorio je mons. Puljić.

Da je, poput sv. Krševana, moguće biti Kristov vjeran učenik, pokazali su mnogi sveci i zauzeti vjernici tijekom stoljeća. Nadbiskup je istaknuo primjer djevojke Marie Françoise iz Belgije, koja je prije četrdeset godina položila doktorate iz fizike i kemije. Nasuprot karijeri, odabrala je Isusa i zavoljela ga više od svega. Napustila je obitelj, pošla u samostan, pa u mi-

sije u Burundi. Tu je buknuo rat, uz milijunske žrtve. S. M. Françoise je odbila ponudu belgijskog farmera da pobegne, rekavši da radije uzmu svećenika misionara jer je on potrebniji narodu. Ona je ostala u koloni izbjeglica. Dva dana i dvije noći morala je kopati grobne jame za četrdeset na smrt osuđenih i za sebe. Ubojice su je izrešetali metcima i bacili u grobnu jamu.

„Bio je to njen treći i posljednji doktorat; diploma mučenice ljubavi. Izgubila je život radi Krista i njegove ljubavi kojom je gradila bolji svijet u afričkoj zemlji. Bila je s Kristom pokopana. Njena je smrt prividni gubitak. Ona je dobila život vječni, poput sv. Krševana, i u zajedništvu mnoštva spašenih pridružila se Kristovom uskrsnuću“ rekao je mons. Puljić. Poželio je da nam sv. Krševan, u kojem su naši preci prepoznali osobitu odanost Bogu i Crkvi, u ovom vremenu pomogne ostati pravim Kristovim vitezovima.

„To viteštvu i učeništvo se prepoznaće u životu po vjernosti, čestitosti, odvažnosti i hrabrosti. Temeljna odlika vitezova bila je štititi Crkvu, boriti se protiv izdaje, otklanjati nepravdu, širiti mir u svom kraju, poštivati vjerske službenike te proliti krv za braću ako ustreba. Tako se opisuju viteške kvalitete. U tom vidu, dodjeljivala su se, i još uvijek se podjeljuju, odličja za hrabrost, revnost, milosrđe, dobročinstvo, za ljubitelje pravde, pobožnosti i vjernosti“ rekao je mons. Puljić. I Grad Zadar uz Dan Grada na blagdan sv. Krševana tradicionalno u Hrvatskoj kazališnoj kući Zadar dodjeljuje nagrade zaslužnim pojedincima koji su dali sebe gradu i općem dobru. „Priznaje im se da su to dali i daje im se priznanje. No, priznanje nije samom sebi svrha. Priznanje je poticajna mjera, ali i potvrda da se Isusovi ideali mogu ostvariti u životu, kulturi, u javnom i privatnom radu“ rekao je mons. Puljić, zamolivši zagovor sv. Krševana da bdije nad Zadrom. U misi su sudjelovali zadarski gradonačelnik Božidar Kalmeta sa suradnicima, te im je mons. Puljić čestitao Dan Grada, kao i brojni vjeroučitelji, jer je sv. Krševan, kao kateheta sv. Stošije, uzor katehetu u Zadarskoj nadbiskupiji.

PREDSTAVLJENA ‘ZADARSKA TRILOGIJA’ PROF. DR. JURJA BATELJE

‘Zadarsku trilogiju’ autora prof. dr. Jurja Batelje predstavili su u utorak 25. studenog u Gradskoj loži Zadar povjesničari dr. Zlatko Begonja, Ante Gverić, prof. i prof. dr. Serđo Dokoza. Trilogija sadrži naslove: Povijesne crtice o Zadarskoj nadbiskupiji u prvoj polovici 20. st. i euharistijski kongresi u Preku (1925.) i Benkovcu (1938.); Pod zvonikom Svetе Stošije. Kronologija četverogodišnjeg rada u sjemeništu Zmajević te Augustinski tragovi u Zadru.

U knjigama su publicirani izvorni dokumenti o euharistijskim kongresima, životu sjemeništa Zmajević čiji je Batelja bio duhovnik četiri godine, došavši na tu službu nakon sadašnjeg kardinala Vinka Puljića, uz otkrivanje niza pozadinskih činjenica, osobnosti poglavara i sjemenistarca, način odgoja, popraćeno nikad javno objavljenim fotografijama iz privatnih i arhive sjemeništa. Knjige su spomenar na minula vremena i aktivnosti naših bliskih predača koji su u teškim okonostima izuzetno društveno i crkveno djelovali.

„Euharistijski kongresi su sadržajno i izvanjski doprinijeli osnaženju i održanju hrvatske nacionalne svijesti u zadarskom zaleđu i otocima Srednje Dalmacije. Ta su područja bila ugrožena bezbožnom promidžbom i agresivnim pravoslavnim presizanjima. To je proizlazilo iz političko teritorijalnih preslagivanja i graničnih pitanja između Kraljevstva SHS/Jugoslavije i Kraljevine Italije“, rekao je Begonja.

Glavni pokretač euharistijske evangelizacije bio je šibenski biskup i upravitelj Apostolske administracije mons. Jerolim Mileta. Značajan je i zadarski nadbiskup Petar Dujam Munzani koji je širio te kongrese u dijelove Zadarske nadbiskupije koji su od 1920. g. bili pod talijanskom vlašću. Ta aktivnost Munzanija osobito je intenzivna od 1932.-1940. g. Istočje se doprinos euharistijskom pokretu u Hrvatskoj molitvene zajednice Društvo svećenika klanjalaca.

Euharistijski kongres na Preku bio je među prvima u hrvatskom narodu, a održao se uz proslavu tisuće obljetnice uspostave Hrvatskog kraljevstva. Tada je donesen i proglašen u kojem se ističe da se to ne bi slavilo da se hrvatski narod nije držao katoličke vjere. Incijator tog kongresa je župnik Mate Garković, kasniji zadarski nadbiskup, rodoljub kojeg su 1918. g. Talijani utamničili zbog obrane narodnih prava.

Kongres u Benkovcu pratilo je protukatoličko raspoloženje od strane pravoslavnih Srba i komunističke internacionale, koji su htjeli zatrgjeti katoličku tradiciju i hrvatsku nacionalnu svijest. Općinske vlasti su pokušale sprječiti da se izvijese hrvatske zastave, rekao je Begonja. Na kongres u Benkovcu pristiglo je tisuće vjernika iz Ninske i Šibenske biskupije, svećenost su predvodili biskup Mileta i krčki biskup Josip Srebrić. „Sintezom podataka Batelja je dodatno rasvijetlio specifični položaj hrvatskog naroda i Katoličke Crkve u turbulentnim vremenima. Knjiga je značajan izvor podataka o zaslugama pojedinih zadarskih nadbiskupa, šibenskog biskupa i franjevaca Provincije sv. Jeronima u promicanju euharistijske pobožnosti u teškim trenucima za katolike u hrvatskim krajevima“ rekao je Begonja.

„U vidu odnosa Crkve i politike, prva polovina 20. st. je među najturbulentijim razdobljima u povijesti Zadarske nadbiskupije“ rekao je Gverić, istaknuvši da su od 1910. do 1948. tri zadarska nadbiskupa podnijela ostavke: Matje Dujam Dvornik 1910., Vinko Pulišić 1922. i Pietro Doimo Munzani 1948. g. Dvornikova

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

prinudna ostavka prethodila je kraju borbe za staroslavensko bogoslužje u liturgiji, posljedica njegove blagonaklonosti prema glagoljici. Puljić uslijed novih društveno-političkih prilika nakon Prvog svjetskog rata, a Munzani trideset godina poslije u neprijateljski raspoloženom komunizmu prema Crkvi.

„U sva tri slučaja politički element je odigrao ključnu ulogu i bitno je utjecao na događaje u Crkvi. Politike i režimi nisu mogli zaobići tako važnog čimbenika“ rekao je Gverić. U trećoj knjizi Batelja daje pregled povijesti reda sv. Augustina i njegova djelovanja u Hrvatskoj te utvrđuje postojanje samostana reda sv. Augustina u Zadru početkom 15. st. Spominju se augustinski samostani na Hvaru, Korčuli, Visu, Makarskoj, Zasotrogu, ušću Neretve, Visovcu, Splitu, Rudi u dubrovačkom otočju, Iloku, Borovu i Rijeci. Batelja opisuje kontekst turskih osvajanja u Dalmatinskoj augustinskoj provinciji. Zadarski nadbiskup je bio augustinac Luka iz Ferma koji je generalu Reda predložio lokalitet za taj samostan u Zadru, koji je vjerojatno bio u blizini crkve sv. Marije Velike.

„Luka je bio nadbiskup u politički burnom razdoblju, kad se nad Zadrom i Dalmacijom izmjenjivala vlast kraljeva Sigmunda Luksemburškog i Ladislava Napuljskog, te je na vlast od 1409. g. došla Venecija“ rekao je Dokoza. Batelja opisuje i zadarskog nadbiskupa iz reda augustinaca, Egidiju iz Viterba. Na postojanje tog samostana u Zadru upućuje popis augustinskih samostana u Europi iz 1422. g. koji spominje i taj samostan, svrstan u provinciji Terra Sancta kojoj su pripadali svi augustinski

samostani na Sredozemnom moru. Postojanje samostana potvrđuje i postojanje slike Gospe od Pojasa karakteristične za augustince i ujek se pojavljuje u crkvama povezanima s tim redom. I sin uglednog zadarskog plemića bio je augustinac. „Batelja donosi pregled baštine augustinaca u Hrvatskoj koji su doprinijeli razvoju školstva i privrede, kulturnoj i teološkoj baštini Europe, predavajući kao profesori na sveučilištima u Beču i Grazu. U Rijeci su vodili studij filozofije“ rekao je Dokoza.

Batelja je zahvalio svim sudionicima. Djelo je plod njegovog višegodišnjeg istraživanja i otvaranja mnogih arhiva u Zadru, uz predočenje niza originalnih dokumenata koji su dragocjen izvor poznavanju crkvenih i društvenih prilika u Hrvatskoj. „Knjige su otpor nameantanju kulture koja s Bogom ne želi računati. Prigoda su da se otrijeznimo, bolje upoznamo i radimo na Božjem putu. Poticaj su da budemo smjeli i odvažni ljudi, osobito danas kad u javnom i crkvenom životu tražimo put kojim odgojiti ljude da budu uzdanice domovine i Crkve“ rekao je Batelja.

Predgovor trilogije je napisao zadarski nadbiskup Želimir Puljić koji je uputio prigodnu riječ, kao i zadarski župan Stipe Zrilić koji je istaknuo kako knjige pokazuju koliko je zadarsko sjemenište bilo nacionalno i međunarodno. „Posljednje generacije polaznika sjemeništa prije stvaranja slobodne Hrvatske te odgoj za vrijednosti u toj instituciji zanimljivo su štivo jer se odnose na vremena kojima smo i sami bili svjedoci krajem 1980-ih i početkom 1990-ih godina 20. st.“ rekao je Zrilić.

Nakladnik tog vrijednog izdanja je Zadarska nadbiskupija, uz finansijsku podršku Zadarske županije. U glazbenom dijelu tri prigodne skladbe su izveli solisti Žan Morović i Branimir Buturić, uz pratnju Suzane Petani za klavijaturom.

ADVENTSKO-BOŽIĆNA IZLOŽBA ‘O BOŽJEM DOLASKU NA ZEMLJU’

Adventsко-боžићна излоžба ‘O Božjem dolasku na zemlju’ svečano je otvorena u Narodnom muzeju Zadar u petak 28. studenog. U raznim tehnikama prikazani su motivi: Navještenje, Blagovijest, Josipov san, Marijin susret s Elizabetom, Na putu u Betlehem, Kristovo Rođenje, Radost anđela, Sjaj Badnje noći, Poklonstvo pastira i kraljeva, Sveta obitelj, Prikazanje u hramu, Bijeg u Egipat. „Ta djela nisu vid likovne površnosti nego nose predanje. Ako čovjek ne uđe u bit biblijskog teksta, bolje da se kišta ne prihvaca. Ostaje na površini, dekoraciji, onome čega smo u komercijalnom smislu svjedoci u božićno vrijeme. Ta je izložba veličajni poliptih posvećen Adventu i Božiću izrastao na biblijskoj poruci. Božić je stanje u kojem svi negdje čuvamo dječju začudnost, ljepotu koja se nikakvim talozima vremena ne da zatrvi. Izložba je prilika za to“ rekao je prof. Stanko Špoljarić.

Direktorica Laudata Ksenija Abramović je poručila kako smo svi suočeni s time da se Došašće ispunja sadržajima koji bi trebali biti očitovani za Božić. „Kao da društvo pred nas odmah stavlja rezultat, cilj, a uskraćuje nam ljepotu putovanja, izgradnju od hoda. Božić je cilj, a Došašće je hod. Naša je želja tom izložbom po-

ticati jedno i drugo. Radost zbog rođenja našeg Spasitelja, ali i duh isčekivanja Kristova rođenja, priprave naše nutrine za taj najveći rođendan svijeta“ rekla je Abramović.

„Vjera i umjetnost su povezane. Bez talenta koji daje Bog nema ni umjetnosti. Umjetnici stvaraju znanjem, ali i osjećajem, inspiracijom. Nema stvaranja bez duha“ rekao je zadarski župan Stipe Zrilić, istaknuvši da bez obzira na materijalna bogatstva u svijetu, čovjek nije našao zadovoljstvo i mir.

„U vrijeme došašća trebali bismo očekivati darove duha. Nažalost, očekuju se materijalni darovi. Neka izložba potakne na promišljanje o vjeri, miru, sebi, drugima, kuda ide čovjek, što radi čovječanstvo i zašto nam nije dobro kad nam je Bog dao da bude dobro“ potaknuo je župan Zrilić. Sveti Pismo je ikonografski atlas, podsjetio je na misao Chagala nadbiskup Želimir Puljić, istaknuvši:

„Crkva treba umjetnost i umjetnike. Umjetnici zahvaljuju kad naiđu na razumijevanje Crkve. Crkva treba umjetnost kako bi uspješnije prenosila poruku koju joj je Krist povjerio te učinila shvatljivim očaravajući svijet duha i nevidljivog Boga. Umjetnost ima tu sposobnost, kako je rekao Ivan Pavao II., zgrabiti svijet duha i pretočiti ga u boje, oblike, zvukove, koji poma-

žu intuiciji gledatelja i slušatelja, a da pritom ne liši poruku njene transcendentalne vrijednosti i otajstvenog sjaja“ poručio je mons. Puljić.

Podsjetio je kako je u Starom Zavjetu bila zabrana Boga vizualno predstavljati, jer Bog nadilazi sve materijalne prikaze. „Ja sam onaj koji jesam, predstavio se Jahve Mojsiju na Sinaju. Otkad je došla punina vremena, a Bog postao čovjekom u Isusu Kristu, ta je činjenica dala ohrabrenje i izazov kršćanima na razini umjetničkog stvaranja. Tako je nastao procvat ljepote koji je iz otajstva ljepote crpio životni sok“ zaključio je mons. Puljić.

Do 11. siječnja posjetitelji će moći razgledati djela 31 istaknutog hrvatskog slikara i kipara. To su: N. Ančić, B. Bartulović, V. Blažanović, J. B. Dini, I. Ćavar, Z. Čular, B. Dorotić, K. Grenc, M. Jurković, K. Kovačić, D. Kwitakowski, T. Lončar, M. Ljubičić, A. Mamuša, J. Marinović, V. Meglić, B. Mogilevskij, A. B. Peruzović, H. M. Peruzović, J. Poljan, Z. Pozaić, D. Radić, B. Ružić, B. Salavarda, Đ. Seder, S. Sikirica, A. B. Švaljek, J. Švaljek, P. Ujević, S. Vidmar i M. Vidović.

Izložbu su postavili Galerija hrvatske sakralne umjetnosti Laudato i Narodni muzej Zadar, uz podršku Zadarske županije i Grada Zadra. Događaj je upriličen u sklopu Krševanovih dana kršćanske kulture u organizaciji Zadarske nadbiskupije. Pjesme Zlatnih krila i Naš Bog je velik izveo je Zbor mladih Belafuža.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA – EUHARISTIJSKA EVANGELIZACIJA, DR. JURAJ BATELJA

‘Euharistijska evangelizacija u župama Zadarske nadbiskupije, Administrature i Administracije’ tema je dr. Jurja Batelje koju je izlagao na svećeničkoj rekolekciji u srijedu 26. studenog u dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. Euharistijska narav kršćanskog života povezuje život kršćanina s nedjeljom i sviješću crkvenosti, rekao je predavač. U povijesti euharistijskih kongresa Crkve u Hrvata osobito značajni su kongresi u Preku 8. rujna 1925. g., koji je okupio četiri tisuće vjernika i u Benkovcu, koji je 10. srpnja 1938. g. okupio dvadeset tisuća vjernika iz osamdeset župa Ninske i Šibenske biskupije u procesiji dugoj dva i pol kilometra. Održani su u prostoru Apostolske administrature (Preko) i Apostolske administracije (Benkovac) tj. u dijelu Zadarske nadbiskupije koji je bio unutar Države Hrvata, Srba i Slovenaca, odnosno Kraljevine Jugoslavije. Euharistijski kongres u Benkovcu osobito je bio očitovanje sklada Crkve i naroda, ljudi su žarko sudjelovali unatoč lošoj prometnoj povezanosti, a zaključni blagoslov je bio podijeljen pred novim Hrvatskim katoličkim domom. U Rezolucijama s tih kongresa koji su završeni posvetom hrvatskog naroda euharistijskom Srcu Isusovom, potiče se: Budimo euharistijski narod, živimo euharistijskim životom, odgajajmo euharistijsku mladost. Glavni pokretač euharistijske evangelizacije bio je šibenski biskup Jerolim Mileta, upravitelj Apostolske administracije.

„Kongresi su promicali misao zajednice i zajedništva kao zajedničkog dobra svih ljudi. Rezolucije objavljene uz njihovo održavanje poručuju da su međuljudski odnosi narušeni zbog isključivanja Boga iz svijesti čovjeka. U euharistiji kršćanin može naći snagu za izdržati u svijetu materijalizma, euharistija je lijek socijalnoj nevolji i sredstvo pravog mira“ rekao je Batelja, dodavši da su vjerski život i nacionalnu svijet budili i produbili narodne nošnje, instrumenti, glazba, puk svih uzrasta, crkvene zastave i barjaci, svećenici i redovništvo, propovijednici

i isповједници, značke i sličice, zborovanja, is- povijedanja, primanja pričesti i euharistijska klanjanja. „Premda je u prvoj polovici 20. st. Zadarska nadbiskupija bila podijeljena, Božji narod je sačuvao vjerodostojnost slaveći, časteći i blagujući euharistiju, kao zalog jedinstva među ljudima različitih političkih uvjerenja i nacionalnih statusa, ali prepoznatljivih u kršćanskom svjedočenju“ istaknuo je Batelja.

Opisavši ga kao apostola euharistije, Batelja je rekao da je biskup Mileta i u Šibenskoj biskupiji potaknuo održavanje euharistijskih kongresa: u Šibeniku (1931.), Tisnom (1932.) i Primoštenu (1939.). Mileta je bio član Stalnog euharistijskog odbora Biskupske konferencije te je sudjelovao na Euharistijskom kongresu u Zagrebu, 18./19. kolovoza 1923. g. Euharistijski kongres je održan i u Dubrovniku 18. srpnja 1937. g., kad je prihvaćena Rezolucija koju je donio Permanentni odbor euharistijskih kongresa u državi, u kojoj se potiče da vjerska društva budu posvećena euharistijskom pokretu, svetkovaju nedjelje i blagdane, unatoč nastajanju javnih vlasti da u nedjelju organiziraju događaje koji djecu i odrasle odvlače od Crkve. Pozvalo se na borbu protiv sadržaja školskih udžbenika koji vrijeđaju i izruguju vjerske osjećaje i iskrivljuju vjerske istine.

Svijest o važnosti euharistijskih kongresa bila je živa i u dijelu Zadarske nadbiskupije pod Italijom. Od 1932. do 1940. g., na poticaj zadarskog nadbiskupa Petra Dujma Munzanija, održani su brojni euharistijski kongresi. Munzani je bio pobožan prema Presvetom Oltarskom Sakramentu i nastojao je da se u svakoj župi proslavi euharistijski kongres. Na njima je sudjelovao, a održao je predavanja i na nacionalnom euharistijskom kongresu u Italiji i u talijanskim biskupijama. Htio je da se nakon župnih i dekanatskih kongresa održi Prvi biskupijski euharistijski kongres. O tome piše u ožujku 1936. g. u Pismu papi Piju XI., podsjećajući na audijenciju od siječnja te godine, kad je zamolio papin blagoslov za kongrese u Nadbiskupiji koji bi povezali 20. obljetnicu njegovog biskupstva i 25. obljetnicu njegovog svećeničkog ređenja. U veljači 1936. g. Mun-

zani piše svim župnim uredima odredbe o održavanju euharistijskih kongresa; da se osnuju župni odbori za njihovu pripremu; župni euharistijski kongres treba trajati barem tri dana, ne mogu se preklapati istovremenim održavanjem u više župa. Potiče svećenike na preplatu na reviju ‘Svećenici klanjatelji’ te da se župni uredi preplate na glasilo ‘Djela za euharistijske kongrese’. U svibnju 1938. g. pozvao je svećenike da se u crkvama prikupljaju prilozi za Međunarodni euharistijski kongres u Budimpešti (25.-29. svibnja 1938.).

Povodom euharistijskog kongresa u Malom Lošinju, Munzani u Pismu upozorava: „Pobožnost euharistijskom Isusu ne smije se sastojati samo u izvanjskoj svečanosti, bez unutarnjeg odgovora Bogu. Izvanjska svečanost mora biti izraz duha kršćanskog života koji oživljuje nutrinu“. U kolovozu 1938. g., uz euharistijski kongres u Orlecu na Cresu o temi ‘Euharistija i svećeništvo’, Munzani piše da je euharistijski život najbolje sredstvo za liječenje zala koja pritišću čovječanstvo u društvenim i međunarodnim razmiricama, nemoralu, egoizmu, nepoznavanju istina vjere, te kako u euharistiji pojedinci i narodi nalaze vez jedinstva i bratstva bez kojeg nema mira. Kongresi su održani i u Susku, Štivanu, Osoru, Velikom Lošinju, Malom Lošinju, Beliju, Dragozetićima, Nerezinama i drugdje.

Glavni začetnik euharistijskog pokreta u svim hrvatskim krajevima je bio franjevac Provincije sv. Jeronima, o. Hugolin Didon. Objavio je brojne letke, tri euharistijska molitvenika, a 1908. g. pokrenuo je Euharistični priručnik. Izlazili

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

su brojni euharistijski časopisi; mjesečnik SS. Eucharistia pokrenut je 1900. g. žarom biskupa Antuna Mahnića, Sacerdos Christi u Zagrebu pokreće Sluga Božji Josip Lang. Časopisi su donosili čudesa po euharistiji tijekom stoljeća, životopise njenih štovatelja i drugo. Značajnu ulogu u promišljanju i pripremi euharistijskih pobožnosti imali su i vjesnici biskupija, katolički dnevničari i tjednici: Katolički list, Hrvatska straža, Glasnik Srca Isusova i Marijina, Vrhbosna i dr. Batelja je istaknuo da su bratovštine Tijela Kristova i Presvetog sakramenta među najstarijima u Crkvi. Početkom 16. st. promicale su pobožnost prema Presvetom oltarskom sakramantu, pridonoseći svečaniju procesiji Tijelova, praćenju nošenja svete pričesti umirućima i ostalo. Početkom 19. st. francuska vlast u hrvatskim krajevima ukinula je brojne bratovštine i pljenila njihova dobra, no bratovštinama Presvetog sakramenta je ostavila slobodu djelovanja.

‘Bratovština Tila Isusova’ osnovana je u Pašmanu 1630. g. Iz 1694. g. je matrikula ‘Suetoga Sacrementa na Silbi Scule Scup Tella i Karvi Isukarstove’. Bratovština ‘Corpus Domini – Tila Isusova’ osnovana je u Sutomišću u 17. st., a 1791. g. u Banju. ‘Bratovština Presvetog Sakramenta’ u zadarskoj katedrali sv. Stošije osnovana je 1505. g., a u Kalima 1675. g. Batelja je naveo i niz drugih župa u kojima su djelovale bratovštine. U Nadbiskupiji se održavala pobožnost 40-satnog klanjanja. U Zadru su nikla prva društva Svagdanjeg klanjanja, Počasne straže, Počasnih dvorkinja i Društvo pravih Isusovih prijatelja. Društvo ‘Maleni podvornici Presvetoga Sakramenta’ utemeljeno je u crkvi sv. Frane u Zadru 1910. g., okupivši petsto dječaka i djevojčica. ‘Maleni podvornici Svetootajstvenog Isusa’ osnovani su u Arbanasima 1910. g. Te je godine svetootajstvenom Isusu posvećena župa Pag. Iz snažne vjere u euharistiju nicala su zvanja, uglavnom glagoljaška, istaknuo je Batelja. Iz Oliba je zareden 181 svećenik glagoljaš, iz Sali 157, Ugljana 147, Silbe 137, Sutomišćice 152, Molata 131, Žmana 114, Pašmana 106 te Luke 74. Značajan je doprinos i Društva svećenika klanjalaca koje je 1879. g. počelo u Francuskoj,

odakle se proširilo Europom. Osobiti zamah u Hrvatskoj dao mu je zadarski nadbiskup Matej Dujam Dvornik.

KONCERT BISERA BAROKNE GLAZBE U ZADARSKOJ KATEDRALI

Na koncertu bisera barokne glazbe održanom u petak 28. studenog u katedrali sv. Stošije u Zadru nastupila je istaknuta hrvatska flautistica Ana Domančić Krstulović i renomirani hrvatski orguljaš Mario Penzar. Okupili su veliki broj posjetitelja među kojima je bio i zadarski nadbiskup Želimir Puljić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije mons. Josip Lenkić i drugi svećenici. Nadbiskup je zahvalio izvođačima na meditativnom doživljaju kojeg su posredova-

li svojim izvedbama, rekavši da je i to primjer na kojem se vidi kako glava izniče iz kršćanske kulture. Istaknuo je da je i taj događaj u sklopu Krševanovih dana kršćanske kulture pravi uvod u došaće u čije dublje poniranje njegovog sadržaja može pomoći i glazba. Izvedena su sljedeća djela: Benedetto Marcello – Sonata G-dur, Jean Marie Leclair – Sonata G-dur, op. II, br. 5, Michel Blavet – Sonata op. III, br. 2, Carl Philipp Emanuel Bach – II Sonata D-dur, A.W, br. 126, Georg Friedrich Händel, IV Sonata a-moll, op. I, br. 4 i Antonio Vivaldi – IV Sonata. Händel i Bach su najsjajniji predstavnici njemačkog kasnog glazbenog baroka. Händelov virtuozan rukopis potvrđuje tehničku zahtjevnost skladbe, ali i visoku razinu sviračke vještine flautista, koju je izvrsno interpretirala Krstulović. I ostali izvedeni skladatelji reprez-

entativni su predstavnici impozantnog baroknog opusa oratorijske ostavštine pisane za različite solo instrumente, komorne i orkestralne sastave.

“Orgulje su najveći, snažan i moćan crkveni instrument, ali na tom koncertu su bile u službi ‘manje’ flaute. Orgulje u sebi inače sadržavaju oko pet tisuća svirala flauta. Na koncertu je zvuk orgulja bio izrazito fin, rafiniran, minimalan, a taj sklad i usklađenost ‘velikog’ i ‘male-nog’ instrumenta simbolizira i poruku došašća i otajstva Božića kojem idemo susret. Svijet mora utihnuti, da bi se čulo Jednoga, a to je Krist koji dolazi. To kako su inače snažne orgulje zvučale nježno, prilagođeno, ‘služeći’ flauti, simbolizira kako se veliki Bog u rođenom djetetu Isusu nježno spustio malenom čovjeku, želeći na najljepši način uskladiti dvije naravi, božansku i ljudsku. Veliki Bog se u svome sinu Kristu podložio malenom čovjeku” rekao je mo. Žan Morović, regens chorii zadarske katedrale, također zahvalivši svim sudionicima kao onaj koji je do-prinio organizaciji još jednog velikog glazbenog događaja koji je dar zadarskim ljubiteljima kul-ture i glazbenog sakralnog opusa.

MATE DUJAM DVORNIK – KOLOKVIJ O ZADARSKOM NADBISKUPU (1901.- 1910.); IZLAGANJE ANTE GVERIĆA

‘Zadarska nadbiskupija u vrijeme tranzicije između nadbiskupa Mate Dujma Dvornika i nadbiskupa Vinka Pulišića’ tema je predavanja Ante Gverića, prof., ravnatelja Državnog arhiva u Zadru, koju je izložio na kolokviju o zadarskom nadbiskupu Mati Dujmu Dvorniku održanom u četvrtak 27. studenog u dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru povodom stote godišnjice Dvornikove smrti.

„Dosad se nije značajnije pisalo o povijesti Zadarske nadbiskupije i društveno-političkoj prošlosti Zadra u prvoj polovici 20. st., za vrijeme i nakon Prvog svjetskog rata. Ti su događaji važni za povijest Zadara i Nadbiskupije, jer oslikavaju politiku i odnose tadašnjih centara moći: Bečkog dvora, vatikanske diplomacije, dalmatinskih crkvenih i političkih čim-

benika. Oslikavaju i položaj Katoličke Crkve u Monarhiji, koji je u odnosu na današnje prilike bio povlašten. Temelj tog odnosa je Konkordat sklopljen 1855. g.“ rekao je Gverić, istaknuvši da je Dvornikova ostavka na službu zadarskog nadbiskupa prethodila ostavkama njegovih nasljednika Pulišića 1922. i Munzanija 1948. g. Ostavke trojice nadbiskupa redom, u tri različita režima, oslikavaju crkvenu i političku zbilju Zadra u prvoj polovici 20. st. Gverić je opisao kontekst Dvornikove ostavke: to je razdoblje od veljače do lipnja 1910. g., to jest od imenovanja Vinka Pulišića, tadašnjeg šibenskog biskupa za apostolskog upravitelja Zadarske nadbiskupije, do njegova imenovanja nadbiskupom ordinarijem u lipnju 1910. g. Širi period tranzicije u smjeni Dvornika obuhvaća razdoblje od Dvornikove bolesti u studenom 1906. g., kada je doživio moždani udar, do listopada 1910. g., tj. Pulišićevog ustoličenja za zadarskog nadbiskupu.

U drugoj polovici 19. st. narodni preporod u hrvatskim zemljama bio je povezan s praksom staroslavenskog (glagoljaškog) bogoslužja. Tzv. borba za glagoljicu značila je borbu Hrvata za nacionalnu emancipaciju i postizanje nacionalne integracije, rekao je Gverić. Od enciklike ‘Grande Munus’ (1880.) pape Lava XIII. do pred Prvi svjetski rat, staroslavensko bogoslužje u liturgiji bilo je goruće pitanje kako austrijske i vatikanske diplomacije, tako i običnog kapelana u našim krajevima. Vladajućima u Austro-Ugarskoj to je bilo važno političko pitanje jer je moglo i kod drugih slavenskih naroda u Monarhiji buditi slične težnje i tumačiti se u kontekstu sveslavenskog okupljanja. „S obzirom

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

na Dalmaciju, pozicija zadarskog nadbiskupa u tim previranjima bila je najdelikatnija. Trebao je provoditi upute Svetе Stolice, ali i podupirati politiku državnih vlasti. I nacionalno miješani sastav klera u Zadru dodatno je otežavao postupanje koje nije moglo biti lišeno nezadovoljstava s bilo koje strane“ rekao je Gverić, upozorivši da odnos ordinarija prema glagoljici nije određen njihovom etničkom pripadnošću. Dapače, glagoljicu je najviše suzbijao Hrvat, dubrovčanin Grgur Rajčević, koji je bio zadarski nadbiskup od 1891. do 1899. g. Zadarski nadbiskupi, Talijani Godeassi (1843.-1861.) i Maupas (1862.-1891.), u nekom su je periodu čak poticali, a Giovanni Borzatti je 1900. g., kao kapitularni vikar u vrijeme sedes vacantia nakon Rajčevićeve smrti, ukinuo Rajčevićevu zabranu glagoljanja iz 1899. g.

Pape Lav XIII. i Pio X.

Tada je biskupska stolica bila prazna više od godinu i pol dana, te su odabirom Dvornika 1901. g. na čelnu crkvenu službu u Dalmaciji borci za glagoljicu od njega očekivali da će ih snažno zagovarati u provođenju glagoljice. „Dosta općenito i uz neke rezerve može se reći da je odabir Dvornika bio rezultat slavenofilske politike pape Lave XIII. i politike Bećkog dvora koja je na početku 20. st. nastojala držati pod kontrolom talijanski autonomistički element u Dalmaciji. No, nakon smrti Lave XIII. u kolovozu 1903., dolazi do sasvim nove politike Svetе Stolice prema hrvatskoj povlastici uporabe staroslavenskog jezika u liturgiji. Papa Pio X. nije bio poput svog prethodnika sklon Slavenimama te je u njegovo vrijeme Kongregacija za obrede izdavala dekrete koji su ograničavali uporabu glagoljice u liturgiji (1906. i 1910. g.) Njih su naši biskupi različito tumačili i primjenjivali, pa je u Dalmaciji vladalo prilično konfuzno stanje koje je išlo na ruku političarima koji su to pitanje iskorištavali za svoje interesе“ rekao je Gverić.

Biskupsko ređenje Borzattija

Ravnatelj Državnog arhiva u Zadru opisao je i prilike uz važan trenutak u Dvornikovom upravljanju Nadbiskupijom. To je biskupsko ređenje (u ožujku 1907. g.) Giovannija Borzat-

tija, zadarskog svećenika i kanonika s izrazitim ambicijama u crkvenoj karijeri i neskrivenim talijanskim nacionalnim osjećajem. To je neочекivano imenovanje u zadarskoj, hrvatskoj javnosti tumačeno skandaloznim, protiv glagoljice i Dvornika. Obavljen je gotovo tajno, za vrijeme Dvornikova odsustva radi oporavka od moždanog udara kojeg je doživio četiri mjeseca ranije, u studenom 1906. g. „Borzattijevo imenovanje biskupom bio je događaj gotovo bez presedana, tim više što nije poznavao hrvatski jezik, a kao pomoćni biskup trebao je pastoralno djelovati u dijecezi gdje je izvan Zadra katoličko stanovništvo bilo isključivo hrvatsko. Da ti motivi nisu bili pastoralne nego druge naravi, dokazuje i što je Borzattija u Rimu zaredio državni tajnik kardinal Merry del Val“ rekao je Gverić, dodavši da je to učinjeno mimo znanja dalmatinskog episkopata, Dvornika i Dalmatinske vlade koja je u takvim postupcima imala proceduralnu ulogu. U Borzattijevo imenovanje bili su umiješani i zadarski talijanski politički krugovi. „S obzirom na dostupnu dokumentaciju, Borzattijevo imenovanje treba razumjeti kao namjeru Svetе Stolice da se postupno započne rješavati problem Dvornikova otpora neprovodenju dekreta Kongregacije obreda 1906. g. Dvornik Svetoj Stolici nije dostavio popis glagoljaških župa, kako je to zahtjevala Kongregacija obreda te je time opstruirao provođenje dekreta“ rekao je Gverić. Istaknuo je i da Sveti Stolica Borzattiju nije postavila za biskupa s namjerom da preuzme upravu Nadbiskupijom, inače bi ga imenovala koadjutorom. Borzattijevo nepoznavanje hrvatskog jezika i njegovi politički nazori priječili su takvo rješenje, ali čin je bio poruka.

Dvornikova ostavka i Pulišićevi imenovanje

Nakon Borzattijeva ređenja u Rimu, Dvornik je za generalnog vikara postavio kanonika Stolnog kaptola Andela Piasevolija. Iako je Borzatti bio biskup, Dvornik mu nije povjeravao nikakve službe. U ljetu 1908. g. Sveti Stolica je počela s pripremama Dvornikove smjene i zbog njegove nemoći da u bolesti upravlja Nadbiskupijom. U ožujku 1909. g. odlučeno je da ga naslijedi šibenski biskup Vinko Pulišić. Uz njegove sposobnosti, time se poštivala i tradicija da se

metropolitom imenuje jedan od sufraganskih biskupa. No, Dvornik nije samovoljno htio dati ostavku. Stoga je Sveta Stolica odlučila Pulišića imenovati apostolskim administratorom i tako lišiti Dvornika svih ovlasti kao nadbiskupa i ordinarija, nakon čega bi bio prisiljen dati ostavku. Pulišić je uvjetovao svoje prihvaćanje time da Sveta Stolica privremeno ne inzistira na provođenju zadnjih dekreta koji reguliraju uporabu staroslavenskog jezika u liturgiji, znajući koliko je to pitanje delikatno i koliko se koristi u političke svrhe. „Pulišić je jako teško podnosi napetu situaciju oko Dvornikove smjene i Borzattijeva očekivanja da ga rehabilitira imenovanjem za generalnog vikara. Novinski napisi i iskorištavanja tog slučaja u političke i stranačke svrhe posebno su mu teško padali. Toliko da je papi ponudio ostavku na zadarsku administraturu, koja je vodila k imenovanju nadbiskupom i metropolitom, ali i na službu šibenskog biskupa“ rekao je Gverić, dodavši da su u te događaje bili uključeni najviši crkveni službenici, papa, nuncij, biskup, mnogi političari, domaće i strane novine. „Dvornikova smjena i slučaj oko Borzattija imali su odjek jer su bili iskorišteni od političara, i to ponajviše hrvatskih političara, zadarskih svećenika Prodana i Bianchinija, koji su u svojim glasilima Dvornikovu smjenu tumačili kao osvetu Rima zbog njegova blagonaklonog stava prema glagoljici u liturgiji i kao napad talijanstva na hrvatstvo. To unutar-crkveno pitanje politikanski su iskorištavali i talijanski iridentistički krugovi u Italiji i Zadru. No, Borzatti nije bio opcija ni Beč ni Rima. Bio je previše italianofilski i kroatofofno raspoložen da bi jamčio stabilnu crkvenu i političku situaciju u Zadru i Dalmaciji. Njegovo imenovanje nadbiskupom i metropolitom naroda čijeg jezika uopće nije poznavao bio bi događaj bez presedana u novoj crkvenoj povijesti“ rekao je Gverić.

Dvornik je krajem veljače 1910. otisao u Beč kako bi kod nuncija, ministra bogoštovlja i samoga Cara, ishodio odustajanje od planirane smjene. Ipak, sredinom travnja predao je ostavku. Car je imenovao Pulišića nadbiskupom 20. svibnja, papa je potvrđio imenovanje 16. lipnja, a ustoličenje Pulišića zadarskim nadbiskupom je bilo 30. listopada 1910. g.

ZADARSKI NADBISKUP MATE DUJAM DVORNIK – KOLOKVIJ UZ STOTU GODIŠNJCU NJEGOVE SMRTI

Kolokvij o zadarskom nadbiskupu Mati Dujmu Dvorniku (1847.-1914.) održan je u četvrtak 27. studenog u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru povodom obilježavanja stote godišnjice njegove smrti. Dvornik je bio zadarski nadbiskup od 1901. do 1910. g.

U organizaciji Zadarske nadbiskupije i Sveučilišta u Zadru, teme i izlagači su bili: ‘Društveno-političke prilike u Zadru i Dalmaciji na prijelazu 19. i početkom 20. st.’ (prof. dr. Ante Bralić), ‘Život i djelovanje Mate Dujma Dvornika prije njegova imenovanja za zadarskog nadbiskupa’ (prof. dr. don Slavko Kovačić), ‘Zadarska nadbiskupija u vrijeme tranzicije između nadbiskupa Mate Dujma Dvornika i nadbiskupa Vinka Pulišića’ (Ante Gverić, prof.) i ‘Mate Dujam Dvornik – crtice o životu i putosvitnice jednog zadarskog nadbiskupa (mons. dr. Pavao Kero).

Životopis Dvornika

Dr. Kovačić je predstavio Dvornikovu biografiju. Mate Dujam Dvornik je rođen 10. travnja 1847. g. u Splitu u marljivoj trgovacko-posjedničkoj obitelji s desetero djece. Posjednički stan

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

tus, koji se pripisivao njegovoj majci, uključivao je i pravo glasa. Mate je upisan u prvi razred s četiri godine i sedam mjeseci. To je bilo protuzakonito, pa je u imenik upisano da je imao sedam godina pri upisu u školu. Bio je darovit te je u devetoj godini završio osnovnu školu. Tada je u Splitu upisao klasičnu gimnaziju. Maturu je položio s odličnim. U četrnaestoj godini postaje klerik, ali ne živi u sjemeništu, što je bilo rijekost. Imao je obveze u molitvi u katedralnom koru.

Bogosloviju pohađa od 1864. g. u Zadru i Beču, na Zavodu za višu naobrazbu svećenika iz cijele Monarhije, Augustineum. U Beč je došao u 21 godini života, a taj su Zavod pohađali i Strossmayer, Bauer, Rački. Nije bio svećenik, pa je poslan na studij. Kao bogoslov je imao odlične ocjene te je dobio stipendiju za školovanje na bogosloviji. Po propisu Tridentskog sabora trebao je imati 23 godine za studij bogoslovije. Bio je sklon učenju jezika, znao je njemački, talijanski, a u Beču je upisao i arapski jezik. Prvi ispit rigoroz je položio 1869. g., zatim je pripremao ispit Dogmatski rigoroz. U bečkoj katedrali sv. Stjepana primio je đakonat.

Za svećenika je zaređen 31. listopada 1869. g. u Splitu. Od 1870. do 1884. profesor je na bogosloviji u Zadru. S 37 godina natječe se za kanonika. Po povratku u Split, splitski biskup ga imenuje 1884. g. kanonikom splitske katedrale i za ravnatelja splitskog sjemeništa (1884. - 1888.). Obavlja i niz drugih službi. Na svoj zahtjev, nakon četiri godine razriješen je te službe i imenovan gradskim župnikom katedrale u Splitu.

U toj službi ga je zateklo imenovanje zadarskim nadbiskupom, o čemu je obavešten 30. travnja 1901. g. Za biskupa je posvećen u crkvi Sv. Marije na Trajanovu forumu u Rimu 29. rujna 1901., a ustoličen je u Zadru 20. listopada 1901. g. Dvornik je teško obolio 1906. g. i više nije mogao obavljati dužnosti. Liječio se u Zadru i Beču. Pod pritiskom vlasti i Crkve 20. svibnja 1910. g. morao se odreći svoje službe i povući u mirovinu. Od tada je živio na Sušaku, izvan Dalmacije. Odatle se u srpnju 1914. g. uputio na hodočašće u Svetu Zemlju. Na putovanju mu je

pozlilo i umro je 14. srpnja 1914. g. u Carigradu, u austrijskoj bolnici u europskoj četvrti Pera. Pokopan je u tamošnjoj biskupskoj grobnici.

Pronalazak groba u Carigradu

Baš uoči stote godišnjice Dvornikove smrti, dr. Pavao Kero je otkrio da se Dvornikov grob nalazi u katedrali Sv. Duha u Carigradu. Na kolokviju je izrazio želju da se tijelo nadbiskupa Dvornika vrati u Zadarsku nadbiskupiju. Grob je pronašao u petak 10. svibnja 2013. g. u kripti katedrale, gdje je kamenom pločom u srednjoj grobnoj niši označeno mjesto gdje počiva nadbiskupovo tijelo.

Na ploči je natpis na latinskom jeziku, s nadbiskupovim imenom: "MATTHIAS DWORNIK – OLIM ARCHIE-PISCOPUS IADERTINUS – PEREGRINUS CONSPOLI OBIIT – PRID. ID. JULII MCMXIV- – R.I.P." Prije toga, sa svećenikom don Nikolom, Kero je pregledao kroniku župe i u njoj pronašao zapis o nadbiskupovoj smrti na francuskom jeziku.

Dr. Kero navodi kako je vijest o smrti nadbiskupa Dvornika prenio dnevni tisak u domovini: tjednik Narodna obrana (Osijek) piše da je nadbiskupovo zauzimanje za slavensko bogoslužje 'glavni i jedini razlog da je morao ići u mir'; list Dubrovačke biskupije ističe njegovu ljubav prema svim ljudima, osobito siromasima: "Oznaka mu je bila Charitas Christi urget nos pa se nje držao osobito u očinskoj i požrtvovnoj ljubavi prema svakomu te u obilatoj darežljivosti u nabožne, karitativne i prosvjetne svrhe"; zagrebački list 'Hrvatski pokret' ukazuje na njegovo veliko rodoljublje, a sarajevski 'Napredak'

piše: „Hrvatski narodni kalendar na njegovu hrabrost da se odupre državnim vlastima i ostane svoj“. O njegovoju su smrti pisali i ‘Naša sloga’ iz Pule i ‘Obzor’ (popodnevni) iz Zagreba.

Dr. Kero je 2010. g. s hrvatskim svećenicima studentima iz Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu bio na hodočašću putovima sv. Pavla. Tada su se zaustavili u Carigradu i u katedrali Svetog Duha slavili misu. Tom prigodom Kero je pitao tamošnje svećenike znaju li za grob Dvornika. Dobio je negativan odgovor. Tada je osjetio snažan poticaj da se čim prije vrati i pronađe nadbiskupov grob. Godine 2013. to je učinio uz pomoć dobrotvora. U pratnji dr. Vjerana Kursara, uglednog turkologa i povjesničara, Kero je bio u Carigradu od blagdana Uzašašća Gospodinova 9. svibnja do ponedjeljka, 13. svibnja 2013. g.

Za to su vrijeme posjetili hrvatskog konzula Amira Muhametija, carigradskog patrijarha Bartolomeja I., nekadašnju austrijsku bolnicu u kojoj je, pretpostavlja se, Dvornik preminuo, crkvu sv. Ante povjerenu brizi konventualaca, crkvu sv. Marije in Draperis koju vode Mala braća franjevci i crkvu sv. Petra i Pavla u kojoj djeluju dominikanci. Na pitanje don Nikoli, kako 2010. g., kad je slavio misu u toj katedrali, svećenici nisu znali za Dvornikov grob, rekao mu je da nisu mogli znati jer je kripta dugo bila zapuštena i zatrpana pa se do groba nije moglo doći. Uređenju kripte pristupilo se 2012. g. S don Nikolom u župnom uredu Kero je pregledao maticu umrlih, no u njoj nisu našli spomen o smrti Dvornika, kao ni u katedrali i drugim spomenutim crkvama.

Kolokvij su prigodnim glazbenim nastupom obogatili učenici Glazbene škole Sv. Benedikta.

TRIBINA O DOŠAŠĆU I PALJENJE PRVE ADVENTSKE SVIJEĆE U ZADRU

„U došašću bi trebalo svoju sliku Boga prilagoditi Isusovoj slici Boga, a odreći se svoje slike o Bogu“, poručio je fra Andrija Bilokapić, provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima, na tribini o došašću koju je uoči prve adventske nedjelje u subotu 29. studenog održao u crkvi sv. Šime u Zadru. „Isus je rekao da je Bog sveti. To znači, drugaćiji Bog. Ljudi idu u crkvu pa se pitaju ‘Bože, zašto moram trpjeti?’ Teologija nema teoretskog odgovora na pitanje patnje, boli, razočarenja. Odgovor je sam Isus Krist koji čovjeku postaje sličan, a nadasve u življenu i podnošenju boli“ rekao je fra Andrija.

Tumačio je i stavove Ivana Krstitelja, koji je Krista najprije prokazao, izrekao da je on Mesija. „A kad se dogodilo da je Ivan dospio u zatvor i da čeka smrt, rekao je učenicima neka pitaju Isusa je li on taj koji treba doći ili drugoga da čekaju. To razočaranje u Isusa doživjeli su i svi njegovi učenici, njegova rodbina se razočarala. Ljudi se uglavnom razočaraju u Isusa u trenucima kad im prijeti opasnost“ upozorio je fra Andrija, istaknuvši kako Isus učenicima, kada posumnjuju u njegovo božanstvo u trenucima svojih životnih boli, ne odgovara teoretski, nego, kao kod sv. Ivana Krstitelja, kaže: ‘Javite, idite mojim učenicima, recite da slijepi progledaju, gubavi se čiste, tromi hodaju, siromasima se navješta kraljevstvo.’

„Isus je šokantan. Ne dolazi nam na način kakvim ga mi poimamo i očekujemo. Isus dolazi kakav on jest. Čudesna Isusu nisu od velikog značenja. Ta čudesna su samo znak. Ne samo da ljudi tjelesno progledaju, nego počinju drugaće živjeti, usvajaju Isusovu misao. Ne samo da neće ukrasti, nego i razdaju ono što njima pripada. Čovjek je bitno vjernik. Ako nije vjernik, onda je praznovjernik. Onda otajstvo Svetе trojice zamjenjuje trojstvom koji je oni izmislio, a sastoji se u moći, uživati i imati. Tada prihvata demona vlasti, demona posjedovanja i demona užitka“ upozorio je fra Andrija. Tumačeći značenje liturgijske godine u kojoj se pred vjernika iznosi otajstvo Krista, fra Andrija je

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

rekao da u došašću razmišljamo o iščekivanju i nadi. „Čovjek je biće nade koji puno očekuje od budućnosti. Zato je važno razumjeti riječ doček. Svi uvijek nešto čekamo, čekamo, a nikako dočekati. Jedini puni, pravi i istinski dočetak jest razmjena čovjeka s Gospodinom. Bog se očovječeće, a čovjek pobožanstvenjuje. Bog je nada. Dakle, samo Bog može biti obrazloženje naše nade. Nada čezne za ljubavlju koja se ispunja. A Bog je ljubav“ poručio je fra Andrija Bilokapić.

Nakon tribine u crkvi sv. Šime, puk se uputio na obližnji Trg Petra Zoranića gdje se drugu godinu zaredom četiri subote u došašću pale svijeće na adventskom vijencu. Paljenju svijeće prethodila je molitva koju je predvodio mons. Josip Lenkić, upravitelj svetišta sv. Šime i generalni vikar Zadarske nadbiskupije. U događaju su sudjelovali i zadarski nadbiskup Želimir Puljić, svećenici, redovnice, Katedralni zbor sv. Stošije s dirigentom Žanom Morovićem i drugi zainteresirani puk. Popraćeno pjesmom, prvu adventsku svijeću zapalila je obitelj Jurišić iz katedralne župe sv. Stošije. Otac Marino, majka Linda i njihovi sinovi: Matej, Ivan, Andrija i Šimun Petar. Kao angažiranim vjernicima, bila im je osobita radost što su izabrani zapaliti prvu svijeću. „U Zadru postoje mnoge obitelji koje žele svijetliti i svijetle na način da izgaraju za Crkvu i Krista u ovom vremenu. Služeći kao obitelj, želimo osobito u došašću biti svjedokom, da nas Duh Sveti nadahnjuje i vodi u otvorenosti Kristu i životu. Želimo biti znak da je brak moguća stvarnost. Trebamo biti vidljivi i poticaj, ohrabrenje drugima, da je s Bogom moguće prevladavati kušnje, živjeti istinsku obiteljsku sreću i ljubav koja se dariva. Želimo svakodnevnim življenjem i vjernošću sakramantu braka i Majci Crkvi svijet-

liti poput adventske svijeće“ poručila je obitelj Jurišić. Nakon toga, sudionici su se okupili na druženju uz fritule, kroštule i čaj, koje svake adventske subote uz taj događaj daruju obližnje konobe Skoblar i Mario. Zadarska nadbiskupija je zahvalna da ti vlasnici doprinose blagdanском ugođaju ususret Božiću darujući svoje sugrađane u prigodi molitvenog susreta paljenja adventske svijeće.

DAN VOLONTERA U ZADARSKOM CARITASU

„Nije lako priznati teško stanje u kojem se čovjek nalazi. Nitko ne voli biti ovisan, svatko voli svoju slobodu, autonomiju. A ljudi su u nevoljama. S jedne strane, treba učiniti sve da se ti ljudi ne osjećaju zaboravljenima, a s druge stane, tu pomoći treba činiti tako da se ne osjećaju poniženima. To nije lako“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić na Dan volontera u Pučkoj kuhinji caritasa Zadarske nadbiskupije u petak 5. prosinca u Zadru.

„Dobro je imati Dan volontera jer je u Hrvatskoj taj rad zanemaren. Uspoređujući ga s nekim drugim europskim zemljama, npr. Italijom, mi smo na počecima. Naši ljudi uskaču, rado prihvate pomoći i kad započnu, dugo ostanu u tom ambijentu. Jer osjete kako je lijepo biti blizu onima kojima možemo pomoći. Lijepo je pomoći starima, bolesnima i ostalima u potrebi. Nadam se da će zaživjeti taj vid pastoralnog rada, volontarijata, te imati korijena i plodova“ rekao je mons. Puljić koji je sa zadarskim gradonačelnikom Božidarom Kalmetom i njegovim suradnicima dijelio obroke korisnicima Pučke kuhinje. Potom je zajedno ručao s volonterima i djelatnicima Caritasa.

„Po obrok dolaze mladi i stari. Shvaćam da ne idu rado pred kamere. Ljudi ne vole da ih se pokazuje kao one kojima nešto treba. Bogu zahvalujem da postoji mogućnost da im se pomogne. Tužna je slika da su ljudi potrebni komada kruha i hrane. Lijepo je da društvo i Crkva mogu pomoći i pomažu. Sjećam se kako gospari u Dubrovniku nisu rado išli u pučke kuhinje, a bili su potrebni. Divim se ljudima koji

maju hrabrosti doći i zatražiti pomoć. Zato se treba s njima lijepo ophoditi, da ne bude povrijeđeno njihovo ljudsko dostojanstvo. Jer to je ispod dostojanstva, da čovjek ide tražiti kruh, ručak. Ali, treba učiniti sve da osjećaju da je to prirodno: društvo vam pomaže, vi ste u nevolji. Zašto se ne bi pomoglo čovjeku u nevolji“ potaknuo je mons Puljić.

Ravnatelj zadarskog caritasa don Ivica Jurišić zahvalio je volonterima na nesebičnosti kojom pomažu caritasove programe te im je mons. Puljić uručio zahvalnice caritasa. Među njima su Miro Zrilić (21) koji volontira devet mjeseci. Završio je poljoprivrednu školu. Svaki dan pomaže kuharicama, u caritasu je šest dana u tjednu, od 7 do 13 sati. „To me duševno ispunjava, da mogu pomoći. Uvijek ima gladnih. Slušate probleme ljudi koji dolaze, poistovjećujete se s njima. Nezaposlen sam, a tako mogu ispuniti dio dana i zadataka. Gledam to i kao posao, a ne volontiranje. Nema plaće za to, ali to nije važno, koliko je važnije da pomognem ljudima. Nije naporno, naviknuo sam se, ugodno je s kuharicama. Idem po kruh, djevojke čiste, ja nosim što treba. Nije mi teško, hoću to i zavolio sam to“ rekao je Miro.

Martina Jelinek (30) volontira dvije godine. Pere suđe u Pučkoj kuhinji, čisti namirnice. I ona je svaki dan u Pučkoj kuhinji. „Ti ljudi su potrebiti, nije im lako, treba suosjećati s njima. Volontiranje je za mene pomaganje ljudima u nevolji. Dodite jer će vam srce biti ispunjeno“ poručila je, kao i volonterka Zara Jurić (20): „Jaki smo, dodite s dobrim srcem i vidite“.

U zadarskom caritasu godinu dana djeluje program rane intervencije za djecu s poteškoćama u razvoju koji vodi Dijana Miočić. U njemu još rade logoped, rehabilitator i psihologinja. „Dječa se stalno prate i stalno se javljaju nova. Broj djece raste i uvijek je dobro došla pomoć volontera. Oni su stručni kadar koji već negdje radi. Manjak je stručnog kadra, pa dobro dođe njihova povremena volonterska pomoć“ rekla je Dijana, istaknuvši da su potrebe djece s razvojnim teškoćama i njihovih obitelji u Zadarskoj županiji velike. Više od 120 obitelji je prošlo kroz taj kabinet. Oko osamdeset djece je u stalnom tretmanu. Dolaze jednom tjedno ili svaki drugi tjedan, neki se prate mjesečno.

„Važno je da roditelji dobiju potporu i mogućnost savjetovanja sa stručnjacima u ranom razdoblju. Neka djeca su u tretmanu od rođenja. Prioritet imaju djeca do tri godine, ali primamo i stariju djecu, ako drugdje nisu dobili edukacijsko-rehabilitacijsku podršku. To su programi osposobljavanja adaptivnih vještina djece za svakodnevne aktivnosti, osposobljavanje u komunikaciji, poticanje jezično-govornog, emocijonalnog i socijalnog razvoja djece, kognitivnih vještina. Sve to radimo u suradnji s roditeljima. Roditelji su uvijek uz nas, pokazujemo im što i kako poticati kod djece na najprirodniji način, kroz svakodnevne aktivnosti. U kabinetu postoje slike zašto se nešto radi i s kojim ciljem“ rekla je Miočić kojoj je također dodijeljena zahvalnica Caritasa. Djecu šalju razne ustanove, neonatalogija zadarske opće bolnice, pedijatri, vrtići iz cijele županije i drugi pojedinci.

OTVORENA GODINA POSVEĆENOG ŽIVOTA ZA ZADARSKU NADBISKUPIJU

„Redovnici nemaju samo slavnu povijest koje se treba sjećati i koju treba pripovijedati, nego veliku povijest koju treba izgraditi. Gledajte u budućnost u koju vas šalje Duh, da s vama učini još velike stvari“ na tu je misao sv. Ivana Pavla II. u svom nagovoru uz otvorenje Godine posvećenog života za Zadarsku nadbiskupiju podsjetio fra Andrija Bilokapić, provincial franjevačke provincije sv. Jeronima. Godina je otvorena za vrijeme euharistijskog klanjanja koje je u katedrali sv. Stošije u Zadru u petak 5. prosinca predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Svi su vjernici pozvani na savršenu ljubav, no Bog mnoge potiče da odlučnije idu stopama njegovog Sina, te je nadbiskup poželio da Božji izabranici budu znak njegovog kraljevstva Crkvi i svijetu. Redovnici su obnovili svoja obećanja.

„Što bi bilo s Crkvom u Hrvata bez služenja redovnika? Kažu da nema tako malenog područja koje je dalo toliko redovničkih i svećeničkih zvanja. Tako slavna povijest redovnike Crkve u Hrvata obvezuje da se više otvore Duhu, da očiste svoje zrcalo, odnosno sebe i izrastu do mjere Kristove punine“ rekao je fra Andrija, podsjetivši na misao bl. Ivana Merza da su ute-meljitelji redovničkih zajednica u Crkvi korektivi, vrsta šok terapije Duha Svetoga za cijelu Crkvu. „Redovnici su zaista obnovili i obnavljaju Crkvu. Ta se terapija osobito rada u krizi Crkve“ naglasio je fra Andrija, istaknuvši misao sv. Ivana Pavla II.: posvećeni život u srcu Crkve odlučujući je čimbenik njenog poslanja

jer izražava najdublju narav kršćanskog zvanja i težnju Crkve zaručnice prema sjedninjenju s njenim zaručnikom.

Fra Andrija je govorio o redovništvu i tumačeći logo Godine posvećenog života. Golub kao znak Duha doziva prvu rečenicu iz Biblije kako je Duh Gospodnji lebdio nad vodama. „Duh je najbitniji čimbenik naše vjere. Sve se u Isusovom i Marijinom životu događa po Duhu Svetom. Po tom Duhu događa se bitno u sakramentima i služenju Crkve i vjerniku. Duh je bitni djelatnik otajstva Krista, on je oživljavatelj Crkve. Duh Sveti stavlja redovništvo u srce Crkve“ rekao je fra Andrija. Duh sjedinjuje Oca i Sina, Duh je jedan u Ocu, Sinu i u svakome od nas. Prikaz vode podsjeća da je ona uvjet života. „Postoji plodna voda u majčinoj utrobi i preporodna voda, voda krštenja. Einstein reče da je molekula vode savršenija od svega što je čovjek stvorio. Zametak života u plodnoj vodi nosi raskoš našeg čovještva, a po preporodnoj vodi po krštenju čovjek u sebi nosi otajstvo božanskog života“ rekao je fra Andrija.

Iz vode izranjavaju tri zvijezde. Simboliziraju označnice redovnika i svakog kršćanina. To je sklad Svetе Trojice, znak bratstva, zajedništva i ljubavi. „Bog je u sebi ja, ti i mi. Potreba čovjeka je ući u odnos s drugim, naći nadopunu i puninu sebe. Samo se u ljubavi i ljubljenome možemo spoznati“ poručio je fra Andrija. Zvijezde su i simboli Bogorodice i preporoditeljice. „Gospa je rodila Krista, a Isusova Crkva po sakramantu po krsnoj vodi izvodi naše preporođenje. To se zbiva po poslušnosti. Marija i Crkva slušaju, mole. Marija rađa, Crkva preporođa. Marija prinosi svoga sina, Crkva prinosi sebe“ rekao je fra Andrija. Crkva nas nosi u svojoj utrobi. U Crkvi bivamo preporođeni za Kraljevstvo nebesko.

„Crkva je majka, bitni čimbenik da dodemo do punine sebe i božanskog života na koji smo pozvani“ rekao je fra Andrija. Mozaični krug kao globus sastavljen od trokutića znači usklađenost i ljepotu. „Simbolizira svakoga od nas. Kao osobno i udruženo biće, možemo biti zrcalo Božje i zrcaliti Božju ljepotu, kad se volimo

u snazi Duha. U tom mozaiku postoji svatko sa svojom jedincatošću, talentima, dostojaštvom. Duh Sveti nosi globus“ rekao je fra Andrija.

Na logu su i riječi evanđelje, prorokovanje i nada. Evanđelje je poruka, radosna vijest o pobjedi. „Redovnici su osobito pozvani biti svjedoci pobjednika nad zlom, grijehom i smrću. Evanđelje je osoba Isusa Krista. U evanđelje ulaze oni koji žive zajedništvo povezani ljubavlju, u spoznaji svoje ljubljenosti u snazi Krista. Oni su trajanje evanđelja, trajanje Isusova pomazanja u svijetu. Zato su ljudi ujedinjeni Duhom zrcalo Boga. To je savršena pokaznica koju je osnovao Isus Krist. Krist nije ostavio zlatni predmet, knjigu ili hram, nego je ostavio kršćansko bratstvo koje nastavlja njegovo djelo i nosi evanđelje“ istaknuo je fra Andrija.

Proroštvo je dar Duha u službi zajednice. „Proroštvo je riječ koja otkriva Božju volju sada i ovdje. Božju volju nećemo otkriti manipulirajući riječima, nego načinom svoga postojanja, života, svojim ophodenjem s Bogom, ljudima i svime stvorenim“ zaključio je provincijal Bilokapić.

U želji da Godina posvećenog života bude približavanje evanđeoskim idealima i Božji poticaj na povratak izvorima, mons. Puljić je redovnike koji su sve ostavili i predali se Bogu potaknuo da oduševljeno idu za Kristom te u duhu siromaštva, čistoće i poniznosti vjerno služe Bogu i ljudima.

EUHARISTIJSKO KLANJANJE SA ZADARSKIM NADBISKUPOM U GODINI EUHARISTIJE

U Godini euharistije u Zadarskoj nadbiskupiji koji je završni dio trogodišnjeg obilježavanja Godine vjere u mjesnoj Crkvi, u katedrali sv. Stošije u Zadru prvog petka u mjesecu euharistijsko klanjanje predvodi zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Drugi takav molitveni susret održan je u petak 5. prosinca.

Prije izlaganja Presvetog oltarskog sakramenta i klanjanja, mons. Puljić je istaknuo da je Krist naša popedbina bez koje ne možemo putovati ovim svijetom. Potaknuo je da dublje uđemo u otajstvo euharistije koja je nezasluženi dar, a ublažava tugu napuštenih i bolesnih, prevladava sukobe i usmjerava idealu zajedništva. „Zauzetije slavimo svete tajne, osobito misu i euharistijsko klanjanje. Kad se to čini dostoјno i pobožno, pomažemo sebi i onima kojima smo poslani navješčivati Božju riječ. Euharistijski Krist je živi Bog među ljudima. Mesija i Spasitelj koji nas svojim tijelom liječi i hrani za vječni život“ rekao je mons. Puljić.

U nagovoru je tumačio uvodni obred u misu, istaknuvši da je misa vrsta audijencije kod Boga. Upozorio je da se ne pripremamo uvijek za misu posebnim, doličnim raspoloženjem, kao da idemo na audijenciju na koju nas poziva sam Bog. „Zato se na počeku kajemo i isповijedamo, nema spasenja bez oproštenja. Ne možemo se nadati nebu, ako nam Bog ne oprosti grijeha. Veliki glazbenici poput Beethovena, Mozarta, Schuberta, Verdija i drugi, natjecali su se tko će bolje s glazbene strane dati značenje toj mo-

litvi i tom vapaju. Osjećamo duboku čežnju i vapaj srca ukomponiran u tome 'Gospodine, smiluj se, Kyrie eleison!' Kao da je glazbenik osjetio našu nezahvalnu poziciju, odbačenih, ali i moć molitve koja spašava. Ljudi otkupljeni krvlju Božjeg Sina izvan su nebeske domovine, kao stranci i tudinci, ali nisu bez nade. To je smisao tog trostrukog zaziva: 'Gospodine, smiluj se'" rekao je nadbiskup Puljić.

Tumačio je i svečanu molitvu Crkve koja se zove zborna molitva. Ima tri dijela: obraćamo se Bogu Ocu riječima Bože ili svemogući vječni Bože. U drugom dijelu spominje se blagdan, a treći dio je uobličen u molbu koja izvire iz blagdanske misli. „Na početku svećenik kaže 'Pomolimo se'. To znači da smo svi pozvani priključiti se molitvi, ne samo stajati i gledati. Svršetak molitve se upravlja Bogu Ocu 'po Isusu Kristu, koji s Bogom ocem i Duhom Svetim živi i kraljuje u vijeće vjekova'. Crkva je zajednica grešnika. No, imamo pristup k Ocu po onomu koji je postao naš brat. Nikada nije zgrijeošio i zagovara nas kod Oca u nebu. Zato kažemo Bogu da to činimo po Kristu koji za nas moli i zastupa nas. Zaključujemo neka to učini, ne zbog nas koji toga nismo dostojni, nego zbog njegovog Sina koji je radi ljudi i našeg spasenja došao na zemlju" zaključio je nadbiskup Puljić koji je na kraju klanjanja puk blagoslovio Presvetim oltarskim sakramentom.

SVEČANA AKADEMIJA U SJEMENIŠTU ‘ZMAJEVIĆ’ UZ SVETKOVINU BEZGREŠNE – SV. TOMA AKVINSKI

Sjemeništari Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' proslavili su svetkovinu svoje zaštitnice, Bezgrešnu, akademijom u nedjelju 7. prosinca u dvorani sjemeništa u Zadru. Izveli su scenski prikaz 'Euharistija – Sveti Toma Akvinski', kojeg je priredio i režirao duhovnik sjemeništa don Stanislav Wielinski, te skladbu za klavirom i kao sastav tambura i mandolina.

Dinamičnom izvedbom približili su duh i um sv. Tome kojeg je odigrao sjemeništarac Marko Brzović, pokazavši čime je taj andeoski naučitelj, kako su ga zvali, ostavio neizbrisivi trag, združivši u sebi najveću učenost i promišljenost, s najdubljom pobožnosti i poniznosti. Toma je 1323. g. proglašen svetim, a 1567. g. crkvenim naučiteljem.

Sjemeništari su u dijaloškoj i pripovjedačkoj formi kao uvod u šest činova: Monte Cassino, Put, Školovanje, Sudjenje, Napulj i Smrt, te pjevanjem himana koje je napisao, posređovali misli tog mistika koji je napisao najljepše hvalospjeve, poput Hvali Sion Spasitelja, Usta moja uzdižite, Klanjam ti se smjerno. Od mnogih njegovih filozofskih i teoloških djela, najznačajnija je 'Teološka suma' koju je počeo pisati 1266. g. Nakon napisanih pet svezaka do 1272. g., nije dovršio to djelo. Toma je doživio duboko mistično iskustvo za vrijeme mise. Kasnije je rekao da je učinak viđenja takav da njegov um više nije tome dorastao, te da je sve što je dotada napisao 'čista slama' u usporedbi s tim duhovnim iskustvom. Prigodnu riječ je uputio rektor sjemeništa don Čedomil Šupraha.

U Godini euharistije u Zadarskoj nadbiskupiji, istaknuo je potrebu osobne euharistijske duhovnosti svake generacije sjemeništa, da euharistija bude glavni stup i nositelj vjere i poslanja Crkve. „U tom isječku povijesti od 12.-14. st. osjetili smo kako je Crkva u tek rođenim prosjačkim redovima sv. Dominika i sv. Franje ponovno razmišljala o najdubljoj

istini vjere, euharistiji. Razumskim normama ljudske poganske filozofije i vjeri pobožnog naroda ponudila je mistična iskustva svetih Alberta, Tome i Bonaventure. Dočarano je to u poznatom euharistijskom himnu koji se pripisuje sv. Tomi i dio je naše duhovne i kulturne baštine“ rekao je rektor Šupraha, istaknuvši značaj pobožne pričesti vjernika.

Naglasio je da su najveći teološki umovi Tome Akvinskog, mističara, skromnih redovnika poput blaženog franjevca Jakova Zadranića, brata Ivana Bonifacija Pavletića, fra Ante Tomičića, Padre Pija i tolikih majki i očeva koji su znai prenijeti vjeru potomcima, osobito bili pobožni prema Majci Božjoj i Presvetom oltarskom sakramantu.

„U 266 godina života marijanskog i euharistijskog zavoda i škole u sjemeništu, odgojeno je mnoštvo mladih duša koji su poslije kao pastiri bili nositelji euharistijske i marijanske pobožnosti, djelujući pastoralno u Zadarskoj nadbiskupiji i mjesnim Crkvama od Maribora i Križevaca do Drača. O prvom sjemenišnom Pravilu u našoj kući svakodnevno se služila euharistija i molila krunica. Ponosni smo na to, ali osjećamo se i sad odgovornima da tajnu Krista objavimo kako treba.

Često se pitamo: poznamo li to što činimo? Događa li se tu ono što stvarno, opipljivo oblikuje naš osobni i život male zajednice našeg zavoda? Jesmo li svjesni najvećeg otajstva i povijesnog kontinuiteta tog posvećenog prostora čiji smo mi živi kamen? Postižu li ti mladići u fizičkom, psihičkom i intelektualnom rastu,

u milosnom ozračju svakodnevne mise, svoju ljudsku i kršćansku zrelost za zauzeti život u Kristovom stilu?

Bez prepoznavanja Kristove blizine u euharistiji, bez iskustva poziva i zauzete zrelosti, neće se dostići istinski učinak euharistije. Bez tog vlastitog odgovora, moglo bi se dogoditi da euharistija ne bude puno više od dragih i lijepih obreda u kojima sjemeništarci rado i ponosno sudjeluju. To onda ne bi bilo kršćanstvo po Isusovom planu, nego salonsko kršćanstvo od kojeg je malo koristi za slavu Božiju i malo ljubavi za čovjeka“ poručio je rektor Šupraha, rekaši da je Godina euharistije poticaj razmišljati o tim pitanjima pod majčinskim okom Isusove i majke Crkve koja živi od euharistije. „Budno osluškujmo znakove vremena te u poniznosti tražimo rješenja za ovo vrijeme. Neka bude blagoslovjen sav trud koji se ugrađuje u njihov rast u dobi i milosti i u budućnost našeg naroda“ potaknuo je don Čedomil.

Zahvalio je svima koji pomažu život sjemeništa, djelatnicima i roditeljima sjemeništaraca, župnicima i redovnicima, razrednicima, profesorima i suradnicima koji pomažu njihov odgoj i obrazovanje. To su mons. Joso Kokić, ravnatelj Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar, prof. Tihomir Tomčić, ravnatelj strukove škole Vice Vlatković koju pohađaju sjemeništarci, don Jerko Gregov i don Šime Kevrić, Edi Obućina, prof. engleskog i talijanskog, Ivica Kinda, učitelj gitare i mandoline, Miljenko Bajat, prof. za klavir, prof. Igor Cecić, koji je pomogao pripremu pjevanja za tu akademiju.

Na akademiji je sudjelovao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić koji je pohvalio rad sjemeništaraca, bogatstvo prenesenih misli i poželio blagoslov njihovoj daljnjoj izgradnji na putu svećeništva.

Toma Akvinski je rođen 1225. g. u plemićkoj obitelji u dvoru Akvino u južnoj Italiji. Bio je ponizne, blage i ljubazne naravi, a jake tjelesne konstrukcije, pa su ga zvali ‘šutljivi vol’. Provodio je vrijeme u molitvi i razmišljanju. S pet godina roditelji ga daju na odgoj benedik-

tincima u samostan u Monte Cassinu. Kao nadarenog, poslan je na školovanje u Napulj, gdje upoznaje red sv. Dominika te sa 17 godina odlučuje, a s 21 godinom stupa u dominkance, siromašni red koji je živio od prosjačenja.

U Kölnu je Toma studirao kod sv. Alberta Velikog s kojim stječe osnovu za veći dio svoje teologije. Albert je bio toliko zadržan svojim učenikom da je rekao: 'Taj nijemi vol jednom će tako riknuti da će cijelim svijetom odjeknuti'. Toma je vjerovao u sklad vjere i razuma. Do tada je autoritet u teološkoj raspravi bila Biblija. Toma kroz svoj nauk uvodi novost tvrdnjom da je razuman argument autoritet za sebe, jer je Bog čovjeku podario moć rasuđivanja. Kad su sv. Alberta pozvali na najglasovitije sveučilište u Pariz, uvjetovao je da s njim ide i Toma. Tu se sprijateljio sa sv. Bonaventurom.

Albert Veliki se vratio u Köln i postao ravnatelj visoke škole, a Tomu uzima za svog glavnog pomoćnika. Tu je Toma zaređen za svećenika. U Parizu je doktorirao i s nepunih 26 godina postao profesor bogoslovlja. Umro je u opatiji Fossanova u 43. godini života, izgovarajući riječ 'Samo tebe, Bože'.

HUMANITARNA AKCIJA 'VUKOVARU ZADAR' HKUMST-a Zadar

Konvoj pomoći kao rezultat humanitarne akcije 'Vukovaru ZaDar' u organizaciji Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara Zadar stigao je u ponедjeljak 8. prosinca u caritas Vukovarskog dekanata sa skupinom od stotinu hodočasnika iz Zadarske nadbiskupije predvođenih počasnom predsjednicom te udruge s. Melhiorom Biošić i aktualnom predsjednicom Evom Zubović. Zadrani su dostavili i novčanu pomoć u iznosu od 21 440 kn koju su ljudi dobri volje darivali u sklopu završnog dijela akcije na zadarskom Narodnom trgu u subotu 6. prosinca. Zadrane su u Gradskoj vijećnici u Vukovaru 8. prosinca primili gradonačelnik Vukovara Ivan Penava i Božo Galić, vukovarsko-srijemski župan.

„Ako tom akcijom zadržimo barem jednu obitelj u Vukovaru, puno smo učinili. Zadar ne zaboravlja Vukovar. Tko srcem daje, najviše daje. Unatoč kišnom danu u subotu, Zadrani su bili ustrajni i opet velikog srca za Vukovar. Akciju su sjajno prihvatali i prepoznali svi građani. Znam ljudi koji su odvojili i zadnje od sebe, jer im je čast sudjelovati u svemu što je za Vukovar. Živimo i molimo za dan kad će Vukovar imati sve što zaslужuje i što mu pripada, da takvih akcija više ne treba” rekla je s. Melhiora u vukovarskoj vijećnici, istaknuvši da nijedan grad nije proliko toliko krvi u Domovinskom ratu te ga neizmjerno vole i cijene.

“I mi smo možda mali heroji jer smo ustrajali čineći dobro i nećemo prestati činiti dobro. Jako nas je ujedinila akcija 'Vukovaru ZaDar'. Dok god bude potrebno, mi ćemo dolaziti. I nama to znači. Donekle je to znak zahvale za silno junaštvo koje su Vukovarci podnijeli za nas” rekla je s. Melhiora, istaknuvši kako Vukovarci nikad nisu rekli da im trebaju slastice i igračke, nego samo namirnice: tjestenina, brašno, šećer, ulje, higijenske potrepštine. „To je borba za opstanak. Više od tisuću obitelji treba pomoći caritasa, trideset i pet ih treba drva za ogrijev. Uvijek je bilo teško, a sad su potrebni ne samo Vukovarci, nego i ljudi koji su došli iz poplavl-

jenih područja, pa se brinete i o njima“ rekla je s. Melhiora.

Gradonačelnik Penava je istaknuo da su tom akcijom Hrvati opet pokazali zajedništvo i potvrdu da im je Vukovar u srcu. „Mislim da je to i poruka svima koji su nam pokušali ukrasti Vukovar 18. studenog i svih ovih dana. Neki od tih ljudi su i zadnju kunu izdvojili da bi pomogli Vukovaru. Nisu to bogati ljudi i nisu bogati oni koji su napunili šleper pomoći. To su skromni ljudi koji su i 1991. g. bili tamo gdje su trebali biti, a ne negdje širom svijeta i po ne znam kojim zadacima. Pomoć je bitna, ali nije u prvom planu. Bitno je da je Vukovar svima u srcima. To je naš zadatak, nas u Vukovaru, ali i svih diljem Hrvatske, da se svi potrudimo. Jer mnogi se trude ukrasti nam Vukovar iz srca, ali na nama je da im to ne dozvolimo“ rekao je vukovarski gradonačelnik Penava.

Zadrani su ponovno pokazali ljubav prema Vukovaru, unatoč teškoj gospodarskoj situaciji, rekao je vukovarsko-srijemski župan Galić, zahvalivši na pomoći. „I Zadar i Vukovar su stradali. Sretan sam i zadovoljan da je hrvatski narod pokazao jedinstvo. Nadam se boljoj gospodarskoj suradnji između Zadra i Vukovara, da sutra i Vukovar procvjeta, naraste i pomaže i drugim krajevima“ rekao je Galić. U zahvalnosti Vukovaraca što će im dopremljena pomoć uljepšati Božić, izmijenjene su blagdanske čestitke. Zaključno su svi u Vijećnici zapjevali pjesmu o Vukovaru i domovini.

Zadrani su susreli i dr. Vesnu Bosanac, posjetili su bolnicu, Spomen dom Ovčaru, memorijalno groblje. U crkvi sv. Filipa i Jakova slavlјena je misa s domaćinom, župnikom fra Ivicom Jagodićem.

Akcija ‘Vukovaru ZaDar’ počela je 1. prosinca na način da su se u zadarskim školama i vrtićima sakupljali prehrabeni artikli i higijenske potrepštine.

Kako bi se organizirano pokrile sve potrebe, svaka škola i vrtić u Zadarskoj županiji prikupljali su određeni artikl, te je sve bilo proslijedeno u OŠ Šimuna Kožičića Benje u Zadru. Osam škola iz Zadarske županije prikupljalo je tjesteninu, dvanaest rižu, osam marmeladu, četiri brašno, pet šampone i kupke, šest ulje, sedam deterdžent za djecu a devet škola šećer. Na Narodnom trgu u Zadru, usprkos kiši, u glazbeno-scenskom programu sudjelovalo je trideset izvođača: zbor gimnazije Vladimira Nazora, učenici Medicinske škole Ante Kuzmanića, klapa Luna, Kalelarga, Libar, Karmel, Kontrada i drugi. Scenski prikaz ‘Iz tame u svjetlo’ izveli su mladići iz Cenacola u Jankolovici te dramska sekcija HKUMST-a Zadar. Zadrani su i na Trg donosili pakete pomoći, a prodavane su i rukotvorine koje su izradila djeca privatnih vrtića, kako bi se prikupilo više novca.

Glavni organizator akcije je HKUMST Zadar, pokrovitelji su Zadarska županija i Grad Zadar, a suorganizatori OŠ Šimuna Kožičića Benje, srednja Prirodoslovno grafička škola Zadar, Udruga Propela Zadar i Ross Media Consulting. Sponzori su Hrvatsko društvo skladatelja, tvrtka Odlagalište sirovina, Radio 057 i Antonio tours koji je darovao prijevoz pomoći do Vukovara. Novčana sredstva i dalje se mogu uplatiti na račun Caritasa Vukovarskog dekanata – župa sv. Josipa, Vukovar, na IBAN račun: HR0725000091102034879 kod Hypo Alpe Adria banke d.d. Vukovar.

MONAŠKO POSVEĆENJE BENEDIKTINKE MARIJE SKOLASTIKE BEŠKER

Obred monaškog posvećenja benediktinke Marije Skolastike Bešker i svečano euharistijsko slavlje u crkvi sv. Marije u Zadru u ponедjeljak 8. prosinca predvodio je o. Jeronim Marin, prior benediktinskog samostana na Čokovcu. Koludrica Skolastika rodom iz Rogoznice obukla je korsko ruho i crnu koprenu polažući vječne zavjete posvećenja Bogu po pripadnosti benediktinskoj zajednici sv. Marije u Zadru, najstarijoj redovničkoj zajednici u Hrvatskoj.

„Lijep je način započeti Godinu posvećenog života činom monaškog posvećenja, u kojem se susreću čovjekov odgovor na Božji poziv, njegov dar i naše uzdarje. Monaško posvećenje je dar osobi, zajednici, Crkvi i naše uzdarje Bogu, naša zahvalnost za primljenu milost. To se događa u srcu Crkve, za Crkvu i cijeli svijet“ poručio je o. Jeronim, isakнуvši kako se često monaške redove doživljava kao one koji su na periferiji, pomalo besposleni, ‘nekorisni’.

„No, Crkva nas uči – mjesto monaha, benediktinke je u srcu Crkve. Taj poziv, takav život, najjasnije izražava najdublji značaj kršanskog poziva. I Marija, na čiju svetkovinu Bezgrešnog začeća se s. Skolastika monaški posvećuje, bila je takva osoba; na rubu, obična mlada djevojka u Nazaretu, po kojoj Bog na mala vrata ulazi u ovaj svijet. U Mariji Crkva prepoznaje najuzvišeniji uzor posvećenja Bogu“ rekao je prior Marin.

Podsjetio je kako papa Franjo očekuje jasnije življeno, radikalnije, odlučnije, hrabrije, radosnije svjedočanstvo redovnika. Četiri karakteristikte krase taj život: radost, proroštvo, zajedništvo i izlazak. „Sve te karakteristike na najljepši način mogu se čitati u životu Marije. ‘Raduj se, Marijo’, tako prilazi andeo Mariji. Gdje god su redovnici, tu je radost, kaže papa Franjo. Ili bi trebala biti. Izvor te radosti je ‘Milosti puna, Gospodin s tobom’“ rekao je o. Jeronim, dodavši da je papa u miru Benedikt XVI. rekao da je to najljepše ime koje je sam Bog dao Mariji.

„U grčkom jeziku, ‘Milosti puna’ je jedna riječ i ima isti, zajednički korijen riječi koja joj pretodi, ‘Raduj se’. Radost proizlazi iz milosti koju je Bog darovao. Tome se pridružuje euharistija. Sve troje nosi u sebi istu stvarnost – Božju milost, koja je za nas izvor radosti i zahvalnosti“ rekao je o. Jeronim, istakнуvši da je poznata radost s. Skolastike kojom uvijek iznova obuhvati osobu koju susretne.

„Kad je Marija čula riječi ‘Raduj se, milosti puna’, ostala je smetena i zbumjena. Počela je nad time razmišljati. Grčka riječ za to ‘razmišljati’ znači dijalogizirati. Marija ne vodi monolog sama sa sobom, u sebi. Ni to nije život u samostanu. Ne zatvaramo se u samostan da bismo vodili monologe. Nego dijaloge s Bogom, s onim što on čini u našem životu.“

Tu se rađa druga značajka našeg života – proroštvo. Prorok je čovjek koji pažljivo osluškuje bilo svoga vremena, Crkve i svijeta. Taj čovjek ima riječ za potrebe ljudi i vremena u kojem živi. To može biti svatko od nas kad se poput Marije damo smesti, zbuniti, pred otajstvom, veličinom Božjeg otajstva u našem životu i otajstvom ljudskog dostojanstva“ rekao je o. Jeronim. Bit ćemo proroci ako u razmišljanju s poštovanjem i ljubavlju bdijemo nad otajstvom svog života. Tada čovjek ima riječ za drugoga.

„Kad čovjek ulazi u samostan, ne čini to da bi se oslobođio muka i tjeskoba života, nego otvara vrata svoga srca za potrebe svih za koje želi darovati svoj život. To ne činimo sami, nego s

ljudima u samostanu, koje ne biramo. Gradimo zajedništvo unatoč razlikama. To je važan proročki znak koji možemo pružiti u vremenu kad se mnogi diskriminiraju, guraju na rub. U samostanu želimo biti svi zajedno, jednaki, jer je u našem središtu Krist“ poručio je o. Jeronim.

Istaknuo je poticaj anđela Mariji nakon pozdравa, da pogleda na rođakinju Elizabetu, kako bi bila hrabrija, sigurnija prihvatići poziv i što Bog stavlja pred nju. „Ona bez grijeha začeta bila je potrebna svjedočanstva čovjeka do sebe. Upućeni smo jedni na druge. Nitko od nas nema sve što mu treba. Bez drugoga smo siromašni. To želimo živjeti u samostanu hrabro, bez pridržaja, nadilazeći sve granice“ poručio je o. Jeronim.

Naglasio je i značaj izlaska: „Ne želimo ostati sami u sebi, kao zajednica u samostanu ni kao pojedinci. Ne želimo se zatvoriti u svoj privatni svijet. Uvijek iznova, poput Marije koja hita Elizabeti, želimo poći u susret ljudima koji trebaju riječ i utjehu. Njima biti izlazak iz boli, samoće“.

Istaknuo je da je prva scena kojom se otvara povijest Isusova života susret anđela i žene, Marije. Sa sličnom scenom i završava povijest Isusovog života. Na praznom grobu, anđeo susreće ženu i govoriti gotovo iste riječi, ‘Ne boj se’. „Anđeo u susretu sa ženama – to je ono što stoji najbliže najvažnijim otajstvima Isusovog života. Vjerujem da u tome moramo prepoznati i priznati jedno. Najdublje i najbliže shvatiti, prići, proniknuti otajstva Isusovog života, dano je ženama. Njihova čežnja i njihova ljubav

vodi i u prazan grob, daje nadu i iskustvo, daje vjeru da i kroz smrt dolazi život. To iskustvo žive u svakodnevici, nošeni svojom čežnjom. Toj čežnji ususret dolazi Krist zaručnik“ istaknuo je o. Jeronim.

I koludricu Skolastiku Krist čeka na njenom putu čežnje i želi joj darovati pristup otajstvima svog života, rekao je o. Jeronim, ohrabrivši je: „Neka te ništa ne pokoleba na tom putu“. U slavlju su sudjelovali i učenici Glazbene škole sv. Benedikta koja djeluje u zgradili koludrica, zadarski gradonačelnik Božidar Kalmeta i brojni drugi poštovatelji zadarskih benediktinki.

Suslavili su fra Ilija Vrdoljak, provincijalni ministar Hrvatske franjevačke provincije sv. Jeronima sv. Ćirila i Metoda, fra Daroslav Miklaušić iz HKM-a u Beču, don Čedomil Šupraha, rektor zadarskog sjemeništa ‘Zmajević’, fra Miroslav Barun i don Dario Tičić.

MISA NA 15. GODIŠNJICU SMRTI DR. FRANJE TUĐMANA U ZADARSKOJ KATEDRALI

„Zahvalimo Bogu što nam je podario dr. Franju Tuđmanu te je imao ljubavi, volje i hrabrosti učiniti iskorak i izvesti nas iz tamnice i ropstva u kojima je Hrvatska bila tolika stoljeća. Na poseban način, iz tamnice komunizma. Dok molimo za njega, molimo i za našu domovinu i hrvatske branitelje, da se očuva mir, sloga, sloboda, da se unaprijedi blagostanje i bude bolje svim žiteljima u domovini. Doprinesimo u tom pogledu svi, koliko i kako možemo“ potaknuo je župnik zadarske katedrale sv. Stošije don Josip Radojica Pinčić u propovijedi mise zadušnice koju je na 15. godišnjicu smrti prvog hrvatskog predsjednika Tuđmana u srijedu 10. prosinca predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru.

„Nedvojbeno je da je Tuđman najvažnija osoba novije povijesti u stvaranju hrvatske države. On je kao državnik i vrhovni zapovjednik imao veliku i ključnu ulogu u stvaranju i obrani hrvatske države i njenoj međunarodnoj afirmaci-

ji. Tko to ne vidi i ne prizna, taj ništa ne vidi. Bio je strateg stvaranja hrvatske države pa ga s pravom smatramo našim velikantom. Kao državnik bio je čelnik hrvatske vojske i diplomacije. Svaki građanin napačene Hrvatske koji to vidi i zna, sjeća ga se sa zahvalnošću i molitvom“ rekao je don Josip, dodavši da je godišnjica Tuđmanove smrti prigoda pomoliti se za pokoj njegove duše, zahvaliti mu na daru slobode i domovine, na nesebičnoj ljubavi i svemu što je učinio.

„Taj čovjek vizionar bio je prvi kad je trebalo s hrvatskim braniteljima stvarati hrvatsku državu. Dio Hrvata ni danas mu ne opraštaju uspjeh, pa su činili sve, i sada pokušavaju činiti, da umanje njegove zasluge koje je učinio za cijeli hrvatski narod. Nalazili su mu puno mana, pričali kako bi oni to drugačije uredili. A kad ih je Hrvatska zvala, skrivali su se. Taj veliki državnik jedan je od najistaknutijih Hrvata u našoj povijesti. Pobijedio je treću vojsku u Europi, a izgubio je u miru, kad su glodavci iz rupa počeli kao protivnici nagrizati sve što je hrvatsko, čemu su se pojedinci suprotstavljeni. Oni koji su mu se protivili, činili su to jer nisu voljeli Hrvatsku i hrvatski narod. Blatili su sve što je stvorio, sve što je stečeno. Zar se na takav način iskazuje ljubav prema jednom narodu? Ti pojedinci nisu gledali dobro svoga naroda, nego svoje dobro“ upozorio je don Josip. Podsjetio je kako su Izraelci u progonstvu čeznuli za jeruzalemskim gradom, dalekim i pretvorenim u razvaline, pitali su što se dogodilo.

„Teško je bilo živjeti u progonstvu u stranoj državi. Još je teže što se čovjek osjeća napušten.

Izrael može utješiti u nevolji i vratiti mu samopouzdanje samo Bog. On tješi svoj narod. Vodi ga, doduše, putevima koji nisu baš lagani, nije ih lako ni dokučiti, ali vodi ga. Izrael se treba uzdati u njegovo vodstvo i vidjet će kako mu se snaga obnavlja“ rekao je don Josip, dodavši da mu nije mogla pomoći nikakva nova religija ni svemirska moć, oboje je neosobne prirode. „Pomoći će mu Bog koji je iznad prirode, koji je osoba i kojeg je moguće osloviti zamjenicom Ti. U tim riječima iščitavamo i našu nedavnu prošlost. U progonstvu i čeznji za domovinom nije bilo lako i jednostavno. Trebalо je imati samopouzdanja i vjere u Boga. Sve smo to mogli jedino s vjerom u Gospodina i povjerenjem u čovjeka koji je došao na čelo hrvatskog naroda na prvim parlamentarnim izborima, dr. Franjom Tuđmanom. Tuđman je zaslужio da ga poštujemo i da ga se sjećamo zbog svega što je učinio, proživio i pretrpio mnoge godine. I što više vrijeme prolazi, pomalo se stvara suglasje oko uloge Tuđmana u povijesti hrvatskog naroda“ zaključio je don Josip Radojica Pinčić.

DR. ANTE UGLEŠIĆ GOST SUSRETA ‘VEČER U KNJIŽARI’

Prof. dr. Ante Uglešić, rektor Sveučilišta u Zadru u svom drugom mandatu, gostovao je na susretu ‘Večer u knjižari’ u knjižari Verbum u Zadru u srijedu 10. prosinca. „Možda rijetki znaju da je inicijativa za obnovom najstarijeg hrvatskog sveučilišta, Sveučilišta u Zadru, potekla u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru. Tu je misao i želju, ‘Hajdemo obnoviti zadarsko sveučilište’, izrekao zadarski nadbiskup Marijan Oblak tadašnjem resornom ministru Ivici Kostoviću, i to je ponavljao u nekoliko drugih prigoda“ rekao je Uglešić, Oblakov nećak. Kao dijete puno vremena je provodio u prostorima Zadarske nadbiskupije te se tu i radala Uglešićeva ljubav prema arheologiji koju je specijalizirao i gdje je ostvario zapažene istraživačke rezultate i znanstvenu karijeru. Prisjetio se obnove sveučilišta koje baštini tradiciju Generalnog učilišta dominikanskog reda iz 14. st., u čemu je Uglešić surađivao sa svojim prethodnikom u službi rektora, dr. Damironom Magašem i ostal-

ima koji su i sada u upravi, a ideju su svesrdno podržali Grad Zadar, Zadarska županija i Zadarska nadbiskupija. „Sveučilište u Zadru je postalo prepoznatljivo i važan čimbenik obrazovanja na našim prostorima. Postalo je respektabilno, možda i više izvan krugova samog Zadra. Drugi to govore i ističu njegov međunarodni aspekt“ rekao je Uglešić, istaknuvši da mu je želja da jednog dana zadarsko sveučilište pohađa polovica studenata iz inozemstva. Trenutno su na sveučilištu 62 studenta iz zemalja svijeta, otprilike toliki broj zadarskih studenata je u inozemstvu. Također, većina studenata koja ga pohađaju nisu rodom iz Zadra.

„Morali smo dokazati da Sveučilište u Zadru ima smisla, te nam je saborski odbor za obrazovanje rekao, nakon godinu i pol dana naše argumentacije, ‘Uspjeli ste nas uvjeriti da Sveučilište u Zadru ima budućnost’. Put nije bio lagan. Mi smo se osnovali dvadesetak godina nakon što su druga sveučilišta u Hrvatskoj osnovana. Morali smo napraviti elaborat o osnutku sveučilišta, bili smo prvi u tome“ rekao je Uglešić. Osim velike međunarodne tradicije, zadarska visoko školska zajednica je toliko bila narasla da je vodila svojoj većoj formaciji. Tadašnji Filozofski fakultet i Visoko učiteljska škola u Zadru imali su 182 zaposlenih. Sada Sveučilište u Zadru s poslovnim centrom ima 615 zaposlenih i oko šest tisuća studentata. Pri osnivanju Sveučilišta u Splitu, zadarski Filozofski fakultet činio je gotovo 50 % Sveučilišta u Splitu.

Želja je postojeće studije jačati i razvijati se u tehničkim, prirodnim, biomedicinskim znanostima. Iz tog smjera je proizašao i studij podvodne tehnologije, planira se osnivanje studija mehatronike i robotike. Poslije zagrebačkog Filozofskog fakulteta koji je bio osnivač zadarskog, Zadar je imao najviše humanističkih disciplina i danas ih je u Zadru još uвijek više nego drugdje na hrvatskim sveučilištima. „Humanističke znanosti su zadnjih godina zaposztavljene. Humanističke znanosti su često nacionalne znanosti. Neoliberalizam u Europi ih dijelom želi degradirati, da se ne razvija nacionalizam. Želi se provesti multikulturalizam kroz studije. U Hrvatskoj bi itekako trebalo posvetiti više pažnje povijesti, hrvatskom jeziku, ar-

heologiji“ rekao je Uglešić. Upozorio je i da se kroz političke utjecaje neravnomjerno daje svim čimbencima visokog obrazovanja, pa to svi ne osjeti jednak. Istaknuo je značaj većeg okretanja sredstvima međunarodnih fondova. „Ljudi u visokom obrazovanju su naviknuli djelom u misli da je važno održati nastavu i napisati članak. Treba i poraditi na projektima, tako se mogu uprihoditi značajna sredstva“ rekao je Uglešić. Na nedavnom susretu hrvatskih rektora s premijerom Zoranom Milanovićem, rektori su premijera uspjeli uvjeriti da nije dobro da sveučilišta vlastite prihode uplaćuju u državni proračun. Jer sredstva koja imaju sveučilišta, da bi se uopće moglo aplicirati na međunarodne projekte, mora se imati 30 % vlastitih sredstava u vrijednosti tih projekata. „To bi dovelo do potpune promjene u sustavu gdje je visoko obrazovanje najmanji dužnik u Hrvatskoj. Sredstva koja se priskrbaju sveučilištima su dodatak da se pokriju materijalni troškovi, jer država svaku godinu za to sve manje izdvaja“ rekao je Uglešić.

U tijeku je realizacija bespovratnih milijun i pol eura za tehničku pomoć za izradu projekata Sveučilišnog kampusa u Zadru. Do sredine 2015. g. trebao bi se dovršiti idejni projekt za četiri zgrade, (studentski dom, restoran, inovacijski centar, zgrada sveučilišnih odjela za tehničke i prirodne znanosti), sada postoji projekt za knjižnicu. Gradnja kampusa u Zadru počela bi 2016. g. Cijela investicija iznosi 60,5 milijuna eura. Oko 70 % financira se iz sredstava EU, a 30 % iz resornog ministarstva. Uglešić smatra da odlazak mladih iz Hrvatske treba zaustaviti otvaranjem novih radnih mesta, da se u društvu povede više briga o mladima i potpuno promjeni ekonomski sustav u državi.

BOŽIĆNI SUSRET ZADARSKOG NADBISKUPA S PREDSTAVNICIMA LOKALNIH VLASTI

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić s generalnim vikarom Zadarske nadbiskupije don Josipom Lenkićem primio je u srijedu 17. prosinca u tradicionalni božićni prijem u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru u odvojenim susretima gradonačelnika Grada Zadra Božidara Kalmeta i župana Zadarske županije Stipu Zrilića s njihovim suradnicima.

Mons. Puljić je vodstvu obiju institucija zahvalio na velikoj pomoći koju pružaju u izdvajanjima u sufinanciranju projekata Caritasa koji su za potrebe najugroženijih sugrađana, istaknuvši da caritas bez podrške Grada i Županije ne bi mogao tako funkcionalno djelovati kao sada. Grad Zadar je povećao izdvajanja za Pučku kuhinju u iznosu od 100 000 kn, a Nadbiskupija i Grad ulaze i u projekt socijalne samoposluge u prostoru zadarskog samostana sv. Frane.

„Crkva ne treba biti državna ili svjetska apoteka, ali mora pružiti što i koliko može. Ta samoposluga zaštićuje korisnike u njihovom dostojanstvu, znak je osjećaja i solidarnosti, brige za sugrađane“ rekli su nadbiskup i gradonačelnik Kalmeta. Gradonačelnik je rekao kako je, usprkos teškom stanju, Grad u proračunu nastojao zadržati socijalni standard i prava, izgrađena su 83 socijalna stana, jedino je dignut porez na vikendice i prirez s 10 na 12 %, što, ovisno o visini plaće, iznosi kunu i pol više mjesecnog plaćanja za ljude s prosječnom plaćom oko

5 000 kn, ili oko pedeset kuna, za plaću iznad deset tisuća kuna.

„Važan je kontinuitet u izvođenju projekata i nacionalni konsenzus oko strateški važnih stvari u državi. Osjećamo previše depresije i pesimizma u društvu. Crkva treba buditi optimizam i nadu. Usprkos ratnog stradanja, u materijalnom smislu ožiljci rata gotovo se ne prepoznaju. Treba pohvaliti obnovu naše zemlje“ rekao je mons. Puljić, izražavajući uvjerenje kako siromaštva ima, no zajedničkim djelovanjem mogu se ublažiti potrebe ljudi.

U razgovoru sa županom Zrilićem istaknuta je pozitivna razvojna perspektiva Zadarske županije u kojoj je primjerice više od 60 % hrvatske marikulture. Župan je istaknuo značaj fokusiranosti na rješavanje društvenih problema te potrebu izrade vjerodostojnih programa sukladnih prioritetnim ciljevima EU-a.

Zrilić je istaknuo strateški dokument Evropske komisije, Europa 2020, rekavši da je smjer EU-a ulaganje u istraživanja znanosti i tehnologije, s obzirom da su Evropi u tome konkurenenti Japan i SAD. Upozorio je kako Hrvatska, za godinu dana boravka u zajednici EU-a, nije povukla iz europskih fondova niti kune, a na raspolaganju joj je iznos od jedanaest milijardi i sedamsto milijuna kuna, na sedam godina. Sredstva koja se sad troše iz EU fondova su iz pretpristupnog razdoblja. Župan je istaknuo kako regionalna samouprava, a to je županija, prezentira svoj rad javnosti i projekte, te bi i politički sustav trebao biti više podložan javnosti.

„Demokracija je vladavina pravila, ne ljudi. Vladavina ljudi znači boljševizam. Kada mi kažu zašto kao župan nešto ne učinim, kažem da su pravila ta koja određuju, sustav je taj koji odlučuje, a ne volja pojedinca. Ljudi se moraju ponašati po pravilima. Zato je važno uređiti funkcionalan sustav, suvislo planirati, organizirati javne nabave, da djelovanje lokalne samouprave funkcionira neovisno o političkoj opciji na vlasti. Država će biti uspješno onoliko koliko su uspješne naše županije“ rekao je žu-

pan Zrilić. Nadbiskup je rekao da to potvrđuju i hrvatski ljudi u inozemstvu.

„Imamo kvalitetne i sposobne ljude. Zanimljivo kako se naši ljudi u inozemstvu afirmiraju, a u domovini se teže razvijaju njihovi potencijali. Dakle, stvar je sustava koji je okvir i pretpostavka uspješnosti rada pojedinca. Poхvalujem rad na projektima koji će pomoći da ljudi tu ostanu. To je kapital, da ljudi ostanu u svom rodnom mjestu, ali i da se iseljeni vrate“ rekao je mons. Puljić. Nadbiskup i ovoga došašća svakoga jutra pohodi neku gradsku župu gdje predvodi misu zornicu, te je pohvalio angažiranost puka u sudjelovanju na zornicama, rekavši da su zornice jako posjećene, vraćaju iskonskom značenju Božića i prava su duhovna priprava za blagdane.

„Sustav vrijednosti mora postojati, Crkva to nudi. Usprkos mnogim aferama u našem društvu, imamo priliku razviti se kao država. Trebamo pripremati kvalitetne projekte po kojima će sredstva ostati u našoj zemlji i svojim razvojem doprinijeti poboljšanju stanja u Europi“ rekao je župan Zrilić. Nadbiskup, gradonačelnik i župan su izmijenili božićne i novogodišnje čestitke te su izrazili želju da i dalje kao institucije surađuju u socijalnom, odgojno-obrazovnom i kulturnom području na dobro svih žitelja grada i županije.

OTVORENA SOCIJALNA SAMOPOSLUGA U ZADRU

Socijalna samoposluga, ispunjena živežnim namirnicama i higijenskim potrepštinama, otvorena je u četvrtak 18. prosinca u prostoru samostana sv. Frane u Zadru. Samoposluga je projekt suradnje Caritasa Zadarske nadbiskupije, samostana sv. Frane i Grada Zadra koji je u nju za početak uložio deset tisuća kuna.

Samoposlužuje blagoslovio zadarski nadbiskup Želimir Puljić, a u svečanosti su sudjelovali zadarski gradonačelnik Božidar Kalmeta, zadarski župan Stipe Zrilić sa suradnicima i mnogi drugi. Prva podjela namirnica je 22. prosinca od 9 do 11,30 i od 16 do 18 sati. Ljudima će se davati paketi ovisno o punjenju samoposluge, pa to može biti i više od jedanput mjesečno. Samoposluga je sada opremljena namirnicama u iznosu od 11 000 kn. Caritas surađuje s trgovinom Bakmaz koji im je dao povoljan rabat za robu samoposluge i dopremio hranu. Bakmaz je omogućio i da se stave košare u sve njihove trgovine na zadarskom području, gdje ljudi cijele godine mogu ostavljati namirnice.

„Samoposluga je namijenjena isključivo za ljudе koji nigdje nisu dobili pomoć. Uz predočenje potrebnih dokumenata, oni će uzeti artike dostatne za mjesec. Nastojat ćemo da korisnici budu ljudi koji nisu u sustavu socijalne skrbi ili ako jesu, da naknada koju primaju nije dostatna za podmirenje njihovih obveza. To su obitelji bez posla, obitelji koje rade a ne primaju plaću ili su malih primanja. Nastojat ćemo da ljudi ne dobivaju istovremeno pomoć u Pučkoj kuhinji ili na nekom drugom mjestu. Ljudi kojima je osiguran obrok u Pučkoj kuhinji ne trebaju biti korisnici samoposluge, ali višečlane obitelji kojima treba i večera uključit će se i tu“ rekla je Mirjana Tadić, zamjenica ravnatelja zadarskog caritasa. Paket podrazumijeva pola litre ulja po osobi, pola kilograma šećera, tjestenine i ostalo, a ovisno o punjenju samoposluge, paketi će biti obilatiji.

„Potaknut ćemo osnovne i srednje škole i vrtiće i osmisiliti akcije, u suradnji s trgovačkim

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

centrima na zadarskom području. Jedne subote u Lidlu, druge u Intersparu, treće u Konzumu. Cilj nam je da projekt bude živ, da postoji kontinuitet, da ljudi znaju da će doći sljedeći mjesec i dobiti hranu“ rekla je Tadić, istaknuvši da ljudi koji ne mogu dostaviti pomoć u caritas ili samostan sv. Frane. neka ih nazovu pa će caritas doći po namirnice gdje treba.

„Blagoslovom i otvaranjem prostorije za dobro ljudi, želimo da ljudi koji tu dolaze osjete Božju i ljudsku dobrotu. Ljudi su kvaliteta tog prostora i svojim trudom usavršavaju Božje djelo stvaranja“ rekao je mons. Puljić. „Ne znam da li reći napokon ili nažalost, zbog otvaranja te samoposluge. Očito smo je trebali i ranije otvoriti, no nije bilo primjerenog prostora“ rekao je don Ivica Jurišić, ravnatelj zadarskog caritasa. Svu hranu koju je Caritas dosad davao u svom prostoru, odsad će to činiti u samoposluzi te će sva davanja u hrani od strane dobročinitelja sada biti objedinjena tu na jednom mjestu. „Treba biti dobrotvoran. Nažalost, takva je situacija da moramo otvarati i ovakve prostore. Naša kuća i samostan su za to otvoreni. Mi franjevcima ne sramimo se što živimo u dvorcima, ali bilo bi nas jako sram da ta kuća nije otvorena“ rekao je fra Andrija Bilokapić, provincial Franjevačke provincije sv. Jeronima. Od prije desetak godina u samostanskoj kući djeluju različite udruge.

„Nije teško okupiti ljudi jedan dan. Ali problem je kako će se puniti taj prostor. Apeliram i molim, koliko god možemo, potičimo jedni druge činiti dobro“ potaknuo je fra Andrija, obećavši pomoć volontera iz samostana.

„Otvaranje socijalne samoposluge može se gledati dvojako: znači da ima puno potrebitih i siromašnih, ali je ona i znak solidarnosti i zajedništva prema tim ljudima. Potrebnih ima i u najrazvijenijim zemljama. Veseli me zajedništvo i to da će svi koji mogu tu donositi hranu i biti solidarni s onima koji nemaju. Pozivamo sve sugrađane, kad odu u trgovinu kupiti potrebno, neka kupe i kilogram nečega za potrebine i donesu za ljudi koji to sebi ne mogu priuštiti“ rekao je gradonačelnik Kalmeta. Grad

Zadar godišnje 600 000 kuna izdvaja za rad pučke kuhinje, pomaže rad Prenoćišta i ostalo.

„Loša je činjenica da postoje ljudi koji su iz raznih razloga došli u loše socijalno stanje. Loše u životu pojedinca odražava se i na život zajednice. No, pozitivno je da uvijek možemo reagirati prema ljudima kojima je pomoć potrebna. Postoje ljudi koji žele pomoći“ rekao je župan Zrilić. I Zadarska županija redovito pomaže aktivnosti Caritasa i druge socijalne aktivnosti. „U vrijeme Božića smo više fokusirani na to, no trebamo biti aktivni cijele godine. Pozivam sve da pomognu kako bi samoposluga optimalno zadovoljila potrebe socijalnih slučajeva“ rekao je župan Zrilić.

U događaju su sudjelovali i gimnazijalci Jurja Barakovića koji svake godine uz Božić, u suradnji s caritasom, prikupljaju pomoć za potrebne. Petnaestak dana su izdvajali od svog džeparca i u iznosu od 2500 kn kupili hranu koju su dostavili u samoposlugu. „Sretni smo što možemo sudjelovati u ovom činu i unijeti radost u obitelji. Kako reče sv. Franjo, Božić je blagdan siromaštva, ali i obilja i ljubavi darivanja, dolaska Krista u naše domove. Ako smo na taj način ušli u te obitelji, sretni smo“ rekao je njihov vjeroučitelj Slobodan Šarić.

Ravnateljica Doma sv. Franje Maja Pletikosa uručila je za samoposlugu iznos od 6 030 kuna koji je u dva puta prikupljen u akciji ‘Fritulija-da’ koju su na Narodnom trgu u Zadru organizirali Caritas, Dom Sv. Frane, Dom umirovljenika Zadar, Dom za odrasle osobe Zemunik i Dom za odgoj djece i mladih Zadar.

Inicijativa za otvaranjem samoposluge potekla je od supružnika Tanje i Igora Blaslova iz župe Srca Isusova u Zadru. Inače djeluju humanitarno. „Kupujemo časopis beskućnika ‘Ulične svjetiljke’, tu smo pročitali za socijalne samoposluge. I kaže supruga ‘Ajmo mi nešto pokrenuti’. Sva vrata su nam bila otvorena, gdje god smo došli. Animirao sam sve svoje prijatelje i pomogli su nam u tome što sad imamo. Situacija u državi je teška, pomoći je potrebna. Hvala svima“ rekao je Igor.

U pripremi su im pomogli ljudi koji su pokrenuli takvu samoposlužu u Rijeci. „To nije inovativna ideja, postoji u Hrvatskoj i svijetu. Nažlost, takva rješenja su potrebna. Kao zajednica, pojedinci i kao kršćani, možemo reagirati na potrebe bližnjih. Na samo iznošenje ideje kod svih ustanova smo naišli na širom otvorena vrata. Hvala na tome. Vjerujem da ćemo biti dostojanstveni u davanju, da bi svi potrebiti mogli dostojanstveno primiti“ poručila je Tanja Blaslov. Supružnicima Blaslov svi predstavnici ustanova zahvalili su na plemenitoj inicijativi u kojoj će svojom dobrotom i dalje sudjelovati.

Program su obogatili i izvođači. Učenici 3. raz. OŠ Šimuna Kožičića Benje iz Zadra pod vodstvom svojih učiteljica izveli su božićni igrokaz i recitaciju ‘Božićni pastiri’. U došašću su prikupljali hranu koju su dostavili u samoposlužu. Lucija Paleka pod mentorstvom Ive Grubić na violinu je izvela Ave Mariju, a KUD ‘Zadarski tanac’ izveo je plesove Zadarski tanac i Šotić.

POHOD ZADARSKOG NADBISKUPA CARITASU ZADARSKE NADBISKUPIJE

Tradicionalni božićni pohod zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića Caritasu Zadarske nadbiskupije održan je u četvrtak 18. prosinca. Nadbiskup je susreo korisnike Prenoćišta sv. Vinka Paulskog u kojem trenutno boravi jedanaest beskućnika, te roditelje poginulih hrvatskih branitelja. Mons. Puljić je svaku od tih teškim životnim okolnostima pogodenih skupina ohrabrio da se ne predaju slabosti i beznađu, nego da u otajstvu Božića nađu snagu za nositi se s gubitkom materijalne životne egzistencije, odnosno djece, u slučaju roditelja. Zahvalio je roditeljima na žrtvi njihovih sinova koji su konkretno posvjedočili što znači živjeti za drugoga, a polaganjem svojih života stvorili su prepostavke za život svih nas u slobodi.

Zahvalio je caritasu što skrbi za najugroženije, rekavši da time ljudi u potrebi, za koje se kaže da su na periferiji, našim zalaganjem i pomanjcem bivaju stavljeni u središte ljudske pažnje i poštovanja, doprinoseći time podizanju njihovog ljudskog dostojanstva. „Rođeno božansko dijete u štalici pokazuje da čovjek vrijedi, bez obzira u kojim životnim okolnostima se nalazi“ rekao je mons. Puljić, uputivši svima božićnu i novogodišnju čestitku.

U sustavu redovne socijalne skrbi zadarskog caritasa je više od 1200 obitelji, za koje je 2014. g. izdvojeno oko milijun i pol kuna. Tu su još dodatni progami novčanog izdvajanja za školovanje djece iz 160 obitelji u potrebi. Pučka kuhinja u Zadru dnevno osigura 300 obroka, a Pučka kuhinja u Benkovcu sto obroka. Program kućne njegе obuhvaća dvanaest obitelji,

a šest obitelji je u starnom tretmanu, što vodi jedna njegovateljica i medicinska sestra. U caritasu se radi i s ovisnicima, s djecom s posebnim potrebama, samohranim majkama, u suradnji s Prekršajnim sudom s maloljetnim prijestupnicima te se ostvaruje niz individualnih i obiteljskih savjetovanja ljudi u potrebi različitih životnih situacija. Nadbiskup Puljić je rekao kako je caritas konkretno lice Crkve koja ljubi i ostvaruje Isusovu želju što god se učini najugroženijima, njemu se učinilo te je svjedočanstvo ostvarivanja želje pape Franje o izlasku Crkve na periferiju u kojoj bivaju darovani oni kojima je pomoć potrebna, ali i oni koji pomoć pružaju. Zahvalio je i svim ustanovama koje surađuju s caritasom, osobito Gradu Zadru i Zadarskoj županiji, bez čijih izdvajanja ta pomoć ne bi bila toliko sustavno financijski moguća.

NADBISKUP ŽELIMIR PULJIĆ O SVOM SUDJELOVANJU NA MISAMA ZORNICAMA S PUKOM

„Zornice su uhvatile dobrog i snažnog korijena u Crkvi u Hrvatskoj. To je prava, istinska priprema za Božić, da se ne bi stavilo naglasak na ono što nije bitno“ rekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić komentirajući svoje svakodnevne pohode u došašcu župama grada Zadra gdje svako jutro u 6 sati predvodi misu zornicu, a prvi njegov adventski susret s pukom bio je u zadarskoj katedrali sv. Stošije. Njegovi pohodi su nenajavljeni, a radosno su iznenadenje župniku i vjernicima da ih pohodi mjesni pastir koji im pritom uputi i prigodnu homiliju. „Izražavam vrlo pozitivan dojam o sudjelovanju u misama zornicama u kontekstu Božića i agresivne komercijalne ponude koju svijet za Božić nudi. Božić se odvija na dvije razine: komercijalnoj, koju čovjek ne može izbjegći, treba kupiti neke darove i pripremiti hranu. Ali, zornice koje započinju prvim danom došašća, ljudima posvješćuju i u njima bude onu iskonsku želju – Božić se najbolje iščekuje na duhovnom planu. To je pravi doček Božića“ rekao je mons. Puljić, dodavši da se ne može izbjegći duhovna ni materijalna dimenzija Božića. Ali, želja za novčanim izdacima ne treba prevagnuti i treba biti u skladu s mogućnostima, koliko se može,

s obzirom na ekonomsku krizu. „Ljudi moraju biti realni. Ali, nije najbitnije ono što nude komercijala i velike trgovачke kuće. Najbitnije je da se Božić dočeka u sabranosti, molitvi i iščekivanju. Božić je uistinu otajstveni događaj. Mi ne možemo dovoljno prodrijeti u to otajstvo. Iznenaden sam tako velikim brojem ljudi na zornicama, u nekim crkvama posjećenost je kao na sam Božić. Bude djece, ministranata, uglavnom su odrasli. Puk zajedno moli jutarnju molitvu, pjeva i uputi se riječ nakon evanđelja. To je baš duhovna atmosfera koja ljudi nahraňi za taj dan, a i više od toga“ rekao je mons. Puljić. Izrazio je radost što slavlje zornica nije samo specifičnost sjeverne Hrvatske, nego je postala domaća praksa koja se brzo uhodala i u Dalmaciji.

„Sjećam se jednom kad sam u đakovačkoj katedrali, kada sam imao vizitaciju sjemeništa, predvodio zornicu na zamolbu tadašnjeg nadbiskupa Marina Srakića. Pa sam se iznenadio koliko je katedrala bila puna dječice s torbicom; klupe punе skoro same djece. Prije nego su išli u školu, došli su u katedralu, pomoliti se, zapjevati, pa onda idu u školu. Dakle, to ima i svoju pedagošku dimenziju koja djeci ostavlja trajnu uspomenu i sjećanje na duhovno ozračje ususret Božiću. U tom pogledu, roditelji su najpozvani odgajati djecu u tom smislu, da se duhovno pripremaju za Božić“ rekao je mons. Puljić. Iako rano ustajanje za mraka nije baš lagano, čovjek se navikne. Uostalom, toliki ljudi požrtvovno svaki dan rano ustaju zbog odlaska na posao. Trud ranog ustajanja dodatno oplemenjuje i izgrađuje pojedinca osobno, kao i zajedništvo pripadnosti Crkvi. „Čovjek neke navike treba mijenjati. Idem malo ranije spavati, kako bih odmornije ustao. I nije mi teško. Vidim da je vjernicima draga da ih pohodim. Zadovoljstvo je obostrano, meni i ljudima s kojima slavim zornicu“ rekao je mons. Puljić, izražavajući priznanje i svećenicima koji su od rana u pastoralu, kao i na raspolaganju za sakrament isposjedi.

U nagovoru na zornicama nadbiskup ističe kako došašće duhom vodi u davna vremena kad su ljudi iščekivali Spasitelja, Boga koji se utjelovio i u Kristu je postao našim bratom. Potiče

na svijest da je Gospodin stvarno među nama, u euharistiji, njegov dolazak se ostvaruje kad god slušamo Božju riječ i slavimo sakramente. Mons. Puljić potiče vjernike da njeguju duh božićne radosti, a njoj doprinosi i jutarnja sabranost i ozračje tišine oko zornica, kada čovjek dodatno osluškuje što Gospodin želi svakome dati za njegov život. Temelj čovjekove sreće treba biti činjenica da je čovjek doživio dolazak Sina svoga Stvoritelja na zemlju, ali smo i putnici koji iščekuju Kristov drugi, konačni dolazak, kaže nadbiskup Puljić. Potiče na zahvalnost Bogu za njegova dobročinstva koja nam dariva po svom utjelovljenom Sinu, razmišljanje o ulozi Majke Božje koja je porodila Emanuela, poručujući: „Krist je svojim rođenjem na najizvrsniji način povezao nebo i zemlju, i to svojim duhom trajno čini. On je izvor milosti za sve ljude i ispunjenje čežnje čovjeka za svjetлом i mirom u njegovom postojanju koje je dar od Boga“.

SUSRET ZADARSKOG NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA I GENERALA ANTE GOTOVINE

Susret zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića i hrvatskog generala Ante Gotovine održan je u srijedu 17. prosinca u Nadbiskupskom domu u Zadru. „Bilo mi je dragو kad je general zaželio da mi dode čestitati Božić i rado sam pronašao termin za taj prijem. Na susretu smo razgovarali o brojnim temama iz nedavne prošlosti, ali i sadašnjeg trenutka i budućnosti Hrvatske. Razgovarali smo o temama koje su jako važne za stvarnost našeg društva. To su svijest odgovornosti, svijest demokracije i svijest uvažavanja institucija kao takvih“ rekao je nadbiskup Puljić u osvrtu na taj susret. „Treba imati u vidu da je general Gotovina najprije vojnik koji je povjereni vojnički zadatku časno ispunio. Mnogi bi ga rado htjeli vidjeti u politici. Vjerujem da bi on kao vrlo odgovorna osoba i te

zadatke dobro odradio. Ali, on ne osjeća privlačnost za to. Dao se u privatni posao uzgoja tuna. Tu se kao čovjek s mora dobro snalazi i lijepo je što je zadovoljan“ rekao je mons. Puljić, dodavši kako razumije očekivanja ljudi koji bi generala htjeli vidjeti na nekoj državnoj funkciji. „Ali, treba razumjeti i generala Gotovinu i ne treba čovjeka gurati tamo gdje sam ne želi“ kaže nadbiskup i podsjeća na generalove riječi po izlasku iz Haaga u Zagrebu: ‘Rat je iza nas, okrenimo se budućnosti’. „Tu se budućnost treba i mora graditi na činjenici da su hrvatski generali i vojnici pobjednici u Domovinskom ratu. To je temeljna postavka na kojoj možemo ići i graditi našu budućnost. General Gotovina je svoj zadatku u Domovinskom ratu časno odradio. Istina, nečasno je odležao u Haaškom zatvoru zbog čudnog spleta različitih okolnosti, od kojih ni naše strukture u to vrijeme ne mogu prati ruke. No, ono što se osjeća u razgovoru s njim jest činjenica da on zbog toga nije razočaran ili ljut na nekoga. Štoviše, svjestan je kako mu je vrijeme zatvora jako puno značilo u njegovom osobnom dozrijevanju. I ne smatra to izgubljenim vremenom. Dapače, smatra kako je i na taj način mogao doprinijeti istini o Domovinskom ratu“ rekao je mons. Puljić. U razgovoru je primijetio kako je general svjestan očekivanja koje je društvo imalo od njega, ali i on je svjestan svojih sklonosti. „Povukao se i treba respektirati taj njegov stav“ rekao je mons. Puljić. Doživio je generala kao osobu koja nije ranjena zbog svega što je proživio. „Ni u jednom trenutku nisam osjetio da ima neki žalac protiv nekoga. Pa čak ni protiv jugoslavenske ili srpske vojske s kojima je ratovao. On je kao general

odradio svoj posao časno i odgovorno. I drago mi je bilo čuti u razgovoru kako je uvijek vodio brigu o vojnicima, u smislu kako provesti akciju sa što manje vlastitih žrtava. A vodio je brigu i o žrtvama neprijatelja. General Gotovina je tako postupao i to od svojih vojnika zahtjevao“, rekao je mons. Puljić, ističući u tome ljudsku i časnu vojničku odliku generala Gotovine.

Susret je završio obostranim izrazima dobrih želja i čestitki povodom božićnih blagdana, što je i bio glavni razlog dolaska generala Gotovine na susret s mons. Puljićem, kao mjesnim pasticom Zadarske nadbiskupije iz koje je general Gotovina rodom.

SUSRET MONS. PULJIĆA I RAVNATELJA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA ZADARSKE ŽUPANIJE

„Nema ljepšeg komplimenta nego kad učenici kažu o učiteljima: naš je učitelj zahtjevan, pravedan i dobar. Nije dobro kad na račun dobrote strada stručnost i znanje, kao što nije dobro da se prenošenjem znanja i velike materije zanemari krhkost i ranjivost učenika“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u obraćanju ravnateljima osnovnih i srednjih škola i Đačkog doma Zadarske županije na njihovom susretu u petak 19. prosinca u svečanoj dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru.

„Čovjeku je potreban drugi. Bez drugoga ne bi mogao preživjeti niti biti odgojen. Uz obitelj, taj drugi su učitelji i ravnatelji koji mu pomažu na putu uzrasta. Pomažu mu postati čovjekom, u duhu Šenoine ‘Oj, budi svoj’“ rekao je nadbiskup, dodavši da odgoj uključuje razvoj umnih sposobnosti, oplemenjivanje osjećaja i osposobljavanje volje za djelovanje. Zato se taj proces odvija na tri razine: na intelektualnoj se pokušava upoznati učenike s istinom putem znanja, istraživanja i umovanja, na čuvstvenoj razini ih se odgaja za ljepotu, dobrotu i plemenitost putem ljubavi, a na voljnoj ih se motivira na akciju.

„Odgojitelj osjeća da je to veliki izazov, za roditelje i one kojima su mladi povjereni. Za

objediniti to pedagoško trojstvo i na najdjelotvorniji način odgojiti um, oduševiti srce i potaknuti volju, nema savršene metode koja se može naučiti i primjeniti. To se naziva pedagoškim križem odgojitelja. Zbog toga se kao odgojitelji često osjećamo razapeti i nemoćni“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da je jedno bezuvjetno potrebno: nikad ne smije uzmanjkati ljubavi prema zvanju i poslu kojeg se obavlja, kao ni ljubavi, plemenitosti i dobrote prema onima koje su pozvani pomagati u rastu, obrazovanju, oblikovanju karaktera i osobnosti.

„Poželio bih ravnateljima koji daju intonaciju svojim sredinama da se ne umaraju u nošenju odgojnog križa. Da uspješno umrežavaju razum, srce i volju. Imatrenutaka kad će morati biti lokomotiva koja vuče naprijed. Osobito ako je druge uhvatilo pesimizam ili profesionalni umor. Nekad ćete morati posegnuti za paragrafima statuta i disciplinskim mjerama kako biste spriječili nered, a povećali uspješnost i produktivnost. I to je sastavni dio profesije u kojoj su nam roditelji povjerili djecu. Nemojte smetnuti s uma kako ste vi prvenstveno sa suradnicima učiteljima na istom putu, s istim zadatkom zauzetosti za učenike. Učenici su naša zajednička briga i dragi zadatak“ rekao je mons. Puljić, potaknuvši ravnatelje da budu zahtjevni i odgovorni u vršenju profesionalne dužnosti, ali i poticajni u poučavanju, uvođenju u znanje i vještine.

„U ophođenju budite ljudi i prijatelji. Uz odgovorno vršenje službe, odgojitelj mora biti blizu učenika: ne previše ispred ni iza, nego pokraj. To nije lagano, no Isus je došao pomoći nam i biti s nama“ rekao je mons. Puljić. Zahvalio je Kate-

hetskom uredu s predstojnikom don Gašparom Dodićem i tajnicom s. Viktorijom Gadžanom brizi za vjeronauk: raspored vjeroučitelja, usavršavanje nadzora nastave, olimpijade, duhovne obnove. „Hvala ravnateljima na pomoći koju pružaju vjeroučiteljima da im se olakša rad u školi. Suradnja je pokazatelj i jamac uspjeha zajedničkih odgojno-obrazovnih ciljeva“ rekao je nadbiskup Puljić.

U ime ravnatelja, riječ je uputio Rade Šimičević, ravnatelj gimnazije Vladimir Nazor. „Humanost i čovjekoljublje su neprolazne vrijednosti, ne samo za Božić. U vrijeme sebičnosti ljudi i sustava, teško se oduprijeti konzumerizmu. Velika je uloga na pojedincu. U kojoj mjeri čovjek može graditi temelje demokracije i društva, da radi za opće dobro, a ne za svoju korist. U kojoj mjeri čovjek može služiti, a ne da bude služen. Crkva treba biti svjetionik uljuđenosti a obitelj temelj zajedništva i očuvanja moralnih vrednota“ rekao je Šimičević, istaknuvši da se trude mlade poučavati u znanju i odgajati za vrijednosti koje nisu samo materijalne. „To je teška i odgovorna uloga. Teško se oduprijeti životu bez moralnih autoriteta. Radimo to s čašću i radošću i vjerujemo u bolje sutra svih žitelja Hrvatske, a osobito mladih koji su budućnost države“ poručio je Šimičević u razmijeni božićne i novogodišnje čestitke.

BOŽIĆNI SUSRET NADBISKUPA S MEDIJIMA

„Hrvatska riječ Božić puna je osobite miline i sadržaja. Drugi europski narodi opisuju svestu stvarnost Božjeg utjelovljenja kao Kristov dan (engl. Christmas), Svetu noć (njem. Weihnachten) ili Isusov rođendan (tal. Natale). Mi kažemo, to je Božić – mali Bog u velikom otajstvu. Vječni i nevidljivi Sin Božji, počelo od počela i svjetlo od svjetla, uzeo je ljudsko tijelo da nas obogati svojim božanstvom, kako bismo i mi postali dionicima njegove punine“ poručuje zadarski nadbiskup Želimir Puljić u svojoj božićnoj čestitci koju je predstavio u petak 19. prosinca u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru. Istiće da Božić nije obično rođenje, nego je obilježen nebeskom i božanskom dimenzijom.

„U malom djetetu Isusu valja nam prepoznati Božju nakanu da radi ljudi i njihovog spasenja dođe s nebesa i postane čovjekom. O otajstvenom Božjem dolasku na zemlju govore i čitanja za tu svečanost“ kaže mons. Puljić te tumači poruke liturgijskog tropleta polnoćke, rane i pučke božićne mise, kada čitanja naglašavaju različite vidike istog otajstva. Na polnoćku Luka opisuje Isusovo rođenje s pojedinostima u Davido-vom gradu Betlehemu te izvješćuje o anđelima, pastirima i drugim protagonistima tog događaja. Andeo Gospodnji, kojem je bilo povjereni objaviti Isusovo rođenje, pastirima javlja veliku radost za sav narod. Pridružila mu se nebeska vojska koja je pjevala: ‘Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima miljenicima njegovim.’ „Tu divnu anđeosku pjesmu Crkva je već u drugom stoljeću učinila sastavnim dijelom misnog slavlja i dodala još nekoliko hvalbenih zaziva: Hvalimo te, blagoslivljamo te i klanjamo ti se, jer u tebi, maleni Isuse, prepoznajemo utjelovljenog Boga“ poručuje mons. Puljić.

Rana jutarna misa prikazuje pastire kako nakon anđelove objave idu u Betlehem te i nama poručuju da se podemo pokloniti djetetu Isusu. „Josip i Marija bili su u molitvi i kontemplaciji. Taj opis s mise zornice potiče i nas da tom otajstvenom događaju pristupamo s vjerom i adoracijom“ ističe nadbiskup. Pučka misa donosi Prolog iz Ivanovog evanđelja koji vodi na početke stvaranja te otkriva i tumači kako se vječna Božja Riječ, koja je postojala prije vremena i po kojoj je sve stvoreno, utjelovila u vremenu i prostoru i postala čovjekom. Ivan Prologom vodi na početke, dok je posvuda vladala mirna tišina.

Nadbiskup pritom podsjeća na pjesmu ‘Tiha noć, himnu svetoj otajstvenoj noći u tišini, obilježenoj divljenjem, vjerom i radosnom mirnoćom. „Tišina i šutnja pomažu ljudima otkriti Božje lice u djetetu Isusu. Takva nam je tišina danas potrebna kao zrak i voda. Kako piše filozof Kierkegaard, svijet je obolio od buke i galame. Neka nam sveto božićno vrijeme bude prigoda otkrivati ljepotu obiteljske tišine i radosne trenutke liturgijske mirnoće“ potiče mons. Puljić. U tom duhu podsjeća na riječ iz Knjige Mudrosti, da je posvuda vladala mirna

tišina i noć, kad je svemoguća riječ jurnula s kraljevskog prijestolja, s nebesa. „Bog voli tišinu i dolazi gdje je ona nazočna. Marija Bogorodica u tome je izvrstan primjer. Ona je uzor tihe i sabrane žene koja sve te događaje pohranjuje i prebire u svom srcu. Ne na trgu i ulici, internetu i televiziji, nego u svom srcu. Marija šuti, razmatra, klanja se i moli“ potiče mons. Puljić da i mi tako pristupimo božićnom otajstvu, zaželjevši svima čestit Božić i blagoslovljenu Novu godinu.

Nadbiskup je tom prigodom zahvalio novinarima na suradnji. Spomenuo je dokument ‘Inter Mirifica’ Drugog vatikanskog sabora o sredstvima društvenog priopćavanja. Crkva tehniku smatra čudesnim sredstvom koju je čovjek stvorio i može biti u službi Božje riječi. Taj dekret je bio povod drugoj pastoralnoj konstituciji, ‘Communio et Progressio’ objavljenoj 1971. g. „U njoj je zacrtano ono što bi trebalo biti zadaća obavijesnih sredstava – zajedništvo i napredak. Hvala na svemu što činite u pogledu zajedništva u našem narodu i koliko je u vašoj mogućnosti, da se u svakom pogledu dogodi napredak u hrvatskom društvu“ rekao je mons. Puljić medijskim djelatnicima.

ZAPALJENA ČETVRTA SVIJEĆA NA ADVENTSKOM VIJENCU NA TRGU U ZADRU

Na velikom adventskom vijencu na Trgu Petra Zoranića u Zadru u blizini crkve sv. Šime, četvrtu svijeću u subotu 20. prosinca zapalio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nakon navještaja Božje riječi, nadbiskup je prisutne potaknuo da svatko u svom životu bude nositelj svjetla i topline po djelima dobrote koja čovjek na osobiti način intenzivnije čini u došašću. Istaknuo je značaj navještanja radosne vijesti da je prije dvije tisuće godina rođen Spasitelj koji briše suze s lica grešnika, prašta grijeha i spašava za život vječni, a po molitvi i slavlju sakramenata njegovo rađanje se uvijek iznova događa u životu čovjeka.

„Uzvratiti ljubavlju na Božju ljubav, uz dobročinstva prema bližnjemu, ostvarenje je življenja utjelovljenog Boga čije je lice pokazao Krist. On je svojim suošjećanjem prema ljudima koje je večinsko društvo osuđivalo ili odbacivalo i nama pokazao kako darovati milosrdnu oslobađajuću ljubav svakom čovjeku i kako to rađa iskustvom Božje blizine. Bog je s neba sišao želeti očitovati svoju ljubav prema stvorenju i spasiti grešnu ljudsku narav“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je u tom daru čovečanstvu neizmjerna uloga Majke Marije. Bila je Božja raspoloživa suradnica, no njeno povlašteno izabranje biti majkom Spastitelja nisu pratile olakšice u životnim okolnostima koje je iznosila pouzdanjem u Boga.

U molitvenom događaju sudjelovali su i generalni vikar zadarske nadbiskupije don Josip Lenkić, sjemeništarci s rektorom don Čedomilom Šuprahom i ostali puk. Nadbiskup je istaknuo

da je paljenje svijeće na adventskom vijencu i svjedočki izraz javnog očitovanja vjere koji uoči adventske nedjelje, uz navještaj Božje riječi, dodatno potiče na nutarnje preispitivanje ususret Božiću. Također je i prigoda za stvaranje zajedništva vjernika koje ih okuplja u molitvi, pjesmi i kasnije druženju u obližnjim konobama Skoblar i Mario koji sudionike daruju firtulama i kroškulama, čemu se pridružio i mons. Puljić, u zahvalnosti vlasnicima za to radosno darivanje sugrađana.

BOŽIĆNO ČESTITANJE NADBISKUPA, KLERA, REDOVNIŠTVA I DJELATNIKA USTANOVA NADBISKUPIJE

Božićno čestitanje zadarskom nadbiskupu Želimiru Puljiću upriličeno je u subotu 20. prosinca u Salonu Nadbiskupskog doma u Zadru. U ime svećenika, redovnika, redovnica i djelatnika u ustanovama Zadarske nadbiskupije, božićnu čestitku nadbiskupu uputio je generalni vikar zadarske nadbiskupije don Josip Lenkić.

„Vjernički i crkveni hod u Zadarskoj nadbiskupiji obilježen je proslavom Godine euharistije i Godinom posvećenog života na planu cijele Crkve. Učinilo Presveto Trostvo da u Godini euharistije polog vjere postane čin vjere koji će se ogledati u svakodnevnom životu, svećeničkom i redovničkom, vjerničkom i obiteljskom, na radnom mjestu, u javnom životu, sretnim i kriznim trenucima i situacijama. Molimo Gospodina da poput Marije budemo živo Evanđelje, proroštvo i nada u današnjoj Crkvi“ rekao je Lenkić u prigodnoj riječi.

„Božji Sin i ovog Božića kreće s grada svoga Oca da nas pohodi u štalconi naše svakodnevice. U blagdanu Božića otkrivamo Božju ljubav koja poprima tijelo čovjeka. U žarkoj molitvi da ga spremni dočekamo, svi dani nove godine bili Vam osvijetljeni i blagoslovjeni Njegovim milosnim silaskom u našu stvarnost. Neka blagdan Božića unese novu snagu, mir i radost u svakom danu“ poželio je don Josip, uz želje za plodnom Godinom posvećenog života.

Podsjetio je da su 2014. g. u Zadru zaređena dva svećenika, Zvonimir Mikulić i Tomislav Vlahović te trojica đakona: Ivica Bašić, Valter Kotlar i fra Leopold Mičić. Preminulo je pet svećenika: Rozarijo Šutrin, Ante Ivančev, Ivan Kevrić, Franjo Hrg i Emil Bilaver.

Vikar Lenkić je najavio da će 14. siječnja 2015. g. mons. Puljić proslaviti dvadeset i petu obljetnicu svoga biskupskog ređenja. „Bilo je poteskoća, ali pozitivna iskustva i doživljaji su jači. Želimo zahvaliti Bogu na daru Vašeg 25-to-godišnjeg služenja Crkvi u Dubrovniku i Zadru, u kojem ste po svjedočkom učiteljstvu širili obzore i pokazivali smjer. Nemalo puta posvjedočili ste kako Vam je, unatoč raznim nevoljama kojih ste bili svjesni, uz otvorenost Duhu i poslušnost papi i Crkvi, posebnu snagu za prihvatanje odgovorne službe biskupstva davalno brojno i kvalitetno svećenstvo i redovništvo“ rekao je Lenkić u obraćanju mons. Puljiću.

Nadbiskup je istaknuo kako Godina euharistije obvezuje da u toj godini pokažemo plodove, svoje uvijek iznova opredijeljenje i oduševljenje za ono na što nas je Bog pozvao i što očekuje od nas.

„Budimo spremni reći ‘Evo me ponovno, Gospodine, izvršiti ono što si naumio kad si me pozvao, kad si nas okupio i kad si nam odredio ovo polje rada. Roditelje, narod i vjeru smo primili kao dar. Bog od nas očekuje uzdarje. Poput Marije, dajmo odgovor koji Gospodin očekuje od nas. Bog nam je povjerio da nudimo spasenje i puno toga ovise od nas. Budimo spremni poput Marije. Odgovorimo kako Bog želi da odgovorimo na njegov poziv i očekivanja onih kojima smo poslani“ poručio je mons. Puljić, poželjevši svima blagoslovjen Božić i Novu godinu.

BOŽIĆNA MISA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je svečano misno slavlje na svetkovinu Rođenja Gospodinova, Božić, u četvrtak 25. prosinca u katedrali sv. Stošije u Zadru.

„U rođenom djetetu Isusu koga je Marija rodila dogodio se Božji poklon, dar zemlji, svim ljudima, svim vremenima i svim narodima. U malenom Isusu prepoznajemo utjelovljenog Boga, to je mali Bog u velikom otajstvu. Bog se utjelovio jer je čovjeka volio. Kako je to lijepo i utješno. Radosni smo jer je Bog koji je došao k nama poželio biti s nama, biti naš prijatelj, pomoći, hrana na ovozemaljskom putovanju“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je čovjek po Božiću postao Božji miljenik, brat Isusa Krista. „Andeli su poželjeli mir ljudima, miljenicima Božjim. Mi smo miljenici Božji, kakva je to radost. Zato je Božić tako blizak čovjeku. Neka se svatko vrati svom domu s tom utješenom rečenicom, da smo miljenici Božji, da nas Bog voli, prati, vodi brigu o nama. Nismo zapušteni i sami. U tom radosnom ozračju želimo i mi biti jedni drugima dar i blagoslov“ potaknuo je nadbiskup. Krist je po utjelovljenju ušao u obitelji i u našu osobnu povijest. Njegovo je ime Emanuel, Bog s nama.

„Često smo u životu i vjeri pospani, polubudni. Stoga ustanimo, molimo, zovimo, izrecimo Novorođenome kralju svoje molitve i vapaje. On čeka naše riječi, Emanuel je naša čežnja i mir. Neka ispuni našu dušu čežnjom za nebeskim

dobrima“ rekao je nadbiskup, potaknuvši da izrazimo svoje strahopoštovanje pred nadpovijesnim događajem Isusova rođenja te da izrazimo svoju vjeru i zahvalnost zbog Božjeg dolaska na zemlju. Nadbiskup je čestitao Božić svećenicima i Bogu posvećenim osobama, djelatnicima laicima, predstavnicima građanske vlasti, hrvatskim braniteljima, vojsci i policiji, kulturnim i javnim djelatnicima, obrtnicima, poljoprivrednicima i pomorcima, djelatnicima medija, učiteljima, odgojiteljima, bolničkom osoblju, starima i bolesnima te kršćanima koji će slaviti Božić po julijanskom kalendaru. Na Badnjak je mons. Puljić u zadarskoj katedrali predvodio misu polnoćku.

POHOD NADBISKUPA PULJIĆA ZATVORU U ZADRU

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić pohodio je u ponedjeljak 29. prosinca istražni zatvor u Zadru u sklopu svog božićnog susreta sa zatvorenicima i upravom zatvora. Nakon razgovora s upraviteljem zatvora Denisom Skitarelićem, nadbiskup je susreo pedeset zatvorenika o kojima inače pastoralno skrbi zatvorski kapelan don Zdenko Dundović. Mons. Puljić je ohrabrio zatvorenike u izgradnji nove etape njihovog oporavka. „Nitko od vas nije htio završiti ovdje, ali ponekad čovjek toliko pogriješi i skrene s pravog puta u životu, da su ovakve ustanove jedini način da se čovjek ‘otrijezni’ i vrati na pravi put. U tom povratku na pravi put, koji je mukotrpan posao rada na sebi, čovjek često izgubi volju i nadu da se može promijeniti, da može biti bolji. No, ne gubite nadu! Uvijek postoji mogućnost za novi početak. Božjom milošću, i uz vlastito htijenje i trud, čovjek se uvijek iznova može dići. Bog nas neizmjerno ljubi, da se utjelovio radi nas, umro je radi nas i uvijek nam daje drugu šansu. Bog stoji kao prosjak pred vratima našeg srca i nemametljivo čeka kao milosrdni Otac da zagrli svog sina. Stoga dobro iskoristite vrijeme koje ćete provesti u zatvoru. Vani vas čeka sloboda, a na vama je što će te s njom učiniti“ poručio je mons. Puljić zatvorenicima, poželjevši im blagoslovjenu novu godinu i uspješan povratak u društvo kao novi ljudi u nastojanju da zacijele rane koje su nanijeli sebi, bližnjima i društvu.

IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE

ŠKOLI PRIZNATI USPJESI I REZULTATI U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU

U trenutcima dok pišemo o onome što se osim ostvarivanja nastavnog plana i programa za 2014./2015. školsku godinu (u prvom polugodištu) odvijalo unutar zidova Klasične gimnazije Ivana Pavla II. posljednji su događaji oko obilježavanja Dana grada Zadra sv. Krševana. Naime, našoj je školi na svečanoj sjednici Gradskog vijeća u Hrvatskoj kazališnoj kući Zadar, 24. studenoga o. g. dodijeljena Nagrada grada Zadra za, kako stoji u obrazloženju nagrade, uspjehe i rezultate u odgojno-obrazovnom radu. Veliko je to priznanje Školi, njezinim djelatnicima i upravi na čelu s ravnateljem mons. Josom Kokićem koje nas i ubuduće obvezuje na odgovoran i predani rad u zahtjevnom poslu odgoja i obrazovanja mladih naraštaja. No, za ovaj se prikaz barem na trenutak valja vratiti tri mjeseca unatrag, na sam početak školske godine. Iza nas su: posjet gimnazjalaca iz Nagykanisze (Mađarska) s kojima smo potpisali Povelju o suradnji i prijateljstvu; tradicionalne terenske nastave u Vukovar (za učenike trećih razreda), „Putevima glagoljaša“ do Krka, Huma i Roča (za učenike drugih razreda) te stručni izlet u Split i Salonu učenika prvih razreda. Iza nas je, također, Interliber 2014., obilježavanje 23. godišnjice velike Škabrnjske tragedije u Domovinskom ratu. Sudjelovali smo i na radionici Iške keramike, a u školi organizirali i Dan antičke kulture. Učenici i mentorji prirodne grupe predmeta bili su na dvodnevnom izletu u Stonu i Dubrovniku, a učenici prirodne grupe i njihovi mentorji na Visu. Sudjelovali smo i na Festivalu Slovo Rogovsko 2014., na V. Saboru malih glagoljaša u Sv. Filipu i Jakovu. Razred koji je imao najmanje izostanaka nagrađen je izletom u Eco selo Grabovicu u BiH... itd. U vremenu dok ovo pišemo pripremamo se „budni“ za dolazak Božića. Od cijele lepeze aktivnosti i našeg (iz)rasta u zajedništvu školskoga ozračja, prijateljevanju, druženju, vjeri... ostvarivanju osim intelektualnih i – moralnih, estetskih, domoljubnih, baštinskih, duhovnih... vrijednosti izdvojiti ćemo (za protekli period) duhovne obnove iz razloga jer se radi o zapisima samih učenika, a i zbog toga što su odjeci duša 15,16, 17-ogodišnjaka koji su nam povjereni.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

DUHOVNA OBNOVA PRVAŠA Subota, 11. listopada 2014. – Nin **NA NAMA JE – (OT)KRITI TALENTE**

Talenti....talenti su darovi Božji, darovi ljubavi. Svaki je čovjek poseban, u duši i izvana. Svakog čovjeka Bog posebno voli, želi mu pružiti što bolji život, darujući mu ga, a čovjek odlučuje hoće li ga i na koji način prihvati i proživjeti. Na isti je način svakom čovjeku darovalo talente. Bog, naime, želi da ih čovjek što bolje iskoristi. Iskorištavanjem svojih talenata čovjek osmišljava svoj život, stvara „puninu“ života, sretan život jer – „budućnost se ne događa sama od sebe. Ona je plod onoga što danas živimo.“ Prigrliti svoje talente, znači prigrliti Božje darove, ljubav, prigrliti Boga.

Ivona Štavun, 1.b

Talenti su darovi koje nam je Bog podario iz ljubavi prema nama. Svima je dao onoliko koliko im treba. Netko ih ima više, a netko manje ali to ne znači da su neki od nas manje vrijedni od drugih. U Božjim očima svi smo isti. U isto vrijeme jednaki i različiti. Naša zadaća je otkriti naše talente i koristiti ih kako bi ih razvili na način da idemo prema savršenstvu. (...) Ne, ne možemo biti savršeni, to može biti jedino Bog, ali približavanjem savršenstvu, približavamo se Njemu. To je smisao života. Smisao je susresti Boga, prepoznati njegov plan za nas kao pojedinca, tj. osmisiliti svoj život.

Paula Paić, 1.b

Čovjek posjeduje razum i volju pomoću kojih može odlučiti hoće li iskoristiti svoje talente ili će ih zapustiti. Onaj koji nauči koristiti svoje talente umnožit će ih i bit će uspješan, sretan. Iz toga možemo zaključiti da je svatko odgovoran za svoj život. Ako ne iskorištavamo svoje talente već ih zapustimo ili „zakopamo“ kao treći sluga iz prispodobe to je grijeh jer s njima nismo učinili ništa dobro, a mogli smo.

Valerija Peša, 1.b

Talenti su istinski darovi Božje ljubavi.

U prispodobi o talentima ima rečenica koja kaže: „Doista, onomu koji ima još će se dati, a od onoga koji nema oduzet će se i ono što ima“. Ova rečenica govori da će onaj koji razvija svoje talente i svoj život biti nagrađen za trud, a onaj koji ih ne želi razvijati – izgubiti će ih.

Matea Stulić, 1.b

Trebali bismo biti zadovoljni sobom, darovima, makar malim koje nam je Bog dao. Bez obzira koliko oni bili mali oni su od Boga i trebali bismo mu vratiti beskonačnom ljubavlju. Jedino On zna naš put po kojemu nas vodi, koliko sreće nas čeka na tom putu. Ako mu vratimo ljubavlju zbog te sreće, bit ćemo deset puta sretniji.

Magdalena Guzić, 1.b

**DUHOVNA OBNOVA DRUGAŠA
Subota, 15. listopada 2014. – Školjić
DUHOVNI „U(I)ZLET“**

Na Školjić smo se dovezli čamcem na vesla. (...) Duhovnu obnovu započeli smo interesantnim zadatkom u kojemu je svatko od nas na papir morao zapisati dio svog karaktera u vidu navođenja i obrazloženja svojih najdražih pjesama, cvjeća, automobila i životinja. Nakon interesantnog i pozitivnim reakcijama popraćenog uvoda nastavili smo s radom. Svoja razmišljanja o životu argumentirali smo na temelju nekih tekstova i svima poznate pjesme Toše Proeskog „Igra bez granica“. Potom smo, razmišljajući o životu i preispitivanju vlastitih života kroz Bibliju dobili zadatak napraviti plakat na zadanu temu.

Po završetku tog dijela duhovne obnove časna Viktorija nam je održala predavanje. Pročitala nam je jednu od ljepših, ako ne i najljepšu, zadaćnicu (sastav). Njen autor je poginuo nedugo nakon što ju je napisao, a u vrijeme kad ju je pisao bio je naših godina. Iznenadilo nas je kako mlada osoba poput autora toga sastava može imati tako duboko shvaćanje života, kako može biti svjesna i otvoreno priznavati vlastite grijeha. Dečko je u tom sastavu iskazao kajanje za vlastite grijeha onako kako bi to trebalo biti prisutno u svakidašnjem životu svih nas. Naposljetku, svatko od nas je grješan, naši grijesi su poput kartica u biblioteci dječakova života, postaju vječno zapisani. No, kao što je Krist već jednom prije nešto više od 2000 godina vizualizirao svoju ljubav prema nama – On to čini i danas, u svakom danu našega postojanja. Njegova ljubav je bezuvjetna! No, ta ljubav sa sobom nosi i odgovornost. Svakom od nas dana je sloboda i tu slobodu svatko ima pravo iskoristiti kako želi ali trebamo biti svjesni kako je konačno obistinjenje te slobode upravo i samo u Bogu. Mislim da je to temeljna poruka ove duhovne obnove, što se moglo zaključiti i iz pripovijetke o ovci kojom smo završili naše predavanje i uputili se na ispovijed i misu, odnosno prešli s teorije na praksu.

Lucija Veršić, 2.b

DUHOVNA OBNOVA TREĆAŠA I ČETVRTAŠA

Subota, 8. studenoga 2014. – Vepric
NAŠ SUSRET S ISUSOM

Duhovnu obnovu predvodila je č.s. Viktorija, a njezine riječi i kratak film o Isusu koji smo pogledali potaknuli su nas na razmišljanje o različitim stvarima, ponajprije o našoj savjesti i duhovnosti. Poseban dojam na nas je ostavio sastav dječaka koji je, samo nekoliko dana nakon što ga je napisao poginuo u prometnoj nesreći. Tema tog sastavka bila je susret s Isusom. U svom susretu s Isusom, dječak se nalazio u prostoriji punoj ladicu, a u tim ladicama nalazile su se kartice ispisane njegovim vlastitim rukopisom, sa svakim pojedinim događajem i osobama iz njegovoga života i potpisane njegovim imenom. Kartice su bile prema kategorijama svrstane u ladice. Bilo je tu kartica vrijednih ponosa, ali i onih koje su u njemu izazivale osjećaj sramote i za koje nije htio da ih itko vidi ili dozna za njih. Dječak se jako bojao da ih netko vidi, te ih je svim silama pokušao pokidati ili na bilo koji način uništiti, ali nije mogao. Kad je došao, Isus ga je zagrljio, a zatim je sa smiješkom na licu počeo preko svake kartice pisati svoje ime. Zapitali smo se: Ima li u našem životu napisanih kartica kojima se ne ponosimo? Koliko ćemo kartica još ispisati i što bismo željeli da na njima piše? Uvijek će biti onih kartica kojima se nećemo ponositi, jer nitko od nas nije savršen, svi grijehimo, samo treba paziti da ih ne bude previše. I vrlo je važno pokajati se za svoje grijehе. Isto tako nitko od nas ne zna koliko ćemo kartica ispisati, ali treba znati da ih svaki dan pišemo svojom vlastitom rukom, svojom vlastitom voljom.

Ovdje nas je jako obradovao i ukusan ručak, prije kojega smo imali klanjanje. Uslijedio je i podnevni program duhovne obnove, koji je uključivao ispovijed i svetu misu.

Iva Knežević, 3.b

KULTURNI PRILOG

Prvostolni kaptol u Zadru - Oliver Modrić

Povijesno gledajući Kaptol se može definirati kao kolegijalna pravna crkvena ustanova svećenika kanonika koji obavljuju svečano bogoslužje, pomažu biskupu kao senat ili vijeće u obavljanju njegove službe te privremeno upravljaju biskupijom u odsutnosti ili smrti biskupa i izabiru kapitularnoga vikara. Obvezni su dnevno obavljati službu u koru moleći kanonske časove i služeći konventualne mise.

Prema izvorima u Zadru se prvi put u 9. st., spominju dva arhiđakona, Petar (820.) i Julije (krajem 9. st.), ali i prije 9. stoljeća postojao je u katedrali kolegij svećenika, đakona i podđakona kojima je na čelu bio nadbiskup. Taj kolegij se brinuo za održavanje svečanoga bogoslužja u katedrali, a u odsutnosti ili smrti nadbiskupa upravljao je nadbiskupijom. Na prijelazu u 10. stoljeće spominju se arhiprezbiteri, kao drugi po časti u Kaptolu prvi poznati arhiprezbiter po izvorima je Petar (Ego Petrus archipresbiter) iz 986.g. Treću čast u kaptolu obnašao je primicer koji se spominje prvi put 1228. godine kao primicer Vito (Vita primcerio).

Od kada je biskupija uzdignuta 1154. u nadbiskupiju i metropoliju možemo govoriti o Prvostolnom i Metropolitanskom kaptolu - (kratko vrijeme do 1155.g.). Kanonici su na mjestu današnje zgrade Zmajevićevog sjemeništa i nadbiskupovih vrtova imali svoje zgrade koje su porušene 1394. Krajem 13. st. Kaptol je imao 6 do 8 kanonika na čelu s arhiđakonom i arhiprezbiterom. Do kraja 13. stoljeća Kaptol je imao povlasticu sudjelovati u izboru nadbiskupa i imenovanju kanonika. Krajem 13. st. ukidaju mu se ta prava, a zbog nemira i ratova u 14. st., oduzeta mu je kaptolska desetina pa se broj kanonika smanjio. U dokumentima između 1288. i 1393. gotovo se i ne spominju. Preostali kanonici su se povezali s ostalim svećenicima iz drugih crkava u Svećenički kolegij (Collegium presbyterorum Sanctae Anastasiae) kako bi mogli pribaviti osnovna sredstva za život. Nakon ovih teških vremena Kaptol ulazi u fazu renesanse dolaskom Petra de Matafarisana na prijestolje Zadarske Crkve. Nadbiskup je 1393. godine reformirao Kaptol i potvratio mu statut te dodijelio prihode nekih crkava od kojih su, uz neke druge prihode Kaptola, činile prebendu za svakog kanonika. Glavni prihodi kaptola bile su desetine ubirane s njihovih posjeda te prihodi od ostavština njihovih dobročinitelja. Kaptol počinje slabiti sve češćim prodorima Osmanlija krajem 15. i početkom 16. st. u zadarsko zaleđe

što onemogućava ubiranja desetine na posjedima. Tijekom okupacije većeg dijela zadarskog kraja u 16. i 17. st. materijalne prilike Kaptola nisu se popravljale. Mlečani su kaptolu odredili pravo na minimalnu desetinu s čime je Kaptol mogao samo životariti, a desetina je bila više od pet puta manja nego krajem 14. i početkom 15. stoljeća. Prije reforme Kaptola 1393. postoje tri kanonika koja su od prije imala posebna zaduženja prema rangu svoje časti: kanonik arhiđakon bio je predstojnik kaptolskoga zbora, kanonik arhiprezbiter bio je redoviti katedralni župnik i pomoćnik biskupa u pastoralnoj i liturgijskoj službi i vodio je administraciju kaptola, kanonik primicerij bio je nadstojnik kanoničkog kora, vršio je stegovnu vlast nad minoristima, podučavao je đakone i subđakone. Reformom kaptola 1393. godine uz spomenuta tri kaptolska dostojanstvenika, u kaptolu je i dvanaest kanonika, šest mansionara, nekoliko setimanara, deset đakona i subđakona, osam akolita, dva sakristana, jedan učitelj pjevanja i glazbe te na kraju i dva župnika. Sva prava stolnih kaptola priznalo je tridentski sabor ali je i istaknuto njihove obveze. Ovakav sastav Kaptol se zadržao sve do 1828. godine kada je Austrija reformirala sve kaptole. U vrijeme francuske uprave (1806.–1814.) kanonici su izvlašteni i od ono malo posjeda što im je ostalo u vrijeme mletačke uprave, kada su posjedi kanonika nakon odlaska Osmanlija često davani zaslužnim osobama. Dolaskom Francuza na vlast financije kaptola dodatno su osiromašene ukidanjem desetine i izuzimanjem posjeda iz njihovog vlasništva. Bulom „Locum beati Petri“ iz 1828., Kaptol se ponovo reformira i postaje Prvostolni i Metropolitanski kaptol s ustrojem kaptola kakav je bio u zemljama Habsburške Monarhije. Kanonici su primali plaću od države, a imali su i razne druge kanoničke prihode. Od 1828.

KULTURNI PRILOG

Austrija je provela reformu kaptola tako da je prvo mjesto časti pripalo kanoniku prepozitu, drugi je po časti kanonik arhiđakon, a treći kanonik dekan. Uz navedenu trojicu imenuje se i pet rezidencijalnih kanonika, pa je zadarski Kaptol imao ukupno 8 rezidencijalnih članova. Postojala je mogućnost da se imenuje još osam počasnih kanonika (ad honores), koji nisu bili obvezni na dnevnu službu kora i nisu dobivali kanoničku plaću niti dio kanoničkog prihoda.

Do 12 st. kaptolska kancelarija je bila mjesto gdje su crkveni notari – svećenici sastavljeni, prepisivali i izdavali razne spise Stolne crkve. Osim spisa internog karaktera u kancelariji se pišu i spisi javnog i privatnopravnog značenja, a kako ti spisi ili isprave iz ranijih perioda još nemaju važnost javne vjere tako njihovi pisari u njima navode javne osobe, bilo kneza, nadbiskupa ili ostale svjedočke, koji potpisom potvrđuju pravni čin i istinitost isprave te tako osnažuju pravnost takovih isprava. Kaptol se tim pravom malo koristio jer od kraja 12. stoljeća u gradu djeluju javni notari koji izdaju isprave. Međutim, u razdoblju uspostave kraljevske Anžuvinske vlasti u Dalmaciji nakon Zadarskoga mira 1358. godine, Kaptol je po običaju kakav je vladao na području ugarsko-hrvatskih kraljeva bio vjerodostojno mjesto (*locus credibilis*), poput Zagrebačkoga, Požeškoga, Čazmanskoga, Kninskoga kaptola, te je djelovao usporedno s ustanovom javnoga notarijata, uobičajenom u dalmatinskim općinama (*komunama*). To pravo mu je udijelio kralj Ludovik 1371. Bilježničku službu za zadarski Kaptol obavljali su onovremeni zadarski javni bilježnici. Očito je djelatnost kaptola kao vjerodostojnjega mjesta imala značajnu ulogu u naporima kraljevske vlasti da na području srednjovjekovnoga Hrvatskog kraljevstva uspostavi efikasan način uprave s hrvatsko-dalmatinskim banom na čelu. Korisnici usluga kaptola kao vjerodostojnjega mjesta prvenstveno su bili hrvatski plemećci i zajednice s

područja Zadarske općine. Sačuvani su registri isprava Zadarskog kaptola za razdoblje od osamdesetih godina 14. st. do dvadesetih godina 15. stoljeća, kada Dalmacija ponovno dolazi pod vlast Mletačke Republike. Od zadarskih kaptolskih registara sačuvana su dva registra koji se danas nalaze u Arhivu HAZU (Petar Perencano te Ivan de Trottis i Teodor de Prandina), jedan je registar u Znanstvenoj knjižnici u Zadru (Artikucije pok. Dominika iz

Rivignana) i jedan pohranjen u Državnom arhivu u Zadru (Petar iz Sercane). Kaptol je kao vjerodostojno mjesto djelovao do 1452., kada mu je mletačka vlast ukinula to pravo. Od najstarijih vremena kaptol je imao pravo birati zadarskog nadbiskupa. To pravo Kaptol je izgubio dekretom pape Nikole IV. godine 1291. Od tada sve nadbiskupe imenuju i potvrđuju pape uz potvrdu mletačkih, a kasnije i austrijskih vlasti. Kaptol je zadržao pravo imenovanja najviših kaptolskih časti i kanonika. No, i to pravo gubi 1595. godine kada je Sveta Stolica pridržala sebi pravo imenovanja svih naslova. Zadarski kaptol brinuo se i za obrazovanje mladih klerika. Valja napomenuti da se u izvorima od 13. stoljeća spominje i kaptolska katedralna škola. U školi su se pripremali svećenici za vršenje bogoslužja u stolnoj crkvi i na području nadbiskupije.

Kaptolski arhiv koji se danas nalazi u sastavu Arhiva Zadarske nadbiskupije do pred kraj 18. st. čuvalo se u sakristiji katedrale u posebnom ormaru, a tada je prebačen u kaptolsku zgradu pored zvonika sv. Stošije gdje se čuvalo sve do 1986. Tada je opet prebačen pokraj Arhiva Zadarske nadbiskupije u prizemlju nadbiskupske palače. U jednome spisu kaptolskih sjednica iz 1874. govori se o preuređenju zgrade Metropolitanskoga kaptola u kojoj se čuva arhiv i u koju bi se trebala prebaciti knjižnica Stolnoga kaptola. Tom prigodom je zabilježeno da je jedan dio spisa uništen od vlage.

Od 2005. Arhiv prvostolnog kaptola pripojen je Arhivu Zadarske nadbiskupije. Gradivo je sačuvano fragmentarno. Blaž Karavanić izradio je inventar na talijanskom jeziku 30-ih godina 20. st. U tom inventaru nije popisano sedam svežnjeva spisa. Pregledom starog inventara utvrđeno je da u potpunosti nedostaju neki spisi koji su bili u inventaru koji je izradio Karavanić. On je spise obradio i podijelio na manje svežnjeće koji su opet bili spojeni u veće svežnjeve i kutije. Danas ovaj fond ima 5 knjiga, 28 kutija i 19 svežnjeva spisa.

Drugi svjetski rat i komunistička vlast dokrajčili su utjecaj kaptola. Drugim vatikanskim koncilom kaptoli su svedeni samo na liturgijsku važnost, a njihova prijašnja moć zauvijek se gubi.

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	5
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	9
Poruka povodom početka Godine posvećenog života 2015.	9
Poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije za predsjedničke izbore 2014.	10
Održana sjednica Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog	12
ZADARSKA NADBISKUPIJA	14
ODREDBE	21
KRONIKA	28
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	30
IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE	31
IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE	81
KULTURNI PRILOG	85